

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน

นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE NEEDS ASSESSMENT RESEARCH OF FAMILY COLLABORATION IN
EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR LEARNERS AT DIFFERENT KEY STAGES

Miss Panida Marungruang

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

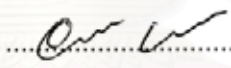
Copyright of Chulalongkorn University

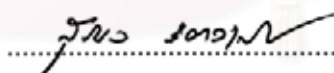
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน
โดย นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช

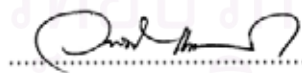
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แนบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญทิพย์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรณี แกมเกต)

พินดา มารุ่งเรือง : การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน. (A COMPARATIVE NEEDS ASSESSMENT RESEARCH OF FAMILY COLLABORATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR LEARNERS AT DIFFERENT KEY STAGES) อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช, 172 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน 2) ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา และ 4) แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสำรวจและการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวิจัยเชิงสำรวจใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) การวิเคราะห์ลีสเรล (LISREL analysis) และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญสำหรับการสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลโดยใช้การจัดสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครอบครัวมีระดับการร่วมมือร่วมพลังในด้านการตัดสินใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน และด้านการอาสาสมัคร ตามลำดับ โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 มีระดับการร่วมมือร่วมพลังสูงสุด รองลงมาคือ ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3,1 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งการร่วมมือร่วมพลังด้านการอาสาสมัครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของการร่วมมือร่วมพลังด้านการอาสาสมัครต่ำกว่าผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4

2. ผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีความต้องการจำเป็นด้านการอาสาสมัครมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน โดยปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย การขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู และการขาดการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

4. โมเดลเชิงสาเหตุความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยให้ค่าไค-สแควร์ = 28.26, องศาอิสระ = 49, $P = 0.992$, GFI = 0.99, AGFI = 0.98 และ RMR = 0.022 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาได้ร้อยละ 7 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามากที่สุด คือ ช่วงชั้นของผู้เรียน รองลงมาคือ ภูมิหลังของผู้ปกครอง ประกอบด้วยตัวแปรเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับนักเรียน สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ของครอบครัว

5. แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันตามรูปแบบของการร่วมมือร่วมพลัง

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา.....ลายมือชื่อนิสิต.....พ.นิต.....๓๑.๖.๖๐๑
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....๒๕๔๙.....

##4883721327: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: FAMILY COLLABORATION/ COMPLETE NEEDS ASSESSMENT RESEARCH

PANIDA MARUNGRUANG: A COMPARATIVE NEEDS ASSESSMENT RESEARCH OF FAMILY COLLABORATION IN EDUCATIONAL MANAGEMENT FOR LEARNERS AT DIFFERENT KEY STAGES.

THESIS ADVISOR: PROF. SUWIMON WONGWANICH, Ph.D., 172 pp.

The purpose of this research were to study 1) the level of family collaboration in educational management for learners at different key stages 2) needs of family collaboration in educational management for learners at different key stages 3) the factors affecting needs of family collaboration in educational management and 4) the appropriate solutions to the problems of needs of family collaboration in educational management. This research used survey and focus group method to collect data. According to survey method, the samples were 440 parents of schools in the Office of the Foundational Education Commission in Bangkok. The research instrument was family collaboration in educational management questionnaire. Data were analyzed by frequencies, percentage, mean, standard deviation, cross-tabulation, one-way ANOVA, LISREL analysis and setting priority in term of needs using Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}). The focus group with experts and parents, the data were analyzed by content analysis. The research findings were summarized as follows:

1. Families had the level of collaboration on decision-making in the highest degree. The level of collaboration on communicating was next in descending order, then on learning at home, parenting, collaborating with the community, and volunteering. In descending order, parents of the students in the fourth stage had the highest level of collaboration, then parents of the students in the third stage, and then the first stage, and finally the second stage. There was different significance of collaboration on volunteering among the stages of students that the level of statistical significance was 0.5. An average of collaboration on volunteering from parents of the students in the first stage was lower than from parents of the students in the third and fourth stage.

2. The parents of the students in every stage had needs of volunteering in the highest degree. The needs of collaboration with the community were next in order.

3. There were two main factors that negatively influenced on needs of collaboration: the factor concerning families and the factor concerning schools. The factor with regard to families consisted of the economical and societal problems of families. Parents had low education. Besides, understanding on parents' role and realizing about the important of family collaboration in educational management were lacking. On the other, the factor relating to schools consisted of a lack of efficiency in communication, teachers' improper behaviors, and a lack of evaluating and pursuing the results of the administration.

4. The causal model of needs of family collaboration in educational management was consistent with the empirical data. Indicated by the Chi-square = 19.37, df = 40, P = 0.997, GFI = 0.99, AGFI = 0.98 and RMR = 0.022. The model accounted for 7% of variance in needs of family collaboration in educational management. The most influential factor effecting needs of family collaboration was learners' stages. Parents' backgrounds were next. These consisted of the following variables: gender, age, relationship with students, marital status, educational level, and families' incomes.

5. The appropriate solutions to the problems of needs of family collaboration in educational management, it was found that there were various ways depending on the forms of collaboration.

Department..... Educational Research and Psychology..... Student's signature Panida Marungruang

Field of study..... Educational Research..... Advisor's signature Suwimon Wongwanich

Academic year 2006.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสะดวกตากรุณาและความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี
ยิ่งจากศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้และคำแนะนำอันทรงคุณค่าอย่างสูงยิ่ง
แก่ผู้วิจัย คอยดูแลเอาใจใส่ และคอยติดตามการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยด้วยความปรารถนาดี
นับตั้งแต่การเริ่มพัฒนาโครงร่างวิทยานิพนธ์ การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จน
สามารถพัฒนามาเป็นหัวข้อวิทยานิพนธ์และทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จได้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทรทรวงกลด คชเสนี ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล อาจารย์ ดร. ฉัตรชนก สายสุวรรณ และอาจารย์ ดร. สมพงษ์
ปิ่นหนู ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางอันมีคุณค่าในการตรวจสอบและพัฒนาเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ได้
ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยเป็นอย่างสูงที่กรุณาสับสนุนทุน
วิจัยบางส่วนสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จนทำให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกความปรารถนาดีจากพี่ๆ และเพื่อนๆ ทุกท่าน โดยเฉพาะพี่วรรณมา พี่นอร
ยุทธพงษ์ นิลเนตร นิพัทธา นริศรา ปิยนุช และคุณุญ ที่มอบกำลังใจและความหวังใ้ให้ผู้วิจัยเสมอมา

และเหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งต่อบิดา มารดา พี่สาว และ
น้องสาวของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ กำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา
ด้วยความรัก ความหวังใ้ และความเอาใจใส่ ตลอดจนได้สนับสนุนผู้วิจัยให้ได้รับการศึกษาจนถึง
ระดับนี้ อันมีความสำคัญและมีคุณค่าอย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	9
ตอนที่ 2 กิจกรรมการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	30
ตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ.....	37
ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน.....	60

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 รูปแบบกิจกรรมการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	31
3.1 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเขตพื้นที่การศึกษา.....	48
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเขตพื้นที่การศึกษา.....	49
3.3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน.....	50
3.4 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ.....	52
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเพศของผู้ปกครอง....	56
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอายุของผู้ปกครอง....	57
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและความสัมพันธ์ กับนักเรียน.....	57
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและสถานภาพสมรส ของผู้ปกครอง.....	58
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอาชีพของผู้ปกครอง.....	59
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง.....	59
4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและรายได้ของครอบครัว....	60
4.8 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจำแนกตามช่วงชั้น ของผู้เรียน.....	61
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน.....	62
4.10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน.....	62
4.11 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามภูมิภาคของ ผู้ปกครอง.....	64
4.12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามความสัมพันธ์กับนักเรียน.....	67
4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง.....	68
4.15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัคร จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง.....	68
4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง.....	69
4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	70
4.18 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง.....	71
4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	72
4.20 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา ในการจัดการศึกษา ด้านการอบรมเลี้ยงดูและการตัดสินใจ จำแนกตาม ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง.....	72
4.21 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว.....	74
4.22 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดู การอาสาสมัคร และการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว.....	75
4.23 ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง ของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	76
4.24 ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง ของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน.....	77
4.25 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการ จำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.26 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (KMO) และค่า Bartlett's test of sphericity.....	88
4.27 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการ จำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	91

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2.1 นิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ.....	11
2.2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา.....	17
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันครอบครัว.....	18
2.4 องค์ประกอบ 3 ประการ ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ.....	19
2.5 โครงสร้างภายนอกของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล.....	20
2.6 โครงสร้างภายในของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล.....	21
2.7 รูปแบบของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว.....	23
2.8 รูปแบบการมีส่วนร่วมของ 3 ฝ่าย ตามแนวคิดของ Wood.....	24
2.9 รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามแนวคิดของ Berger.....	25
2.10 บทบาทที่เป็นไปได้ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในโรงเรียน.....	26
4.1 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน.....	61
4.2 ปัจจัยของความต้อการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว ในการจัดการศึกษา.....	83
4.3 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้อการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง ของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	92
4.4 แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้อการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง ของครอบครัวในการจัดการศึกษา.....	107

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ครอบครัว ถือเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กและมีความสำคัญที่สุดสถาบันหนึ่ง เพราะมีบทบาทโดยตรงในการสร้างคนให้มีคุณภาพ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม บุคคลจะมีความผูกพันกับสถาบันครอบครัวตั้งแต่วัยแรกเกิด เด็กจะเติบโตมีคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพเช่นไร จะเป็นคนดี มุ่งทำประโยชน์แก่สังคม หรือจะเป็นคนด้อยสมรรถภาพ สร้างปัญหาแก่ตนเองและสังคม ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัวเป็นสำคัญ เพราะนอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยสายเลือดแล้ว ยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่วัยแรกเกิดจนเติบโตพึ่งตนเองได้ เป็นแบบอย่างทีหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ตลอดจนเจตสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังค่านิยมความรักและคุณค่าของการมีชีวิต รวมถึงเป็นแหล่งสำคัญที่เด็กได้เรียนรู้ภาษาและพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิต (นภเนตร ธรรมบวร, 2541)

ในด้านการศึกษาของประเทศไทยในอดีตนั้น ครอบครัวและชุมชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา แต่ต่อมาภายหลังบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการจัดการศึกษาได้ลดน้อยลงไป เปลี่ยนมาเป็นรัฐเข้ามาทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการดูแลการศึกษาของชาติ และมอบอำนาจในการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียน แต่โรงเรียนไม่ใช่สถาบันการพัฒนาเด็กที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพียงสถาบันเดียว เพราะตลอดระยะเวลาที่รัฐมุ่งพัฒนาระบบการศึกษาของเด็กในโรงเรียนด้วยทรัพยากร เวลาและการลงทุนอย่างมหาศาล กลับพบว่าปัญหาของเด็กและเยาวชนยิ่งมากขึ้น มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น และสิ่งสำคัญคือการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนแต่เพียงด้านเดียวไม่สามารถช่วยให้เด็กมีความพร้อมและมีความสามารถในการปรับตัวได้ทันต่อเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว (อภิญา เวชชัย, 2544) ทำให้ต้องเรียกร้องความเอาใจใส่และการมีส่วนร่วมจากสถาบันครอบครัวเพื่อมาร่วมดูแล ช่วยเหลือ พัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมในระยะยาวร่วมกับสถาบันโรงเรียน (แสงทอง ภูศรี, 2545)

งานวิจัยด้านครอบครัวในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา ได้ชี้ให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของครอบครัวในการมีส่วนร่วมทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ด้านการศึกษามีไม่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการเรียนของเด็กเท่าที่ควร แต่ยังส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตของเด็กอีกด้วย โดยเด็กที่พ่อแม่มีส่วนร่วมด้านการศึกษา นอกจากจะประสบความสำเร็จในการเรียน คือ

ได้คะแนนดี มาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยตามกำหนดเวลา และมีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงแล้ว ยังช่วยพัฒนาทัศนคติทางบวกต่อตนเองด้วย (นภเนตร ธรรมบวร, 2541)

สำหรับประเทศไทยพบว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากขาดการกระจายอำนาจออกสู่ชุมชน (วิทยากร เชียงกูล, 2541 อ้างถึงใน เกตุฤดี ราชไชยา, 2547) จากสภาพปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลายได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษา จึงได้มีการพยายามผลักดันให้เกิดกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรกของไทยขึ้น โดยออกเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และถือเป็นจุดเริ่มต้นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของพระราชบัญญัติการศึกษาระดับนี้ คือการจัดการศึกษาสำหรับคนทั้งมวล (education for all) สังคมทั้งมวลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (all for education) และการศึกษาสำหรับแก้ปัญหาทั้งมวล (education for all problem) (ประเวศ วะสี, 2542 อ้างถึงใน ประไพจิตร หิรัญยัษฐิติ, 2545)

หลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาไว้ในหลายมาตรา เช่น มาตรา 8 การจัดการศึกษาเป็นการจัดเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต ครอบครัวซึ่งเป็นส่วนสำคัญของสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 24(6) สถานศึกษาจะต้องประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 29 สถานศึกษาร่วมกับครอบครัวจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และมาตรา 58 ให้ครอบครัว ชุมชน มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ซึ่งทำให้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองหรือความร่วมมือระหว่างครอบครัวและโรงเรียนไม่ใช่เพียงการทำกิจกรรมในลักษณะการขอสิ่งของ การรับเงินบริจาคหรือการเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับรู้ผลการเรียนและพฤติกรรมของเด็กเท่านั้น แต่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันสร้างระบบที่เอื้อต่อการร่วมมือรวมพลังของโรงเรียนและครอบครัวอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงการร่วมมือในลักษณะผิวเผินเท่านั้น (รุ่งแสง อรุณไพโรจน์, 2541 อ้างถึงใน ประไพจิตร หิรัญยัษฐิติ, 2545)

อย่างไรก็ตาม จากสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในขณะนี้พบว่า ความร่วมมือของโรงเรียนกับครอบครัวยังมีปัญหาที่ว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ความร่วมมือกับโรงเรียนได้ เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอน ผู้ปกครองบางคนต้องการเข้าไปร่วมมือกับโรงเรียน แต่ไม่รู้วิธีเข้าไป หรือการมีทัศนคติและประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อโรงเรียน มีปัญหาด้านการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามา

มีส่วนร่วม การขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินการ การมีภาระในการประกอบอาชีพ การไม่เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของตนเองจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย ส่วนปัญหาของโรงเรียน คือ ครูไม่มีเวลาในการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และเห็นว่าผู้ปกครองไม่สนใจในการศึกษาของลูก ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกอยากให้ความร่วมมือ โรงเรียนขาดความรู้และความเข้าใจในการดำเนินนโยบายการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา และยังขาดการประสานงานกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม (อภิญา เวชชัย, 2544 ; ศิริวัตร ทองปาน, 2544) Coleman & Tabin (โคลีแมน และทาบิน, 1992 อ้างถึงใน Abrams, 2000) พบว่า ผู้ปกครองยังมีความลังเลใจที่จะเข้ามาร่วมมือกับทางโรงเรียนหากเขาไม่รู้สึกว่าได้รับการต้อนรับอย่างเต็มที่จากทางโรงเรียน ในการร่วมแสดงความคิดเห็น และพบว่าปัญหาการขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองยังเกิดจากทัศนคติของผู้ปกครองที่เห็นว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นหน้าที่รับผิดชอบของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ จากสภาพปัญหาดังกล่าวล้วนแต่เป็นสาเหตุที่ส่งผลให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาถึงสภาพและปัญหาที่เกิดจากการขาดการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (นิภาพรรณ หงส์ชูเกียรติ, 2544) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Abrams, 2000; ประไพจิตร หิรัญชัยวุฒิ, 2545; แสงทอง ภูศรี, 2545; Manz, Fantuzzo & Power, 2004; Kohl, Lengua & McMahon, 2000; Deslandes & Bertrand, 2005) การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน (ศิริวัตร ทองปาน, 2544; เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2546; เกษม ใจเถิง, 2546; เกตุฤดี ราชไชย, 2547; สมบูรณ์ โอฟารกิจเจริญ, 2547; สามารถ กมขุนทด, 2548) ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า ระดับชั้นของผู้เรียนส่งผลต่อระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (Henderson & Mapp, 2002; Hoover-Dempsey, et.al., 2005) แต่สำหรับงานวิจัยในประเทศไทยนั้น ยังไม่พบงานวิจัยใดที่สนใจศึกษาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ระดับชั้นเรียนที่ต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน โดยใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ เพื่อให้เห็นความแตกต่างของความต้องการจำเป็นการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน พร้อมทั้งหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัด

การศึกษา และกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นดังกล่าว ซึ่งข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างให้เกิดการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น และยังเป็น การสานต่อการดำเนินงานให้สอดคล้องตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประสิทธิภาพทางการศึกษาของประเทศไทยให้มีคุณภาพ มากยิ่งขึ้น

คำถามวิจัย

1. ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกันมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกันมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
4. แนวทางใดบ้างที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
4. เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment research) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution)
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 312,516 คน
3. ประเด็นการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ มี 6 ประเด็น ตามแนวคิดของเฮปสไตน์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา หมายถึง การทำงานร่วมกันของโรงเรียนและครอบครัวในการจัดการศึกษาใน 6 รูปแบบ คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน โดยวัดจากแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้าใจทักษะ ความชำนาญและพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ พร้อมทั้งวิธีการที่ครอบครัวจะช่วยสนับสนุนเด็กในแต่ละระดับอายุและระดับที่เรียน

การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การสื่อสารสองทางจากโรงเรียนถึงครอบครัว และจากครอบครัวถึงโรงเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนและความก้าวหน้าของเด็ก

การอาสาสมัคร หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนและนักเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การเป็นครูช่วยสอน การเป็นวิทยากรให้ความรู้ เป็นต้น

การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การจัดกิจกรรมของโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

การตัดสินใจ หมายถึง การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียน หรือการเป็นผู้นำในองค์กรต่างๆ

การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน หมายถึง การร่วมมือของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เพื่อประสานทรัพยากรและบริการจากชุมชนไปยังครอบครัว นักเรียน และโรงเรียน รวมทั้งการให้บริการแก่ชุมชน

ช่วงชั้นของผู้เรียน หมายถึง ระดับชั้นที่ผู้เรียนศึกษาอยู่ ซึ่งแบ่งตามพัฒนาการของผู้เรียนได้เป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร

การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ หมายถึง การประเมินความต้องการจำเป็นที่ให้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 3 ส่วน ได้แก่ การกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) เกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การกำหนดความต้องการจำเป็น หมายถึง การสำรวจความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว โดยวัดจากแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

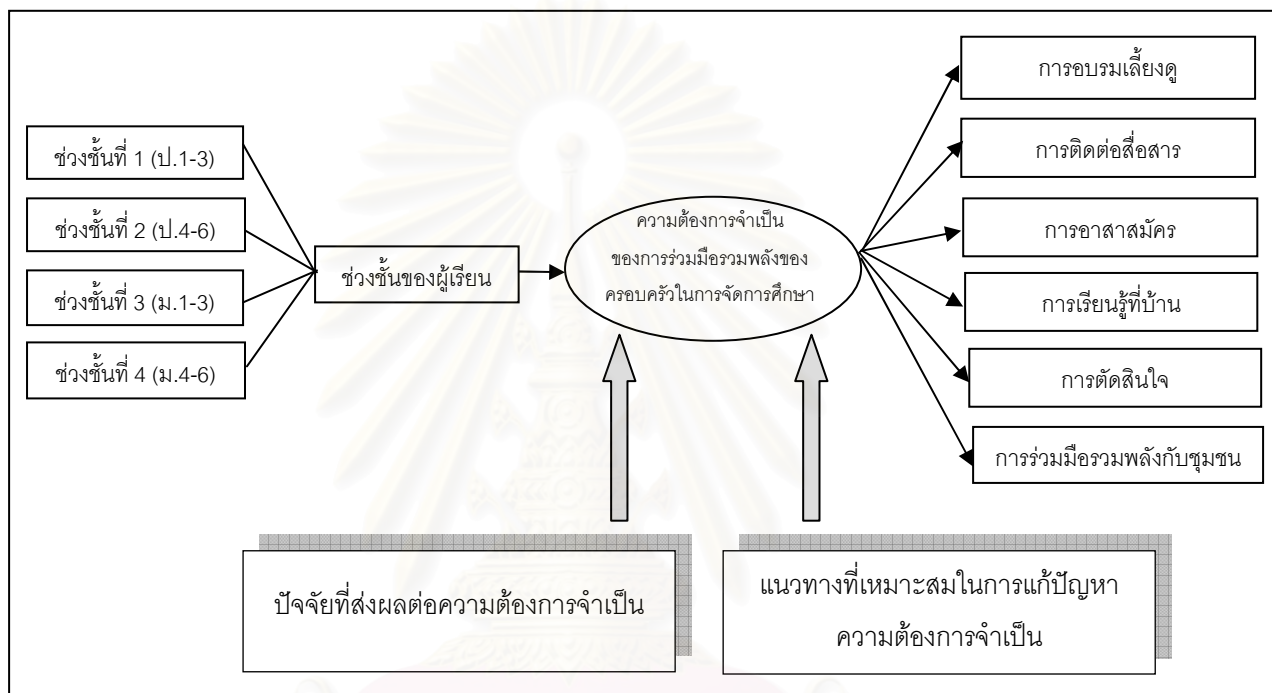
การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น หมายถึง การวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งได้จากการจัดสนทนากลุ่ม

การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น หมายถึง การกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งได้จากการจัดสนทนากลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากที่สุด คือ แนวคิดของเอปสไตน์ ซึ่งเอปสไตน์ (Epstein, 1995) ได้เสนอโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 6 แบบของเอปสไตน์ (Epstein's Framework of 6 types of Parent Involvement) (Epstein, 1995) ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู (Parenting) การติดต่อสื่อสาร (Communicating) การอาสาสมัคร (Volunteering) การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) การตัดสินใจ (Decision Making) และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน (Collaborating with Community) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) การวิจัยครั้งนี้จึงใช้โครงสร้างดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือรวมพลังของ

ครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน โดยช่วงชั้นของผู้เรียนก็จะแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้แก่ ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-3) ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 3-6) ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น และแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น ดังแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาได้ตรงตามช่วงชั้นของผู้เรียน
2. ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ตลอดจนแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด
3. ได้แนวทางสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้การร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี สภาพและปัญหาของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอสาระจากการศึกษา จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

- 1.1 ความหมายของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
- 1.2 ความสำคัญของครอบครัวต่อการศึกษา
- 1.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
- 1.4 รูปแบบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
- 1.5 ปัญหาหรืออุปสรรคของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
- 1.6 แนวทางในการส่งเสริมการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 2 กิจกรรมการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

- 2.1 การอบรมเลี้ยงดู
- 2.2 การติดต่อสื่อสาร
- 2.3 การอาสาสมัคร
- 2.4 การเรียนรู้ที่บ้าน
- 2.5 การตัดสินใจ
- 2.6 การร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน

ตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 1 การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

1.1 ความหมายของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการร่วมมือรวมพลังไว้หลายทัศนะ ดังนี้

Christenson (1995) กล่าวว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา หมายถึง การกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนกับพ่อแม่เพื่อที่จะสร้างลักษณะของการเรียนรู้ การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจะเกิดขึ้นเมื่อพ่อแม่ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญมีการทำงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษาของเด็ก

Gross & Kientz (1999 cited in Simmons, 2001) ได้ให้ความหมายของการร่วมมือรวมพลังไว้ว่า การร่วมมือรวมพลัง คือ การที่กลุ่มบุคคลร่วมกันวางแผนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาย ภายใต้อารมณ์ของความรู้สึก การเคารพซึ่งกันและกัน และการเปิดกว้างให้ร่วมแสดงความคิดเห็น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว หมายถึง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมพิจารณาปัญหา ร่วมตัดสินใจและหาทางเลือกที่ดีที่สุดแล้ว ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาค มีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาที่เท่าเทียม

National Association of School Psychologist (2005) กล่าวว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา หมายถึง การพัฒนาความสัมพันธ์ของโรงเรียนและครอบครัวในฐานะการร่วมมือรวมพลังแบบหุ้นส่วน ซึ่งการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษานั้น เป็นการทำงานร่วมกันของโรงเรียนและครอบครัวเพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและวางแผนการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสำเร็จของนักเรียน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาหมายถึง การทำงานร่วมกันของโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการสร้างเป้าหมายร่วมกัน และมีจิตใจที่พร้อมจะพัฒนา ตระหนักถึงคุณค่าของการร่วมมือกันทำงาน ยอมรับและไว้วางใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความสามารถในการวางแผน จัดการกับความขัดแย้ง และทำงานเป็นทีมได้

คำว่า “การร่วมมือรวมพลัง” นั้น ก็มีหลายคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น การมีส่วนร่วม (participation) การมีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) (ธีระ ฤกษ์เจริญ, 2545) หรือการเป็นหุ้นส่วน (partnership) ความสัมพันธ์ (relation) ความเกี่ยวพัน (link) (McClain, 2006) ซึ่งนักวิชาการที่ใช้คำเหล่านี้ อาจมีจุดมุ่งหมายย่อยเพื่อแสดงถึงระดับ (Degree) ของการมีส่วนร่วม แต่คำต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ล้วนแล้วแต่นัยเดียวกันทั้งสิ้น คือ การร่วมมือรวมพลัง ในความหมายของการวิจัยครั้งนี้

เมื่อพิจารณา คำว่า “ครอบครัว” และ “โรงเรียน” ก็พบว่า เฮปสไตน์ และคณะ (Epstein and others, 1997) และ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2541) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและครอบครัวในการจัดการศึกษานั้น แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับสถาบัน (Institutional Level) ก็จะหมายถึง สถาบันครอบครัว หรือเรียกสั้นๆ ว่า ครอบครัว หรือบางครั้งก็ใช้คำว่า บ้าน กับ สถาบันการศึกษา หรือโรงเรียนนั่นเอง แต่ถ้ากล่าวถึงการมีส่วนร่วมของครอบครัวในระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level) ทางด้านสถาบันครอบครัว ก็จะหมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครอง (Parent) ส่วนทางด้านสถาบันการศึกษา ก็จะหมายถึง ครู (Teacher) ผู้บริหารโรงเรียน หรือนักการศึกษา (Administrator or Educator)

1.2 ความสำคัญของครอบครัวต่อการศึกษา

ความสำคัญของครอบครัวต่อการศึกษา มีดังนี้

1.2.1 พ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตแต่ละชีวิต

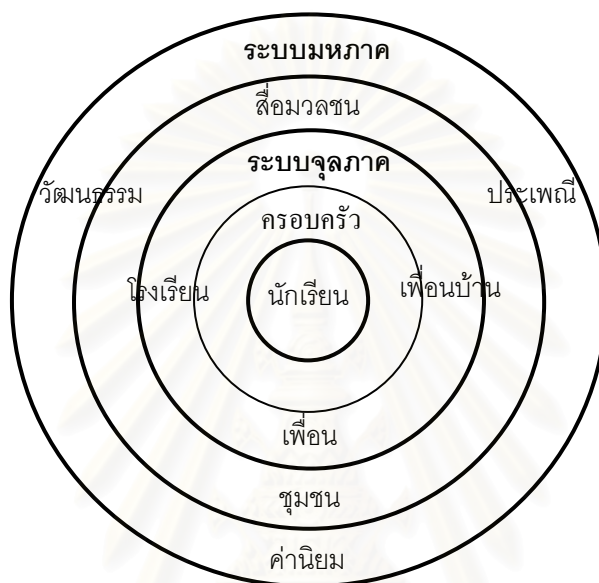
ทารกที่เกิดใหม่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นระยะเวลา ยาวนาน (จุฬพล หนีพานิข, 2539) การอบรมเลี้ยงดูลูกเป็นโอกาสให้พ่อแม่กับลูกคลุกคลีกัน ในแบบที่มีการให้และรับ การคลุกคลีกันนี้ย่อมเกิดผลเป็นพิเศษในการสร้างความสัมพันธ์ พ่อแม่ คือ ต้นเหตุของความสุขความทุกข์ทั้งปวงของเด็ก (กรมสุขภาพจิต, 2539) สายใยความรักความผูกพัน ระหว่างเด็กกับพ่อแม่เป็นความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง มั่นคง และยาวนาน เป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่ช่วย ผลักดันให้การดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ฉะนั้น หากได้นำเอาพลังความคิด ความเข้าใจ และความร่วมมือรับผิดชอบของผู้ปกครองมาสนับสนุน และส่งเสริมการเรียนรู้แล้ว ก็จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กนักเรียนที่ยั่งยืน

1.2.2 พ่อแม่เป็นครูคนแรก

บรรทัดฐานสังคมที่เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนตามบทบาทและสถานภาพที่บุคคลมี ในขณะใดขณะหนึ่งนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่บุคคลรู้หรือเข้าใจได้เองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่บุคคล ต้องได้รับคำแนะนำสั่งสอนจึงจะรู้ได้ (พิทยา สายหู, 2541) คำแนะนำสั่งสอนหรือการขัดเกลาทาง สังคม (Socialization) นี้เป็นการเรียนรู้ทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีบทบาท สำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตน (สุมน อมรวิวัฒน์, 2543; จรรยา สุวรรณทัต, 2545) ครูคนแรกของเด็กก็คือ แม่และ/หรือพ่อ (รุ่ง แก้วแดง, 2541) หากขาดการอบรมของพ่อแม่ก็ ยากที่จะหาการอบรมอื่นใดมาทดแทนได้

1.2.3 พ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด

พ่อแม่มีพลัง รวมทั้งความตั้งใจและความปรารถนาต่ออนาคตของลูกหลานของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เมื่อพิจารณานิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พบว่า ครอบครัวอยู่ใกล้ชิดและล้อมรอบตัวเด็กมากที่สุด พ่อแม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กนักเรียน ดังแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 นิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ที่มา: Evanthia (1996)

1.2.4 พ่อแม่เป็นครูที่ดีที่สุดในโลก

ลักษณะเด่นในความเป็นครูของพ่อแม่ที่แตกต่างไปจากครูปกติหรือมากกว่าครูทั่วไปก็คือ 1) พ่อแม่ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความห่วงใยต่อลูก อย่างมากจนยากที่จะหาความรักของครูอาชีพมาทดแทนได้ 2) พ่อแม่เป็นครูตลอดชีวิต ที่ให้การอบรมสั่งสอนลูกได้ตลอดเวลาตราบเท่าที่พ่อแม่ยังมีชีวิตอยู่ 3) พ่อแม่เป็นครู 24 ชั่วโมง คือ ไม่ได้เป็นครูเฉพาะในเวลาราชการเหมือนครูอาชีพ ลักษณะความเป็นครูของพ่อแม่ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณสมบัติของครูที่ดีที่สุดในโลก (รุ่งแก้วแดง, 2541)

1.2.4.1 เป็นยุทธศาสตร์สังคมแห่งการเรียนรู้

พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาจะทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญาที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้

ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) เช่นเดียวกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2541) ที่ว่า ครอบครัวยุคใหม่ คือ ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) หากสามารถทำให้ทุกครอบครัวเป็น ศูนย์การเรียนรู้ได้สำเร็จ จะได้ศูนย์การเรียนรู้ในอุดมคติที่มีความรัก ความอบอุ่น ความหวังดี และความหวังดี เป็นจุดเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญที่สุด แล้วการที่จะทำให้สังคมไทยเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ก็จะไม่ไกลเกินฝันอีกต่อไป

1.2.4.2 เป็นยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิต

การเรียนรู้ในยุคใหม่นั้นมิได้เกิดขึ้นที่โรงเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางในสถานที่ต่าง ๆ แม้แต่ในบ้านก็จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เองในเวลาอันรวดเร็ว เข้าใจง่าย โดยผ่านทางสื่อทันสมัยต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อมวลชน ฯลฯ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น น่าสนใจมากขึ้น และเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นด้วย หากผู้ปกครองจัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้หรือเป็นแหล่งเรียนรู้ก็จะทำให้เวลาที่เด็กอยู่นอกโรงเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ เป็นการสร้างลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในที่สุด (พรชัย ภาพันท์, 2543)

1.2.4.3 เป็นยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเพื่อการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง คือ แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน หากมีการจัดสรรหรือประสานงานที่เหมาะสมก็จะนำพลังที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ออกมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุตรหลานและโรงเรียนอันเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้ปกครองทุกคน (ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน, 2544) ถึงขนาดที่โกรลนิก และสโลว์ เวซิค (Grolnick & Slowiazek, 1994) ได้ให้นิยามของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองว่า หมายถึง การอุทิศทรัพยากรโดยผู้ปกครอง โดยธรรมชาติผู้ปกครองต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชุมชนที่โรงเรียน นั้น ๆ ตั้งอยู่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษา (All of Education) ได้โดยง่าย เพราะการที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาให้เรียนที่โรงเรียนก็เท่ากับส่งแก้วตาดวงใจของตนเองมาให้โรงเรียน (สุมน อมรวิวัฒน์, 2543)

สรุปก็คือ ครอบครัวเป็นสถาบันที่ก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นของแต่ละชีวิต พ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกและครูที่ดีที่สุดในโลกของลูก เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูก เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและล้อมรอบตัวเด็กที่สุด เป็นผู้ชี้โลกกว้าง เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งร่างกายและจิตใจ พ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้ลูกเข้าสู่สังคมภายนอกได้อย่างมั่นใจ จัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทำให้สังคมมีแหล่งเรียนรู้เกิดขึ้นมากมายเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญาที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา

ปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับลูก และเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเพื่อจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะสำเร็จได้ ก็เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง

1.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาของทฤษฎีและผลงานวิจัยจำนวนมากได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัวว่านอกจากจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านวิชาการแล้ว ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอีกด้วย (Pienda and others, 2002; Evanthia, 1996; Grolnick & Slowiaczek, 1994) แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1.3.1 แนวคิดการสร้างสัมพันธภาพ

นักการศึกษาอเมริกาท่านหนึ่งได้เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนเปรียบเสมือนต้นไม้ ชุมชน/ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพื้นดิน โรงเรียนซึ่งเปรียบเสมือนต้นไม้จะต้องอาศัยพื้นดินในการสร้างความเจริญเติบโต ยิ่งดินมีคุณภาพดีเพียงใด ก็ย่อมทำให้ต้นไม้เติบโตได้เร็ว แข็งแรง มีอายุยืนยาว นอกจากนี้ต้นไม้ยังช่วยยึดดินให้ติดอยู่ด้วยกัน ไม่ถล่มไปง่าย ๆ ส่วนชุมชน/ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพื้นดินที่ให้ประโยชน์กับต้นไม้ พื้นดินจะมีคุณภาพดังที่ได้กล่าวแล้ว ก็เพราะเมื่อต้นไม้เติบโตมากขึ้น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้แก่จัด ก็จะร่วงหล่นลงพื้นดิน มันก็จะกลายเป็นปุ๋ยในดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ต่อไปอีกเช่นกัน ฉะนั้น ต้นไม้และพื้นดินต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันใด บ้านกับโรงเรียนก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันนั้น (สุดา ทัพสุวรรณ, 2545)

การสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเพื่อจะประสานความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครองและครูจึงควรเป็นสัมพันธภาพที่เป็นธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบทางการ และควรเป็นสัมพันธภาพ 2 ทาง (two way communication) ที่ต่างฝ่ายต่างพูดคุยเสนอความเห็นและแลกเปลี่ยนกันอย่างเต็มที่ ผูกการยอมรับในความเห็นที่แตกต่างกัน เพราะหากแต่ละฝ่ายไม่เรียนรู้ในการน้อมใจรับฟังกันและกัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจและยอมรับกันที่สุดในที่สุด ควรมีแนวทางหรือมาตรการประสานและเชื่อมโยงความแตกต่างระหว่างโรงเรียนและครอบครัว ทั้งนี้ เนื่องจากภารกิจที่แตกต่างของบ้านและโรงเรียน วัฒนธรรมที่แตกต่างของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู การไม่เข้าใจวิธีการหรือความคิดที่แตกต่างกันสามารถก่อปัญหาได้ การคิดกิจกรรมในการสร้างสัมพันธภาพของครูกับผู้ปกครองเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องพิจารณา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

สรุป โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จโดยครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง พบว่าการจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของครอบครัวให้หมดไปเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาสามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยความพยายามของครูและโรงเรียนที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครองมีบทบาท การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาก็จะสูงขึ้นในโรงเรียนที่กระตือรือร้นในความพยายามที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครอบครัว (Epstein & Sander, 1996)

1.3.2 แนวคิดความร่วมมือแบบหุ้นส่วน

แนวคิดนี้เป็นแนวคิดหลักที่เหมาะสมกับทิศทางการทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้ไม่ได้หมายความว่าความร่วมมือในความหมายเดิม คือ พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นฝ่ายให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง แต่หมายถึงการที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกกระบวนการ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมพิจารณาปัญหา ร่วมตัดสินใจ และหาทางเลือกที่ดีที่สุด และยังหมายถึงร่วมลงมือดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอีกด้วย แนวคิดเรื่องความร่วมมือแบบหุ้นส่วน (Parent as Educational Partners หรือ PEP) นี้เน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคทุกกระบวนการมากกว่าความร่วมมือแบบพอเป็นพิธีหรือเป็นการเฉพาะเรื่องดังที่ผ่านมา (Louise, 1998; ไพฑูริย์, 2543) ที่ใช้คำว่า หุ้นส่วน นั้นเพื่อย้ำให้เห็นว่า โรงเรียนและครอบครัวเป็นสองสถาบันหลักที่ต้องรับผิดชอบ (major responsibility) อย่างเป็นทางการ (formal) ในการศึกษาของเด็ก (Epstein and others, 1997; Epstein, 1995)

พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีหน้าที่โดยตรงทั้งตามธรรมชาติและตามกฎหมายที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูบุตรและให้การศึกษาตามสมควร (ไพฑูริย์, 2544) ในทำนองเดียวกัน โรงเรียนก็มีหน้าที่โดยตรงในฐานะสถาบันทางสังคม (Special Sector) ในการให้การศึกษาแก่เด็กซึ่งเป็นสมาชิกในสังคม (บรรพต วีระชัย, 2541) หากมุ่งหวังประโยชน์สูงสุดอันจะเกิดแก่บุตรหลานของเรา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน จำเป็นต้องจับมือกันให้มั่น มีความเข้าใจกัน เป็นหนึ่งเดียวและสื่อสารกันอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ แม้ว่าพ่อแม่ผู้ปกครองกับครู/โรงเรียนจะมีบทบาทที่แตกต่างกันในการทำหน้าที่ดูแล พัฒนาเด็ก แต่ด้วยเหตุที่ทั้งสองฝ่ายมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่เด็กหรือผู้เรียนเช่นเดียวกัน การช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันสร้างสรรค์ และร่วมกันแก้ไข รับผิดชอบ มิใช่ต่างฝ่ายต่างทำภาระของตนเพียงเพื่อบรรลุไปตามหน้าที่ ความสำเร็จของการเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง และความสำเร็จของสถานศึกษา ล้วนเป็นความสำเร็จอันเดียวกัน นั่นคือ ความรู้ ความดีงาม และความสุข ความสามารถในการพึ่งตนเองและสร้างสรรค์สังคมของลูกหลานไทยของเรา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544)

สรุป ผู้ปกครองที่ฉลาดจะไม่มอบความไว้วางใจให้การเรียนรู้ของลูกหลานของเขาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวอย่างเด็ดขาด (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) และโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าประสบผลสำเร็จ (The successful schools) ก็ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเป็นอย่างดี

1.3.3 แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการศึกษา

กิจกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่อาศัยการมีส่วนร่วม คน ๆ เดียวไม่สามารถจะทำกิจกรรมทุกอย่างได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดทางด้านชีววิทยาและทางด้านเศรษฐกิจ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2537) หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยมีเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม คือ การทำให้คนที่ถูกละเลยหรือถูกกีดกันให้ออกไปอยู่วงนอก ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือการให้คนที่อยู่วงนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่วงในเพื่อกระจายผลให้ครอบคลุมถ้วนทั่ว ให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วม (ธีระ รุญเจริญ, 2545)

กรอบในการพิจารณาเรื่องของการมีส่วนร่วมนั้น โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977) เสนอว่ามีโครงสร้างพื้นฐานจำแนกเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไร (What participation are we concerned with?) หรือที่ โคเฮน และอัฟฮอฟ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ประเภทหรือลักษณะของการมีส่วนร่วม (kinds of participation) ซึ่งทั้งสองกล่าวว่ามี 4 ประเภท ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (participation in decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (participation in implementation) 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (participation in benefits) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (participation in evaluation)

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม (Whose participation are we concerned with ?) คุณลักษณะของบุคคลที่ควรพิจารณา คือ เพศ อายุ สถานภาพของครอบครัว การศึกษา การแบ่งกลุ่มในสังคม อาชีพ รายได้ ฯลฯ เช่นเดียวกับ รุ่ง แก้วแดง (2541) ให้พิจารณา 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณ ได้แก่ จำนวนบุคคลที่ต้องการ และด้านคุณลักษณะของบุคคล ว่าต้องการบุคคลที่มีคุณลักษณะอย่างไร เพื่อให้สามารถทำงานหรือภารกิจที่รับผิดชอบได้

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมในเกิดขึ้นอย่างไร (How is participation occurring with in the project ?) ในมิตินี้ มีประเด็นที่ควรพิจารณาอยู่ 4 ประเด็น คือ 1) พื้นฐานของการมีส่วนร่วม พิจารณาจากบนลงล่าง หรือล่างขึ้นบน 2) รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาจากรูปแบบขององค์กร การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม 3) ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาจากระยะเวลา

ที่เข้ามามีส่วนร่วม ช่วงของกิจกรรม 4) ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาจากการให้อำนาจ แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม ปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่าง ๆ

ต่อมา เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537) ได้เสนอกรอบการพิจารณาเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. ร่วมทำไม ประเด็นนี้เป็นจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วม การจะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เป้าหมายทั่วไปของการมีส่วนร่วม เช่น เพื่อการพัฒนาการศึกษา แต่จุดมุ่งหมายเฉพาะของการมีส่วนร่วมคืออะไร เช่น เพื่อกำหนด นโยบาย วางแผนปฏิบัติงาน การบริหารบุคคล สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

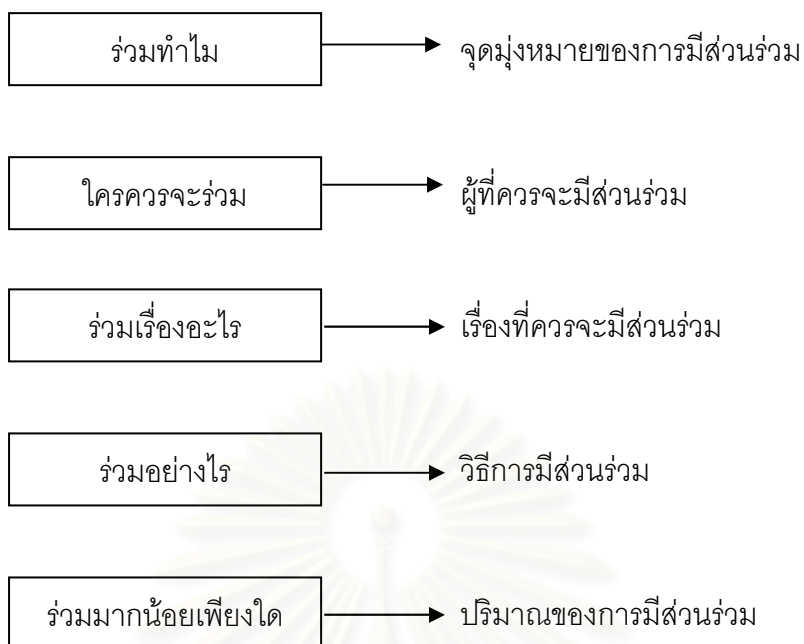
2. ใครควรจะร่วม นั่นคือ การพิจารณาบุคคลให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ องค์ประกอบที่จะต้องพิจารณาในการเลือกบุคคล เช่น ความรู้และทักษะความสามารถที่จะทำ ประโยชน์ได้ มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

3. ร่วมเรื่องอะไร ในแต่ละภารกิจหลักของการมีส่วนร่วมนั้นจะมีภารกิจย่อย ๆ ด้วย เช่น ถ้าภารกิจหลักคือ การบริหารบุคคล ภารกิจย่อยต่าง ๆ อาจประกอบด้วย การสรรหา การพัฒนา บุคลากร เป็นต้น ดังนั้น การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ควรจะต้องพิจารณาว่า เรื่องอะไรที่ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วม

4. ร่วมอย่างไร การมีส่วนร่วมนั้นมีหลายวิธี ทั้งการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วม ทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมมีหลายวิธีเช่นกัน เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้อุปถัมภ์หรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

5. ร่วมมากน้อยเพียงใด ประเด็นนี้เป็นการพิจารณาปริมาณของการมีส่วนร่วม ผู้ปกครอง ควรจะมีส่วนร่วมในการบริหารในปริมาณที่เหมาะสมกับภารกิจ การบริหารการศึกษาอาจแบ่ง ออกเป็นระดับสูง กลาง ต่ำ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารแต่ละระดับอาจมีปริมาณที่ มากน้อยแตกต่างกัน

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้ปกครองในการจัดการศึกษา สามารถสรุปให้เห็นชัดเจนเป็นภาพได้ดังแผนภาพที่ 2.2

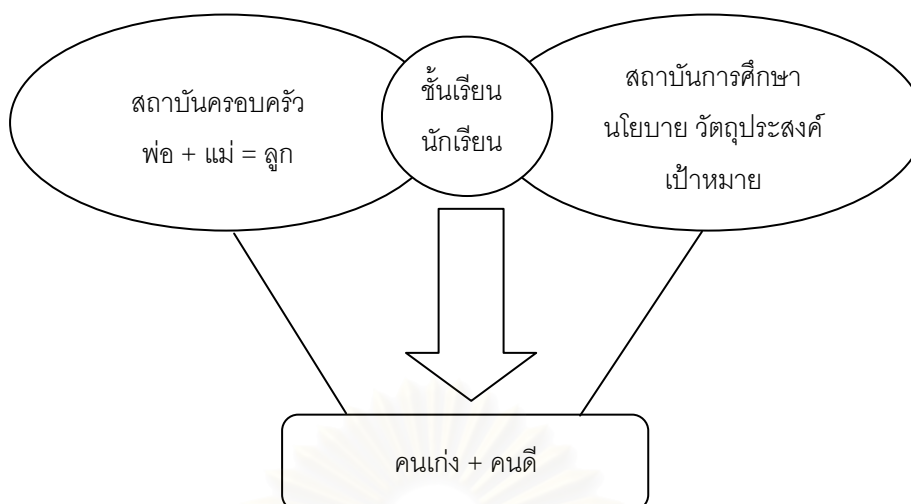
แผนภาพที่ 2.2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

ที่มา: เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537)

1.3.4 ทฤษฎีสังคมวิทยา

สถาบันครอบครัว (Family Institution) เป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกที่ทำให้การศึกษาและอบรมบ่มนิสัย (Socialization) แก่สมาชิกในครอบครัว (จุมพล หนิมพานิช, 2539) มีความใกล้ชิดและผูกพันกับบุคคลอย่างลึกซึ้ง จึงมีอิทธิพลต่ออารมณ์ เจตคติ และแบบแผนความประพฤติของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ครอบครัวสมัยใหม่ไม่สามารถรับทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ จึงแบ่งภาระซึ่งเป็นหน้าที่ของครอบครัวให้กับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา (Education Institution) เป็นหน่วยปฏิบัติรับหน้าที่ส่วนนี้ไป ทำให้เกิดการแบ่งงานกัน (Division of Labour) และร่วมมือกันทำ (Co-operation) (พทยา สายหู, 2541) โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมซึ่งทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม โดยเฉพาะ (Special Sector) เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด และวิทยาการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ (บรรพต วีระสัย, 2541)

โรงเรียนและครอบครัวมีวิธีการให้การศึกษาที่สอดคล้องกันที่สำคัญ คือ 1) กระบวนการสังคมประภฤติ (Socialization Process) 2) กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) 3) กระบวนการถ่ายโยงความรู้ (Transfer Ability Process) อยู่บนเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ต้องการให้การเรียนรู้และฝึกฝนให้ผู้เรียนเหล่านั้นเป็นคนดีที่มีความสามารถ (manhood and manpower) เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต โรงเรียนและครอบครัวจึงมีหน้าที่ร่วมกัน ดังแผนภาพที่ 2.3

แผนภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถาบันครอบครัว

ที่มา: เกตุเดช กำแพงแก้ว (2546)

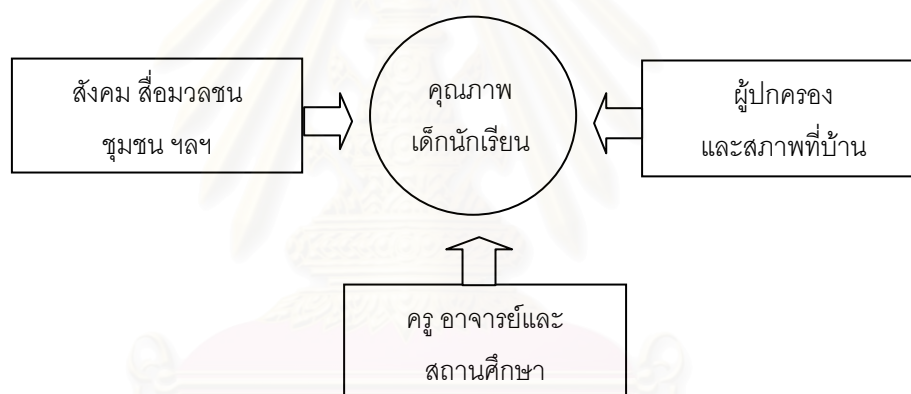
1.3.5 ทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล (Overlapping Spheres of Influence Theory)

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 อ้างถึงในเกตุเดช กำแพงแก้ว, 2546) ได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและครอบครัวในการจัดการศึกษา ด้วยทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล (Overlapping Spheres of Influence Theory) โดยมีแนวคิดหลักดังนี้ คือ หากมุมมองของนักการศึกษาของเด็กว่าเป็นนักเรียน นักการศึกษานั้นก็จะมองครอบครัวแยกต่างหากจากโรงเรียน นั่นคือ ครอบครัวก็จะถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่ไปตามลำพังและทิ้งหน้าที่การจัดการศึกษาของเด็กไว้ที่โรงเรียน แต่หากนักการศึกษามีมุมมองว่านักเรียนเป็นเด็ก นักการศึกษานั้นก็จะมองทั้งครอบครัวและชุมชนเป็นเสมือนหุ้นส่วน (Partners) กับโรงเรียนในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็ก ความเป็นหุ้นส่วนก็จะตระหนักถึงการแบ่งปันความสนใจ ความรับผิดชอบ เพื่อเด็กและจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโครงการที่ดีกว่าเดิม และโอกาสต่าง ๆ เพื่อเด็ก และความสำเร็จของความเป็นหุ้นส่วนกันนี้ก็คือ การดูแล (Care) เด็ก ซึ่งเป็นแนวคิดหลักพื้นฐาน

เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาถึงขนาดเป็นหุ้นส่วนกับโรงเรียนแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะเริ่มบรรยากาศ โรงเรียนเสมือนครอบครัว (family-like school) มากขึ้น โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะต้อนรับทุก ๆ ครอบครัว โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะกระตุ้นเตือนความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็กแต่ละคน และทำให้เด็กแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นคนพิเศษ

ในทำนองเดียวกัน ความเป็นหุ้นส่วนนี้ ผู้ปกครองก็จะริเริ่มบรรยากาศ ครอบครัวเสมือนโรงเรียน (school-like family) ครอบครัวเสมือนโรงเรียนจะกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนตระหนักว่าตนเป็นนักเรียน ครอบครัวจะเสริมแรงความสำคัญของโรงเรียน การบ้านและกิจกรรม ซึ่งสร้างทักษะ

ความรู้สึกสำเร็จให้เด็ก ชุมชนรวมถึงกลุ่มของผู้ปกครองจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโอกาสการเรียนรู้ เสมือนโรงเรียน เหตุการณ์ โครงการ ซึ่งเสริมแรง กระตุ้นเตือน ให้รางวัลนักเรียน ที่พัฒนาก้าวหน้า ด้วยดี มีความคิดริเริ่ม เสียสละ ทำดี ชุมชนก็จะริเริ่มบรรยากาศ ชุมชนเสมือนครอบครัว (family like community) จัดตั้งบริการ เหตุการณ์ เพื่อสนับสนุนเด็ก ครอบครัวก็จะมีจิตใจให้ชุมชน (community-minded families) นักเรียนจะช่วยเพื่อนบ้านของเขาและครอบครัวอื่น ๆ แนวคิดโรงเรียนชุมชนก็จะเกิดขึ้น เกิดโครงการ บริการ เพื่อเด็ก ผู้ปกครอง และคนอื่น ๆ ตลอดเวลา ทั้งก่อน ระหว่าง และ หลังจากเวลาปกติของโรงเรียน โรงเรียนและชุมชนก็จะพูดคุยถึงโครงการและบริการที่เป็นมิตรกับ ครอบครัว (family friendly) เมื่อแนวคิดทั้งหมดนี้รวมเข้าด้วยกันก็จะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (learning communities) หรือชุมชนแห่งความดูแล (care communities) คำต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ริชาร์ด รูญเจริญ (2545) ที่ว่า ผู้ปกครอง/ครอบครัว ครู/สถานศึกษา และชุมชน/สังคม เป็นองค์ประกอบ 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อเด็กและทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ ดังแผนภาพที่ 2.4

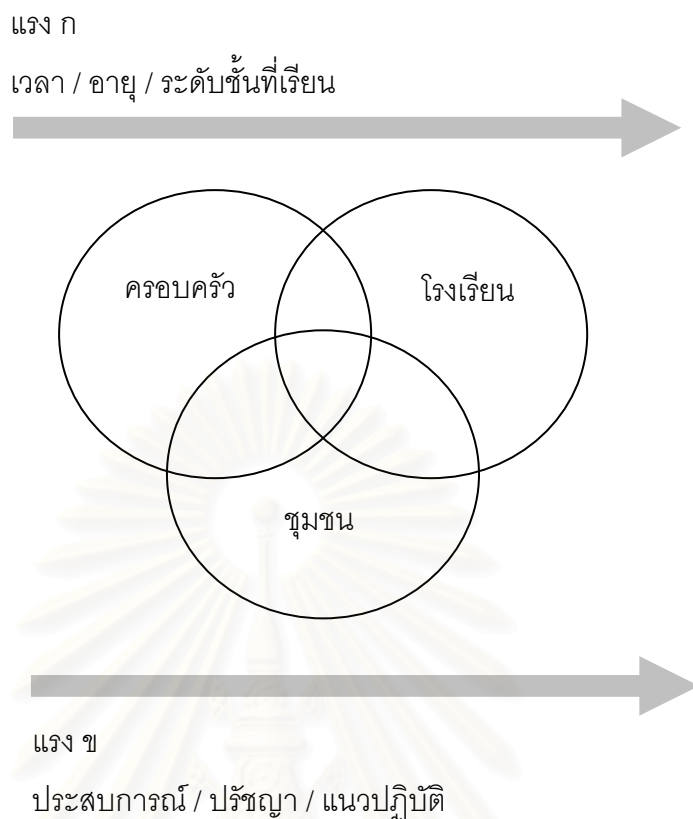

แผนภาพที่ 2.4 องค์ประกอบ 3 ประการ ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ

ที่มา: Epstein (1995 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2546)

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2546) ได้เสนอทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพลว่าประกอบด้วย 2 โครงสร้าง ดังนี้

1.3.5.1 โครงสร้างภายนอก (External Structure) แสดงถึง 3 บริบทที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก ขอบเขตที่ทับซ้อนนี้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน แบ่งปันความรับผิดชอบกันเพื่อเด็ก ความหลากหลายในแนวทางปฏิบัติ ปรัชญา ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ทำให้เกิดการทับซ้อนกันมากหรือน้อย การเชื่อมโยงกันของ 3 บริบทนี้มากหรือน้อย การปฏิบัติและการทับซ้อนกันนี้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังแผนภาพที่ 2.5

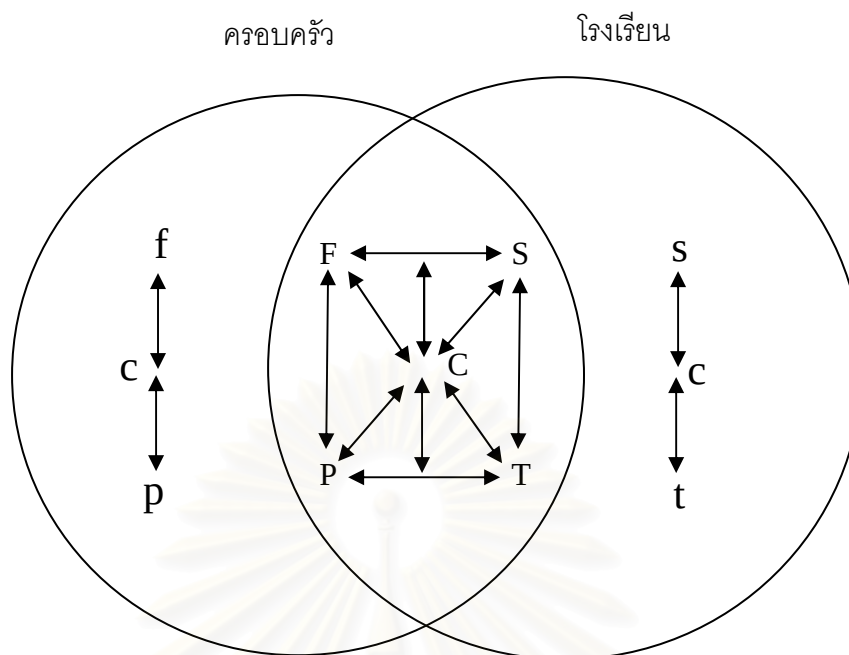

แผนภาพที่ 2.5 โครงสร้างภายนอกของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล

ที่มา: Epstein (1995 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2546)

1.3.5.2 โครงสร้างภายใน (Internal Structure) แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ว่าจะเกิดก็ต่อเมื่อบุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน สื่อสารหรือทำงานร่วมกัน โดยเด็กเป็นศูนย์กลางและผู้กระทำ (actor) ปฏิสัมพันธ์นี้ ความเชื่อมโยง/การมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน อาจจะอยู่ในระดับสถาบัน (Institutional Level) เช่น ครอบครัว กลุ่มเด็ก นักการศึกษา และชุมชน หรือในระดับปัจเจกบุคคล (Individual Level) เช่น ครู ผู้ปกครอง เด็ก หุ่นส่วนของชุมชนหรือกลุ่มเล็ก ๆ เช่นเดียวกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2541) สามารถแสดงได้ดังแผนภาพที่ 2.6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.6 โครงสร้างภายในของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล

ที่มา: Epstein (1995 อ้างถึงใน เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว, 2546)

แนวคิดสำคัญ คือ ปฏิสัมพันธ์ภายในสถาบัน (Intra-institutional Interactions) เป็นพื้นที่ที่ไม่ทับซ้อนกัน (Non-overlapping Area) ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน (Inter-institutional Interactions) เป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน (Overlapping Area) แทนด้วยสัญลักษณ์ f/F คือ ครอบครัว c/C คือ เด็ก s/S คือ โรงเรียน p/P คือ ผู้ปกครอง t/T คือ ครู

โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เป็น 3 บริบท ที่มีอิทธิพลต่อกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งโครงสร้างที่อธิบายว่าอิทธิพลของ 3 บริบทนี้ส่งผลต่อกันเรียกว่า โครงสร้างภายนอกของขอบเขตทับซ้อนกันของอิทธิพล (External Model of Overlapping Spheres of Influence) เช่น ช่วงเวลา (time) อายุ (age) ระดับการศึกษา (grade level) ประสบการณ์ (experience) ปรัชญา (philosophy) แนวทางการปฏิบัติ (practice) แต่อย่างไรก็ตามในอิทธิพลของแต่ละบริบทดังกล่าว ก็ยังมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแยกต่างหากในแต่ละบริบทนั้นอีกด้วย ซึ่งโครงสร้างที่อธิบายอิทธิพลภายในแต่ละบริบทนี้เรียกว่า โครงสร้างภายในของขอบเขตทับซ้อนกันของอิทธิพล (Internal Model of Overlapping Spheres of Influence)

รูปแบบนี้ให้ ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และ ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทหลักในการศึกษา พัฒนาการและความสำเร็จในโรงเรียน ความเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ไม่สามารถสำเร็จได้ง่าย ๆ จนกว่าจะมีกิจกรรมที่ถูกออกแบบมาเพื่อการมีส่วนร่วม แนะนำ กระตุ้น

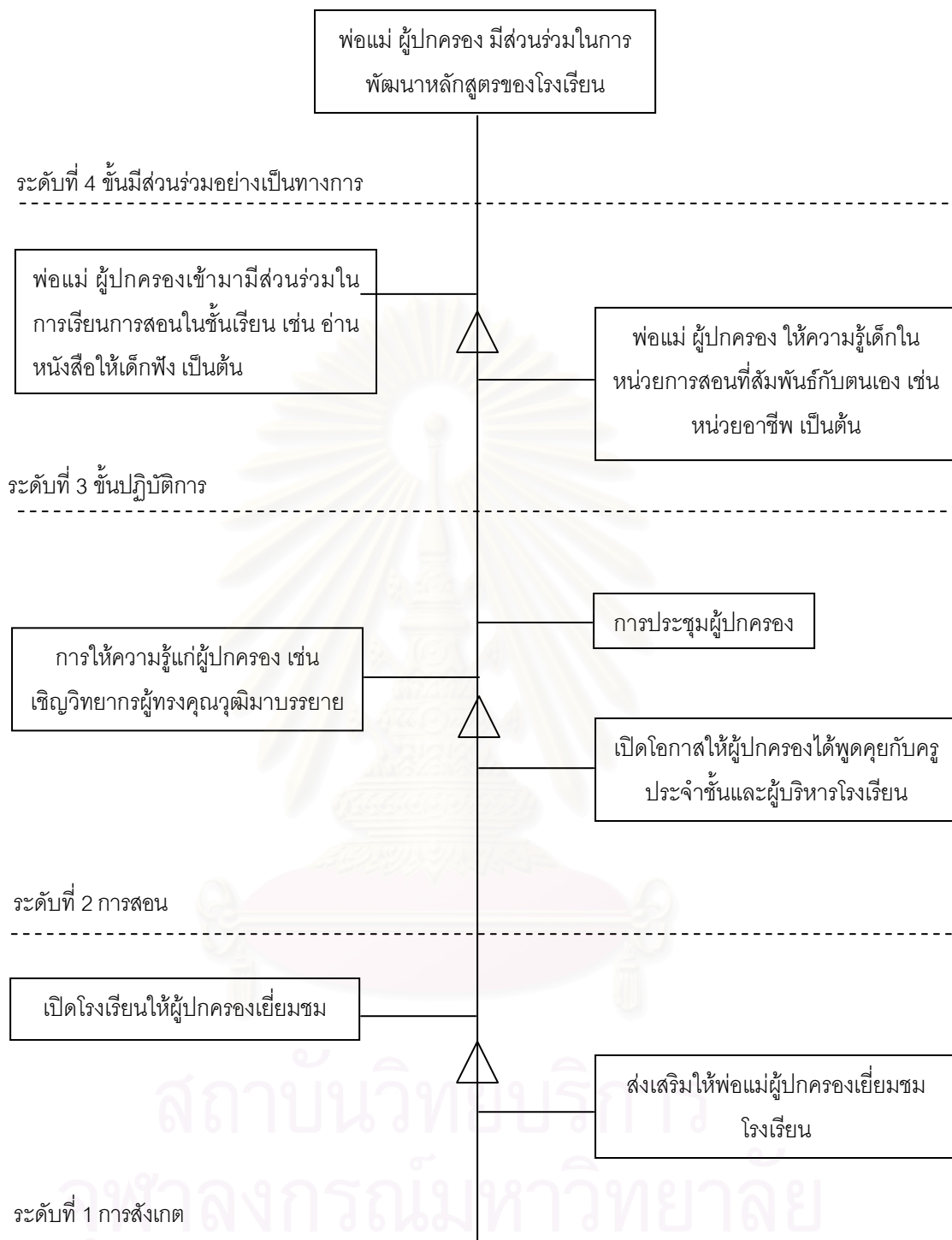
และ/หรือจิตใจ โดยมีสมมติฐานเบื้องต้นว่า ถ้านักเรียนมีความรู้สึกรับได้รับการดูแลและกระตุ้นเตือนให้ทำงานหนักในบทบาทของนักเรียน เด็กก็จะพยายามทำหน้าที่ของเขาให้ดีที่สุด เช่น พยายามเรียนรู้ พยายามอ่าน พยายามเขียน พยายามคำนวณ และพยายามเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ และความสามารถพิเศษในโรงเรียน (Epstein, 1995)

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 อ้างถึงใน เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว, 2546) ยังย้ำอีกว่า ความเชื่อมโยง/การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ก็สามารถแสดงและศึกษาได้จากรูปแบบนี้ และอธิบายว่า จากการศึกษ พบว่า นักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของการเป็นหุ้นส่วนระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน นักเรียนเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารหลักเรื่องโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง

1.4 1.4 รูปแบบการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

นักการศึกษาคนสำคัญคือ วูด (Wood, 1974 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร, 2541) ได้พัฒนารูปแบบในการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว โดยรูปแบบของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนจะพัฒนาจากระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้นตามลำดับ เริ่มจากโรงเรียนเปิดประตูให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเข้ามาชมการจัดการเรียนการสอนต้อนรับอย่างดี ให้ความเสมอภาคแก่ผู้ปกครองทุกคน สังเกตพฤติกรรมของผู้ปกครองว่ามีความรู้สึกเช่นไร ต่อจากนั้น สอบถาม พูดคุย เชิญชวน ให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ทั้งอย่างเป็นทางการโดยการประชุมชี้แจง และไม่เป็นทางการโดยพูดคุยด้วยความคุ้นเคย จนถึงระดับสูงสุด คือมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนให้ความรู้แก่บุตรหลานและนักเรียนด้วยกัน ดังแผนภาพที่ 2.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.7 รูปแบบของการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว

ที่มา: Wood (1974 อ้างถึงใน นกนตร ธรรมบวร, 2541)

วูด (Wood, 1981 อ้างถึงใน ปรีดาบรรณ อินทมลศรี, 2548) ได้เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษาว่า ควรรวมทั้ง 3 ฝ่าย คือ ครู/โรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง/ชุมชน ดังแผนภาพที่ 2.8

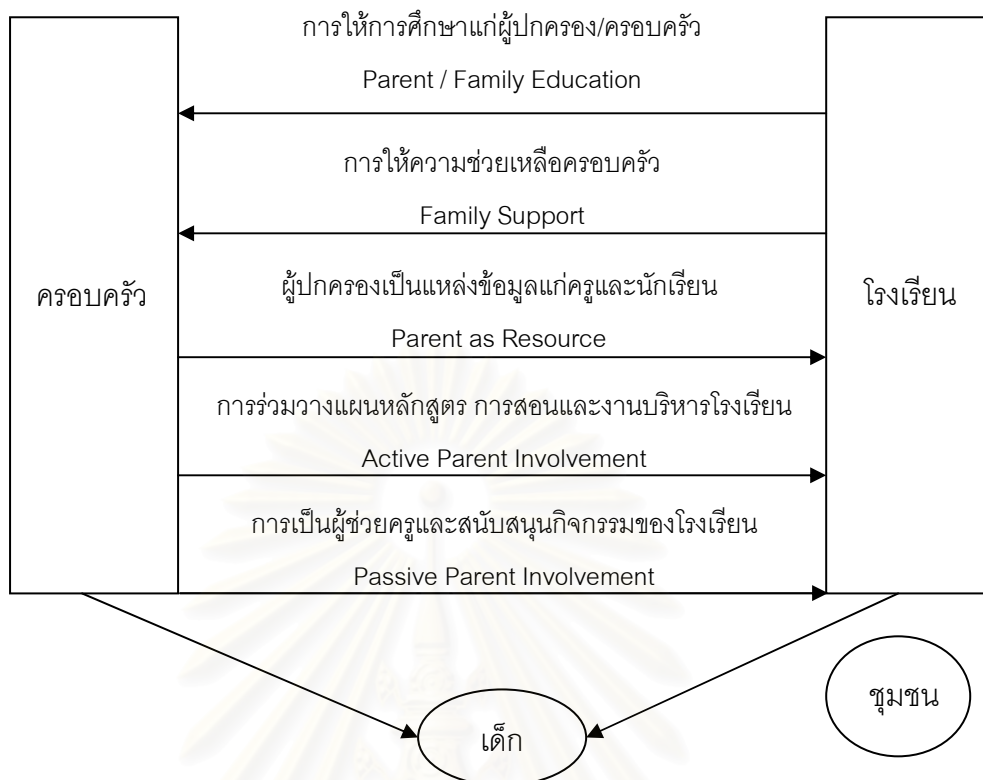

แผนภาพที่ 2.8 รูปแบบการมีส่วนร่วมของ 3 ฝ่าย ตามแนวคิดของ Wood

ที่มา: Wood (1981 อ้างถึงใน ปรีดาบรรณ อินทมลศรี, 2548)

เบอร์เกอร์ (Berger, 1989 อ้างถึงใน ประไพจิตร หิรัญยัษฐิติ, 2545) ได้กล่าวถึงความสำคัญระหว่างผู้ปกครองและครูว่าสามารถมีส่วนร่วมช่วยในการสร้างเสริมเด็กให้ประสบความสำเร็จในชีวิต และช่วยให้เด็กเป็นคนที่เรียนเก่งและมีสุขภาพจิตที่ดี เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ โดยที่ผู้ปกครองและครูต้องร่วมมือกันหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางด้านแรงงานและทุนทรัพย์ เป็นต้น ผู้ปกครองและโรงเรียนต่างมีการร่วมมือ โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการที่จะเป็นแหล่งข้อมูลให้แก่ครูและนักเรียน นอกจากนั้นยังมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนหลักสูตรและการเรียนการสอน และงานบริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ การเป็นผู้ช่วยครู และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสนับสนุนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้นและทางโรงเรียนก็ช่วยผู้ปกครองในด้านของการให้ความรู้เพิ่มเติมและการให้ความช่วยเหลือครอบครัวของนักเรียน เช่น การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น ดังนั้น ลักษณะของความร่วมมือระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน อธิบายได้ดังแผนภาพที่ 2.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

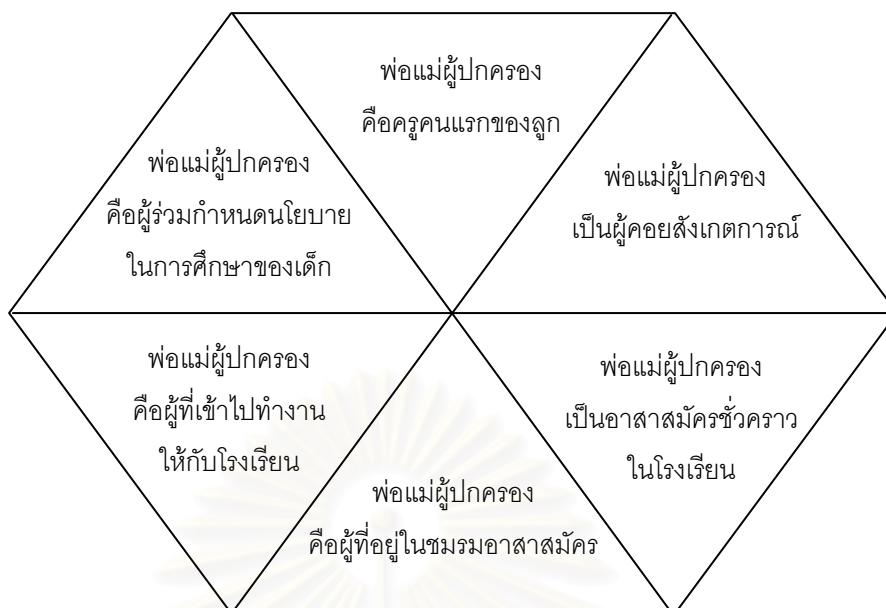

แผนภาพที่ 2.9 รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ตามแนวคิดของ Berger

ที่มา: Berger (1989 อ้างถึงใน ประไพจิตร ธีรบุญยัษฐิติ, 2545)

เบอร์กเกอร์ (Berger, 2000 อ้างถึงใน ศิริจันทร์รัตน์ ทองปาน, 2544) ได้กล่าวว่า เป็นสิ่งสำคัญมากที่พ่อแม่ ผู้ปกครองควรจะต้องมีบทบาทมากขึ้นในโรงเรียน ซึ่งแต่เดิมจะมีบทบาทเพียงแต่เป็นผู้คอยสังเกตการณ์อยู่ห่าง ๆ เท่านั้น ซึ่งบทบาทที่เป็นไปได้ของพ่อแม่ผู้ปกครองในโรงเรียนมีอยู่ 6 แบบ ดังแผนภาพที่ 2.10

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 2.10 บทบาทที่เป็นไปได้ของพ่อแม่ ผู้ปกครองในโรงเรียน

ที่มา: Berger (2000 อ้างถึงใน ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน, 2544)

1.5 ปัญหาหรืออุปสรรคของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

เฮนรี (Henry, 1996 อ้างถึงใน เกตุฤดี ราชไชยา, 2547) กล่าวถึงอุปสรรคในการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่และโรงเรียนสำหรับผู้เรียนไว้หลายประการ คือ

- 1) นโยบายและจุดมุ่งหมายของโรงเรียนกับแนวคิดของพ่อแม่ขัดแย้งกัน
 - 2) พ่อแม่บางคนเชื่อว่าสิ่งที่เขาสอนผู้เรียนที่บ้านอาจจะไม่เป็นประโยชน์และไม่สำคัญสำหรับการเรียนการสอนที่โรงเรียน
 - 3) การพาผู้เรียนไปเที่ยวอาจจะได้แค่ความสนุกสนานเพลิดเพลินมากกว่าได้สาระความรู้
 - 4) ภูมิหลังของพ่อแม่อาจจะไม่พร้อมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น มีรายได้น้อย ก็จะใช้เวลาหมดไปกับการประกอบอาชีพที่ไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน
 - 5) บางครอบครัวไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้เนื่องจากอยู่ไกลโรงเรียน
- อรุณี หรดาล (2536) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้พ่อแม่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนว่าเกิดจากบุคคล 3 ฝ่าย คือ

1. **พ่อแม่** เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างรัดตัว พ่อแม่จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งสองคน ดังนั้นจึงไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และพ่อแม่ส่วนมากจะไม่ค่อยเต็มใจให้ความร่วมมือ หรือเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ของโรงเรียน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้พ่อแม่เลื่อมใสศรัทธาใน

โรงเรียน ว่าเป็นสถานที่ที่พ่อแม่สามารถให้ความไว้วางใจในการนำบุตรหลานมาฝากไว้ และเมื่อผู้เรียนหรือแม้แต่พ่อแม่มีปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียน โรงเรียนสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือได้

2. ผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้นถ้าผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการจัดการศึกษาและไม่ให้การสนับสนุน โอกาสที่พ่อแม่จะได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยคงเป็นไปได้ยาก สาเหตุที่ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสรุปได้ดังนี้

2.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วม

2.2 การขาดเงินงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

2.3 ผู้บริหารเกรงว่าพ่อแม่จะเข้ามาวุ่นวายในการบริหารงาน และรู้ความลับบางอย่างที่ไม่อยากเปิดเผยแก่คนทั่วไป

2.4 ผู้บริหารคิดว่าการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ตนเองและบุคลากรของโรงเรียนซึ่งปกติก็มียานมากอยู่แล้ว

2.5 ผู้บริหารขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ครู ครูมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการทำงานหรือร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับพ่อแม่ ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวกับครูมีหลายประการคือ

3.1 ครูไม่แน่ใจว่าพ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะใด และมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ครูบางคนยังไม่แน่ใจในบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อพ่อแม่เข้ามาร่วมงานด้วย

3.2 ครูเกรงว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่เนื่องจากแนวความคิดในการดูแลผู้เรียนของครูและพ่อแม่อาจไม่เหมือนกัน

3.3 ครูเชื่อว่าการจัดกิจกรรมที่จะให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมต้องใช้เวลามากในการวางแผนและการเตรียมการ

3.4 ครูกังวลว่าพ่อแม่บางคนไม่สามารถเก็บความลับได้ดังนั้นก็อาจเอาข้อมูลบางอย่างที่เป็นความลับของผู้เรียนหรือโรงเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟังได้

อภิญา เวชชัย (2544) สรุปปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา ดังนี้

1) ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองที่ยึดติดกับความเคยชินเดิม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียม ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วม

2) การขาดการสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ ไม่ได้เข้ามาร่วมอย่างที่จะควรจะเป็น

3) การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากภารกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้

4) ปัญหาทัศนคติ ความคิดที่แตกต่างกันระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะทั้งสองฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด การไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

1.6 แนวทางในการส่งเสริมการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

โรงเรียนไม่อาจดำเนินการได้โดยปราศจากครอบครัว โรงเรียนก็ย่อมไม่สามารถละเลยครอบครัวได้ ซึ่งมีผู้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาไว้หลายทัศนะ ดังนี้

อัปเบน และฮิวส์ (Ubben & Hughes, 1992 อ้างถึงใน เกตุสุขเดช กำแพงแก้ว, 2546) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ดังนี้

1) ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องทำงานใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองและควรเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะ 2 ทาง

2) สัมพันธภาพที่เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงคน 4 กลุ่ม คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ชุมชน และนักเรียน ครูควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดวิกฤตหรือความขัดแย้งโดยไม่จำเป็น

3) ครูต้องสนใจนักเรียน เพราะนักเรียนจะกลายเป็นผู้สื่อสารสำคัญ นำเรื่องราวของโรงเรียนไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครอง

4) การสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่ผู้ปกครองควรให้เกิดความสม่ำเสมอในระดับนโยบาย และให้เกิดการปฏิบัติที่ดีและเป็นจริง

5) นักวิชาการหรือนักการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรผูกขาดหรือแทรกแซงความคิด และควรเคารพหุ้นส่วนทุกฝ่าย

6) การสร้างความสัมพันธ์ควรพัฒนาจากระดับส่วนตัวไปสู่ระดับกลุ่มและสาธารณะให้กว้างขวางขึ้น

7) การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรวางกฎที่ยึดหยุ่นต่อการระดมความร่วมมือของครอบครัวและชุมชน เน้นการกระจายทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา

ชมเชย พงษ์เจริญ (2542) เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1) โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนให้มากขึ้น โดยการประชุมสัมมนาหรือจัดงานชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลข่าวสารและความเคลื่อนไหวของโรงเรียน
- 2) โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างทั่วถึง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
- 3) โรงเรียนและผู้ปกครองควรมีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้มากที่สุด
- 4) โรงเรียนควรจัดทำเอกสารคู่มือสำหรับผู้ปกครองขึ้น เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบรายละเอียด ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสรับรู้และเห็นความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเอาใจใส่ดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) กำหนดบทบาทของพ่อแม่ในเรื่องการศึกษาให้ชัดเจนว่า ตั้งแต่ตั้งครรภ์จนเด็กเติบโตขึ้นว่าพ่อแม่มีบทบาทอย่างไร ผู้สูงอายุในบ้านมีบทบาทในเรื่องการศึกษาอย่างไร โดยต้องเข้าใจว่าหน้าที่ในการจัดการศึกษาไม่ได้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่ผู้เดียวอย่างที่เป็นอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
- 2) ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านทางสื่อ เพื่อให้ผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดในการจัดการศึกษา แม้จะไม่ได้คืนการศึกษาให้ครอบครัวทั้งหมด แต่พบว่านักเรียนจะสามารถเรียนได้ดีหากผู้ปกครองได้ช่วยเหลือแนะนำ เด็กจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
- 3) การจัดโปรแกรมการศึกษาใหม่ ปัจจุบันโรงเรียนผูกขาดการจัดการศึกษาแต่เพียงผู้เดียว จึงต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าโรงเรียนมีบทบาทส่วนไหนและจะสอนอะไร ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบส่วนใด การออกแบบการจัดการศึกษาที่ดีจะต้องออกแบบเป็นกระบวนการเดียวกันระหว่างการจัดการศึกษาที่โรงเรียนกับที่บ้าน โดยไม่มีการแบ่งว่านี่คือการการศึกษาที่โรงเรียนหรือที่บ้าน

ตอนที่ 2 กิจกรรมการร่วมมือร่วมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว

เอปสไตน์ เป็นนักวิชาการและผู้อำนวยความสะดวกของโครงการความเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ประเทศสหรัฐอเมริกา ทุ่มทางการศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมานานกว่า 20 ปี ได้เสนอ โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์ (Epstein's Framework of 6 type of Parent Involvement) (Epstein, 1995) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเซนต์นอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory, 1997) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู (Parenting) การสื่อสาร (Communicating) การอาสาสมัคร (Volunteering) การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home) การตัดสินใจ (Decision Making) และการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน (Collaborating with Community) ต่อมารัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศวิสัยทัศน์ทางการศึกษาข้อ 8 ซึ่งก็มีเนื้อหาในทำนองเดียวกันกับโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์ (U.S. Department of Education, 2000)

สำหรับประเทศไทย หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2542 แล้ว ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองจนเกิดการจัดตั้งเครือข่ายแกนนำพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นองค์กรอิสระขึ้น และเครือข่ายแกนนำพ่อแม่ผู้ปกครองได้ร่วมกับกลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อ พฤษภาคม 2543 ศึกษาแบบและวิธีการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยสรุปแบบและวิธีการเบื้องต้นเป็น 4 แบบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูในฐานะเป็นพ่อแม่ 2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเด็กและการเรียนการสอน 3) งานอาสาสมัครเพื่อการศึกษา 4) การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน โดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

ต่อมาในเดือนมกราคม 2544 กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนี้เป็น 6 แบบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดู 2) การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน 3) อาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา 4) การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่บ้าน 5) การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน 6) การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544)

ในการวิจัยครั้งนี้ จึงนำแนวคิดโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อศึกษาการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาทั้ง 6 แบบ (Epstein, 1995) สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดู (Parenting)

คือ การช่วยเหลือครอบครัวในการสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

ตัวอย่างการปฏิบัติ

- 1) แนะนำสภาพบ้านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นเรียน
- 2) เตรียมวัสดุทัศน การตอบข่าวสารด้วยคอมพิวเตอร์ทางโทรศัพท์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กแต่ละระดับอายุและระดับชั้นที่เรียน
- 3) จัดหลักสูตรอบรมที่หลากหลายเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
- 4) จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ
- 5) เยี่ยมบ้านหรือการจัดประชุมเพื่อนบ้านเพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้าใจโรงเรียนและช่วยให้โรงเรียนเข้าใจครอบครัว

ผลที่เกิดกับนักเรียน

- 1) ตระหนักในความเป็นผู้ดูแลของครอบครัว เคารพผู้ปกครอง
- 2) มีคุณภาพ ลักษณะนิสัย ความเชื่อ และค่านิยมทางบวกที่สอนโดยครอบครัว
- 3) เกิดความสมดุลของการใช้เวลาว่างงานบ้าน กิจกรรมอื่น ๆ และการทำการบ้าน
- 4) เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 5) ตระหนักในความสำคัญของโรงเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

- 1) มีความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการเลี้ยงดู มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และการปรับสิ่งแวดล้อมในบ้านให้สอดคล้องกับกระบวนการของโรงเรียน
- 2) ตระหนักในการเลี้ยงดูของตนเองและแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น
- 3) เกิดความรู้สึกรับได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครองคนอื่น

ผลที่เกิดกับครู

- 1) เข้าใจเกี่ยวกับภูมิหลังของครอบครัว วัฒนธรรม ผู้เกี่ยวข้อง เป้าหมาย ความต้องการจำเป็น และทักษะเกี่ยวกับเด็ก
- 2) เคารพในจุดแข็งและความพยายามของครอบครัว
- 3) เข้าใจความหลากหลายของนักเรียน
- 4) ตระหนักเกี่ยวกับทักษะของตนเองในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเด็ก

รูปแบบที่ 2 การสื่อสาร (Communicating)

คือ การออกแบบรูปแบบการสื่อสารจากโรงเรียนถึงบ้านและการสื่อสารจากบ้านถึงโรงเรียนเกี่ยวกับโปรแกรมของโรงเรียนและความก้าวหน้าของเด็ก

ตัวอย่างการปฏิบัติ

- 1) ประชุมผู้ปกครองทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งติดตามความต้องการของผู้ปกครอง
- 2) มีล่ามภาษาสำหรับครอบครัวที่มีความต้องการ
- 3) ส่งงานของนักเรียนไปให้ผู้ปกครองพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละเดือน
- 4) มีสมุดรายงานของผู้ปกครองและนักเรียน
- 5) จัดตารางพิเศษสำหรับการให้ข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ผ่านทางการใช้บันทึก โทรศัพท์ จดหมายข่าว และการสื่อสารอื่น ๆ
- 6) ให้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเลือกโรงเรียน การเลือกวิชา โปรแกรม และกิจกรรมภายในโรงเรียน
- 7) ให้ข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียน โปรแกรม การเปลี่ยนแปลง และการส่งผ่าน

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

- 1) ตระหนักในพัฒนาการของตนเองและต้องการพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นเสมอ
- 2) เข้าใจนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเข้าเรียนของนักเรียน
- 3) ได้รับข้อมูลสารสนเทศในการเลือกวิชาและโปรแกรม
- 4) ตระหนักในบทบาทความเป็นหุ้นส่วนของตนเอง การบริการในฐานะผู้ส่งข่าวสารและผู้สื่อสาร

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

- 1) เข้าใจโปรแกรมและนโยบายของโรงเรียน
- 2) ติดตามและตระหนักถึงความก้าวหน้าของเด็ก
- 3) ตอบสนองต่อปัญหาของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) มีปฏิสัมพันธ์กับครูและติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนและครู

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

- 1) ได้เพิ่มการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวและตระหนักในความสามารถในการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจนของตนเอง
- 2) พึงพอใจที่จะใช้เครือข่ายผู้ปกครองในการติดต่อสื่อสาร

3) ได้เพิ่มความสามารถในเจาะลึกและเข้าใจมุมมองของครอบครัวเกี่ยวกับโปรแกรมและความก้าวหน้าของเด็ก

รูปแบบที่ 3 การอาสาสมัคร (Volunteering)

คือ การจัดให้พ่อแม่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนและนักเรียน

ตัวอย่างการปฏิบัติ

1) มีโครงการอาสาสมัครช่วยครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครองอื่น ๆ
2) มีห้องสำหรับผู้ปกครองหรือศูนย์ผู้ปกครองสำหรับการทำงานอาสาสมัคร ประชุม และเป็นแหล่งศูนย์รวมสำหรับครอบครัว

3) มีการสำรวจประจำปีเพื่อที่จะระบุความสามารถ เวลา และที่อยู่ของอาสาสมัคร

4) มีห้องทำงานหรือสถานที่สำหรับผู้ปกครอง มีโทรศัพท์ หรือโครงสร้างอื่น ๆ สำหรับอำนวยความสะดวกให้กับทุกครอบครัวที่ต้องการข้อมูลสารสนเทศ

5) มีผู้ปกครองที่เป็นผู้คอยตรวจตราในการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่โรงเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1) มีทักษะในการสื่อสารกับผู้ใหญ่
2) ได้เพิ่มการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะซึ่งได้รับการสอนจากอาสาสมัคร
3) ตระหนักในทักษะต่าง ๆ ความสามารถ อาชีพ และการช่วยเหลือของพ่อแม่และอาสาสมัครคนอื่น ๆ

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

1) เข้าใจงานของครูและเพิ่มการช่วยเหลือโรงเรียนและอาจนำงานของโรงเรียนกลับไปทำที่บ้าน
2) มั่นใจในความสามารถที่จะทำงานให้โรงเรียนและเด็ก หรือปรับปรุงการศึกษาของตนเอง

3) ตระหนักว่าโรงเรียนยินดีต้อนรับครอบครัว และครอบครัวมีค่าต่อโรงเรียน

4) ได้เพิ่มทักษะเฉพาะของการทำงานอาสาสมัคร

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

1) ได้เรียนรู้หนทางการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองแบบใหม่ ๆ รวมทั้งกับผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นอาสาสมัครด้วย

2) ตระหนักในความสามารถและความสนใจในโรงเรียนและเด็กของผู้ปกครอง

3) ได้เพิ่มความสนใจในนักเรียนเป็นการส่วนตัว เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัคร

รูปแบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at Home)

คือ การเตรียมข้อมูลและแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่บ้านเกี่ยวกับการบ้าน และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การตัดสินใจ และการวางแผน

ตัวอย่างการปฏิบัติ

- 1) ให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ครอบครัวเกี่ยวกับทักษะที่ต้องการในทุกวิชาของแต่ละชั้นเรียน
- 2) ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายในเรื่องการบ้านและวิธีการที่จะกำกับและอภิปรายงานของโรงเรียนที่บ้าน
- 3) ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิธีการช่วยเด็กในการปรับปรุงทักษะสำหรับการประเมินของชั้นเรียนและโรงเรียน
- 4) มีตารางเวลาพิเศษสำหรับการปฏิสัมพันธ์ในการทำการบ้านและให้นักเรียนได้อภิปรายในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ในห้องเรียน
- 5) มีปฏิทินกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองและนักเรียนที่จะทำที่บ้าน
- 6) มีชุดกิจกรรมการเรียนรู้ในช่วงฤดูร้อน
- 7) ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยนักเรียนกำหนดเป้าหมายทางวิชาการในแต่ละปี และวางแผนสำหรับการศึกษาต่อและการทำงาน

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

- 1) ได้เพิ่มทักษะ ความสามารถ และคะแนนสอบที่เกี่ยวข้องกับการบ้านและงานในชั้นเรียน
- 2) ทำการบ้านเสร็จ และมีทัศนคติทางบวกกับการทำงานของโรงเรียน
- 3) มองว่าพ่อแม่เหมือนครู และบ้านเหมือนโรงเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

- 1) ได้เรียนรู้วิธีสนับสนุน กระตุ้น และช่วยนักเรียนที่บ้านทุกปี
- 2) มีการพูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียน การเรียน และการบ้าน
- 3) เข้าใจหลักสูตรในแต่ละปีและสิ่งที่เด็กได้เรียนในแต่ละวิชา
- 4) ได้แสดงความชื่นชมต่อทักษะการสอนของครู และตระหนักว่าเด็กเป็นผู้เรียนรู้

ตลอดเวลา

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

- 1) ได้ปรับปรุงการมอบหมายการบ้านอยู่เสมอ
- 2) ได้เคารพในเวลาของครอบครัว
- 3) ได้ตระหนักว่าต้องช่วยเหลือและเสริมแรงการเรียนรู้ของเด็ก โดยเฉพาะครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว ครอบครัวที่มีการศึกษาน้อย ครอบครัวที่ต้องทำงานทั้งพ่อและแม่
- 4) ได้แสดงถึงความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมหรือการสนับสนุนของครอบครัว

รูปแบบที่ 5 การตัดสินใจ (Decision Making)

คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในการตัดสินใจของโรงเรียนและการพัฒนาผู้นำและตัวแทน
ตัวอย่างการปฏิบัติ

1) มีทีมปฏิบัติการ (PTA/PTO) หรือสมาคมผู้ปกครอง สภาที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการ (เช่น กรรมการหลักสูตร กรรมการรักษาความปลอดภัยส่วนบุคคล) ในการสร้างความเป็นผู้นำและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

2) มีกลุ่มเรียกร้องอิสระที่จะต่อรองพูดคุยเพื่อให้โรงเรียนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

3) มีคณะกรรมการระดับเขตสำหรับการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

4) มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการเลือกตัวแทนของโรงเรียนในระดับโรงเรียนและท้องถิ่น

5) มีเครือข่ายเชื่อมโยงทุกครอบครัวกับตัวแทนผู้ปกครอง

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1) ตระหนักในการเป็นตัวแทนของครอบครัวในการตัดสินใจของโรงเรียน

2) เข้าใจในสิทธิของนักเรียนที่ได้รับการปกป้อง

3) ได้รับผลประโยชน์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของสมาคมผู้ปกครองและประสบการณ์

ของนักเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

1) มีนโยบายว่าจะช่วยการศึกษาของเด็ก

2) รู้สึกว่ามีส่วนเป็นเจ้าของโรงเรียน

3) ตระหนักว่าตนมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจของโรงเรียน

4) ได้แบ่งปันประสบการณ์และความเชื่อมโยงกับครอบครัวอื่น

5) ตระหนักถึงนโยบายการศึกษาของรัฐและเขตพื้นที่การศึกษา

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

1) ตระหนักถึงมุมมองของผู้ปกครองเสมือนปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาหรือการตัดสินใจของโรงเรียน

2) คุ้ยคว้ารับสถานะของตัวแทนผู้ปกครองในคณะกรรมการ และในบทบาทผู้นำการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา

รูปแบบที่ 6 การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน (Collaborating with the community)

คือ การประสานทรัพยากรและบริการจากชุมชนไปยังครอบครัว นักเรียน และโรงเรียน

ตัวอย่างการปฏิบัติ

1) มีข้อมูลข่าวสารสำหรับนักเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับสาธารณสุขชุมชน วัฒนธรรม การบันเทิง การสนับสนุนทางสังคม และโปรแกรมหรือบริการอื่น ๆ

2) มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมของชุมชนที่จะเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ รวมทั้งโปรแกรมภาคฤดูร้อนสำหรับนักเรียน

3) มีบริการเกี่ยวกับการมีหุ้นส่วนของโรงเรียน ทั้งกับประชาชน หน่วยให้คำปรึกษา และสถานประกอบการอื่น ๆ

4) มีบริการชุมชนโดยนักเรียน ครอบครัว และโรงเรียน (เช่น โครงการริโซเคิล ศิลปะ ดนตรี การแสดง และกิจกรรมสำหรับผู้อาวุโสในชุมชน)

5) การมีส่วนร่วมของสมาคมศิษย์เก่าในโปรแกรมของโรงเรียนเพื่อให้นักเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1) ได้เพิ่มทักษะและความสามารถพิเศษเกี่ยวกับกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร

2) ตระหนักในอาชีพและทางเลือกในการศึกษาต่อและการทำงาน

3) ได้รับผลประโยชน์พิเศษที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรม บริการ ทรัพยากร และโอกาสที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อของนักเรียนกับชุมชน

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง

1) ได้รู้และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของเด็กหรือจัดเตรียมบริการที่เด็กต้องการ

2) ได้มีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวอื่นในกิจกรรมของชุมชน

3) ได้ตระหนักถึงบทบาทของโรงเรียนต่อชุมชน และความช่วยเหลือของชุมชนต่อโรงเรียน

ผลที่เกิดขึ้นกับครู

1) ตระหนักถึงทรัพยากรของชุมชนที่จะช่วยให้หลักสูตรและการสอนสมบูรณ์ขึ้น

2) เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีทักษะ สถานประกอบการธุรกิจ อาสาสมัครชุมชน ฯลฯ ซึ่งช่วยนักเรียนและครูได้

3) ให้ความรู้และความช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ

ตอนที่ 3 การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) เป็นเครื่องมือในการวางแผนให้กิจกรรมบรรลุตามเป้าหมาย ที่ทำได้ทั้งก่อนและหลังสิ้นสุดโครงการ นอกจากนี้การประเมินความต้องการจำเป็นยังเป็นเทคนิคที่ช่วยในการสำรวจความต้องการหรือปัญหาที่เกิดขึ้นของหน่วยงาน ซึ่งนอกจากจะสะท้อนปัญหาที่จะต้องแก้ไขแล้ว ยังสามารถนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) ทั้งนี้ การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) เป็นกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นที่ให้ข้อมูลครบถ้วนเบ็ดเสร็จและมีกิจกรรมดำเนินการระบุถึงความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความต้องการจำเป็น หลังจากนั้นจะนำความต้องการจำเป็นมาวิเคราะห์สาเหตุ ปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหา และต่อจากนั้นจึงศึกษาทางเลือกในการจัดการกับสาเหตุของปัญหา และกำหนดทางเลือกเพื่อที่จะนำไปปฏิบัติ ดังนั้น การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ จึงมีขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (needs solution)

3.1 ความหมายของความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) ได้ทำการสรุปและสังเคราะห์นิยามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นว่าจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 นิยามตามโมเดลความแตกต่าง (Discrepancy Model) คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าเป็นความแตกต่างหรือช่องว่าง (gap) ระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่ (what is) กับสิ่งที่มุ่งหวัง (what should be) ความต้องการจำเป็นในลักษณะนี้เป็นคำถาม สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะของการเกิดปัญหา (Problem)

3.1.2 นิยามตามโมเดลการแก้ปัญหา (Solution Model) คือ การนิยามความต้องการจำเป็นว่าเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการตอบสนองหรือจำเป็นต้องเสริมในสิ่งที่ขาดเพื่อความสำเร็จและเกิดสภาวะที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในลักษณะนี้เป็นคำกริยาที่สะท้อนให้เห็นแนวทางการแก้ไขปัญหา (Solution)

3.2 ประเภทของวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น

สุวิมล ว่องวาณิช (2548) ได้เสนอวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้แก่ กลุ่มวิธีที่ใช้การระบุความต้องการจำเป็น (Needs Identification: NI) กลุ่มวิธีที่ใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Needs Priority: NP) กลุ่มวิธี

ที่ใช้ในการวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (Needs Analysis: NA) กลุ่มวิธีที่ใช้ในการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา (Needs Solution: NS) ซึ่งเทคนิคหรือวิธีการที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นที่ใช้ในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายแบบ ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ตายตัว นักวิชาการบางคนให้ความสำคัญกับการจัดประเภทตามแหล่งที่มาของข้อมูล บางคนจัดประเภทตามจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สุวิมล ว่องวาณิช (2548) จึงเสนอกลุ่มวิธีแยกออกเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1 กลุ่มที่ใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เช่น การใช้ข้อมูลจากตัวบ่งชี้ภาวะทางสังคม หรือข้อมูลสถิติของหน่วยงานต่าง ๆ ข้อมูลเหล่านี้มักใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นขององค์กร นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากผลการวิจัยที่มีการดำเนินการมาก่อนหน้านี้ สามารถนำมาใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นได้เช่นกัน ผลงานวิจัยบางเรื่องสามารถใช้ข้อมูลที่แสดงสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น และทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมด้วย

3.2.2 กลุ่มที่ใช้การเก็บข้อมูลโดยใช้การสำรวจ เช่น การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต การเก็บข้อมูลจากการสำรวจเป็นการกำหนดความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ของผู้ตอบ และสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นนั้น มักจะไม่ใช้ในการวิเคราะห์ทางเลือกในการปฏิบัติ

3.2.3 กลุ่มที่ใช้กระบวนการกลุ่มในการเก็บข้อมูล เช่น เทคนิคกลุ่มสมมติ (Nominal Group Technique) เทคนิคการสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Technique) การระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ (Brainstorming) การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการนี้สามารถใช้ได้ดีทั้งการกำหนดความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา เป็นที่น่าสังเกตว่าวิธีการที่ใช้ในการกำหนดทางเลือกมักใช้กระบวนการกลุ่มในการสร้างทางเลือกต่าง ๆ แต่ในขั้นตอนของการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดจะใช้วิธีการอื่นช่วยเสริม เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross-Impact Analysis) การวิเคราะห์อรรถประโยชน์-พหุลักษณะ (MAUT) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลโดยกระบวนการกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาให้ข้อมูลในวงกว้าง เช่น สมัชชาชุมชน หรือประชาพิจารณ์ ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการกลุ่มที่เป็นสมัชชาชุมชน จะช่วยในการกำหนดความต้องการจำเป็นมากกว่าการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ในขณะที่การทำประชาพิจารณ์ก็เช่นเดียวกัน สามารถกำหนดความต้องการจำเป็นตามเสียงส่วนใหญ่ การกำหนดทางเลือกเพื่อการทำประชาพิจารณ์มักกำหนดล่วงหน้ามาก่อนแล้วจากการระดมความคิดหรือการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอทางเลือกแก่ประชาชนเพื่อช่วยตัดสินใจเลือกขั้นสุดท้ายว่าประชาชนเห็นด้วยกับทางเลือกใดมากที่สุด

3.2.4 กลุ่มที่ใช้จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ ในกลุ่มนี้นับว่ามีบทบาทมากในการกำหนดความต้องการจำเป็น เนื่องจากในการกำหนดความต้องการจำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญขั้นสุดท้ายว่า ความต้องการจำเป็นใดสำคัญที่สุด เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean Difference Method: MDF) การจัดเรียงอันดับ (Rank Order) การสร้างมาตรแบบประมาณช่วงขนาด (Magnitude Estimation Scaling: MES) ดัชนี PNI (Priority Needs Index) ดัชนี WNI (Weighted Needs Index) ดัชนี Del-N กระบวนการกำหนดน้ำหนักรายคู่ (Paired- Weighting Procedure: PWP) การเรียงลำดับด้วยการ์ด (Card-Sort) สำหรับวิธีการสองวิธีหลังนี้ ยังสามารถนำไปใช้ในการจัดลำดับสาเหตุของความต้องการจำเป็นหรือทางเลือกที่มีความสำคัญมากที่สุดได้ด้วย

3.2.5 กลุ่มวิธีการวิเคราะห์เชิงสาเหตุ วิธีการเก็บข้อมูลที่นิยมใช้กัน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนภูมิก้างปลา (Fishboning) การวิเคราะห์สาเหตุของความล้มเหลว (Fault Tree Analysis) ทั้งสองวิธีนี้ใช้ต่อเมื่อมีการกำหนดความต้องการจำเป็นแล้ว เป็นวิธีการที่ใช้ในขั้นตอนที่สองของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ

3.2.6 กลุ่มวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลกระทบ มักใช้ในขั้นตอนการกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด เช่น การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ (Cross-Impact Analysis) หรือการวิเคราะห์อรรถประโยชน์-พหุลักษณะ (MAUT)

3.2.7 กลุ่มวิธีที่ใช้ในการกำหนดความต้องการจำเป็นเชิงอนาคต เช่น เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) การสร้างอนาคตภาพ (Scenario Development) การวิเคราะห์วงล้ออนาคต (Future Wheel Analysis) สองวิธีแรกใช้ได้ในทุกขั้นตอนของการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมด้วย

3.2.8 กลุ่มวิธีเก็บข้อมูลแบบอื่นๆ ที่นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็น เช่น การทำแผนที่มโนทัศน์ (Concept Mapping) เทคนิคเสียงจากภาพ (Photovoice Technique) การวิเคราะห์ต้นทุน-ผลที่ตามมา (Cost-Consequences Analysis)

3.3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

การจัดเรียงลำดับความสำคัญ (setting priority) ของการประเมินความต้องการจำเป็นนั้นเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินความต้องการจำเป็นซึ่งทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์ ทำให้ผู้ประเมินได้ทราบถึงปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นมีหลายวิธี สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

จำเป็นโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) เนื่องจากงานวิจัยของคมศร วงษ์รักษา (2540) พบว่า วิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) เป็นวิธีที่คำนวณง่าย และให้ผลการจัดเรียงลำดับใกล้เคียงกับผลที่เกิดขึ้นในประชากรมากกว่าวิธีอื่น ๆ

วิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) นี้ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ได้ปรับปรุงจากวิธี Priority Needs Index (PNI) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) โดยการหาค่าผลต่างของสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) แล้วหารด้วยสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไป ดังนี้

$$(PNI_{Modified}) = (I-D)/D$$

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว

งานวิจัยในประเทศ

นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ (2544) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก สังกัดเทศบาล พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากในด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองและด้านการติดต่อสื่อสาร มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในด้านการพัฒนาเด็ก และมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดในการช่วยเหลือและสนับสนุน ได้แก่ การร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเหลือใช้และเงินทุน การช่วยเหลือผู้ดูแลเด็กและกิจกรรมต่าง ๆ การจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้ การร่วมเป็นกรรมการและประเมินผลการจัดกิจกรรมของศูนย์ การร่วมเป็นกรรมการประสานงานการทำงานระหว่างบ้านกับศูนย์ฯ การให้ข้อเสนอแนะในการกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายการใช้บริการของศูนย์ การร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อม ตกแต่งอาคารสถานที่ และจัดงานพิเศษเพื่อหารายได้บำรุงศูนย์ฯ สำหรับปัญหาของผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่พบในด้านการพัฒนาเด็ก คือ การขาดสื่ออุปกรณ์และการที่ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ด้านกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม และด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน คือ การขาดงบประมาณ

ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน (2544) ได้ทำการศึกษารูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการเรียนการสอนและหลักสูตรพบว่า ผู้ปกครองต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกำหนดหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและต้องการช่วยเหลือ

โรงเรียนในการนำนโยบายของโรงเรียนไปแจ้งให้ผู้ปกครองทั่วไปทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ส่วนด้านประสานงานและปรับใช้ทรัพยากรพบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้ประสานงานและระดมความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้านบุคลากรพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้คำปรึกษาแนะนำบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ด้านสังคมและกายภาพพบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้สนับสนุนทั้งวัสดุ สิ่งของ และกำลังทรัพย์ สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองพบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของการเข้ามาเป็นกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คำปรึกษาแก่โรงเรียน และรูปแบบของการเป็นอาสาสมัครช่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรพิเศษ เป็นครูผู้ช่วยสอนในวิชาที่ตนถนัด

ประไพจิตร หิรัญยัษฐิติ (2545) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนานักเรียน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า ในการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณนั้น ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 9 ตัวแปร ได้แก่ เพศของผู้ปกครอง อายุ ความสัมพันธ์กับนักเรียน ความเข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอน หน้าที่ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมของโรงเรียน และการเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน ซึ่งลักษณะกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมเสริมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 46.24 รองลงมาเป็นกิจกรรมอื่น ๆ และกิจกรรมด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 26.85 และ 25.37 ตามลำดับ สำหรับการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองมี 6 ตัวแปร ได้แก่ สถานภาพสมรสอาชีพ ลักษณะเวลาการทำงาน รายได้ ความสัมพันธ์กับนักเรียน และหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมของโรงเรียน จากการสังเคราะห์การศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสรุปได้ว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือความสัมพันธ์กับนักเรียนและหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำกิจกรรมของโรงเรียน

แสงทอง ภูศรี (2545) ได้ทำการศึกษาแนวคิดและการปฏิบัติด้านความเป็นหุ้นส่วนระหว่างครอบครัวและโรงเรียนในการจัดการศึกษา: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า โรงเรียนมีแนวคิดด้านความเป็นหุ้นส่วนอยู่ในระดับสูง ประกอบด้วย เป้าหมาย คือ การส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขเรื่องการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน หลักการทำงาน คือ การปรับคุณลักษณะภายในตนที่ส่งเสริมความร่วมมือ และวิธีดำเนินการทำงาน คือ การปรับความคิดของผู้ปกครองและครู ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดด้านความเป็นหุ้นส่วนมี 3 ตัว ได้แก่ เจตคติต่อความเป็นหุ้นส่วน การกำหนดนโยบาย และการให้ความสนับสนุน ในด้านกระบวนการ

ปฏิบัติการกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนพบว่า มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับการบริหารงานและระดับการปฏิบัติงาน สำหรับการประเมินผลงานนั้น ทุกฝ่ายพอใจแต่ยังมีปัญหา อุปสรรค เรื่องขั้นตอนการทำงาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน คือ การให้ความสำคัญสนับสนุน และการกำหนดนโยบาย

เกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546) ได้ทำการศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม พบว่า กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมี 2 กิจกรรม ได้แก่ โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานโรงเรียนที่ชัดเจน และผู้ปกครองควรมีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็ก ทุกครั้งที่เด็กต้องการ ส่วนกิจกรรมที่มีอันดับต่ำจากพหุลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมี 2 กิจกรรม ได้แก่ โรงเรียนควรจัดให้มีการพบปะระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส กิจกรรมที่มีพิสัยสูงที่สุดมี 2 กิจกรรม ได้แก่ ผู้ปกครองควรดูแลเด็กให้ทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอ และผู้ปกครองควรให้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้โรงเรียน กิจกรรมที่มีพิสัยต่ำที่สุด ได้แก่ โรงเรียนควรปฐมนิเทศและฝึกอบรมผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครให้เหมาะกับงานนั้น ๆ ในขณะที่กิจกรรมที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองควรให้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้โรงเรียน และกิจกรรมที่มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำที่สุด ได้แก่ ผู้ปกครองควรพบปะครูประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ

เกษม ใจเถิง (2546) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ในด้านการให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการสนับสนุนภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนในด้านการบริหารทั่วไป ผู้ปกครองมีการปฏิบัติและมีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้าร่วมระดมความคิดเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน และการรวมตัวของกลุ่มผู้ปกครองเพื่อจัดกิจกรรมระหว่างบ้านและโรงเรียนเป็นไปได้ยาก นักเรียนในปัจจุบันไม่ชอบกิจกรรมกลางแจ้งที่เป็นการออกกำลังกาย แต่นิยมเล่นเกมคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการประเมินแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน รวมทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดวิทยากรท้องถิ่นที่ช่วยให้การฝึกอบรมให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน

เกตุฤดี ราชไชยา (2547) ได้ทำการศึกษาการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน โดยใช้วิธีการสืบสอบแบบขึ้นชมกับพ่อแม่และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พบว่า พ่อแม่แสดงบทบาทด้านการอบรมเลี้ยงดูและด้านการจัดการเรียนรู้ที่บ้านอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจและด้านการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมมือรวมพลังในชุมชนและด้านการอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งบทบาทและลักษณะของกิจกรรมที่พ่อแม่จัดให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบว่าพ่อแม่ที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับการจัดโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแตกต่างกัน

สมบุญ ธิพัรกิจเจริญ (2547) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลนครเขตภาคกลาง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดส่งบุตรไปโรงเรียนเตรียมอนุบาล/อนุบาล ก่อนเข้ารับการศึกษาภาคปกติ และเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรแต่เพียงผู้เดียวอยู่ในระดับมาก รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้จัดการศึกษาโดยการสอบถามผลการดำเนินการในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาจากการเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา และยังพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับน้อย นอกจากนี้พบว่าระดับการศึกษามีความแตกต่างกันในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองพบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัวแต่เพียงผู้เดียว และมีหน้าที่การงานมากกว่าหนึ่งอย่างอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าปัญหาอุปสรรคด้านภาระหน้าที่มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจและเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

ปรีดาพรรณ อินทวิมลศรี (2548) ได้ทำศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วม มี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า ควรเร่งรัดกำหนดนโยบาย เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ใจอาสาสมัครโรงเรียนนำร่อง และมีทีมงานสนับสนุนด้านวิชาการ และทุนวิจัย และส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความสามารถ มีเทคนิคในการแก้ปัญหา ผู้บริหาร ครู ทำตามบทบาทหน้าที่อย่างจริงจัง คณะกรรมการสถานศึกษาสนับสนุนกิจกรรมของผู้ปกครอง ครูสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน เพื่อเชื่อมโยงต่อกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองทุกคน และผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง มีความศรัทธาต่อกันภายใต้บริบทของวัฒนธรรม

สามารถ กมขุนทด (2548) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของ ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัย พบว่าผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน แต่ในทางปฏิบัติโรงเรียนยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาเป็นหุ้นส่วน เพื่อพัฒนาผู้เรียนไม่มากนัก โดยผู้ปกครองและชุมชนเป็นฝ่ายรอคอยตอบสนองการร้องขอจาก ทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองและชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วน ควรเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้ผู้บริหารเกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน หลังจากนั้นจึงให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนแก่ผู้บริหารและครู แล้วขยายเครือข่ายลงสู่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ในระดับชั้นเรียนและในระดับชุมชนซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองและ ชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่ยั่งยืนได้

สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2548) ได้ทำการศึกษาบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้าง โอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน พบว่า พ่อแม่ผู้ปกครองแสดงบทบาทในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ ไม่สมดุล โดยเน้นบทบาทของการเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมและบทบาทของการเป็นผู้ใส่ใจกำกับ ติดตามมากกว่าบทบาทของการเป็นผู้ให้กำลังใจ และมีการแสดงออกหรือการกระทำที่เป็นการ สร้างโอกาสการเรียนรู้ซึ่งเน้นที่การพัฒนาคุณลักษณะด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านรู้ทันรู้นำโลก และด้านรักความเป็นไทยใฝ่สันติ ที่น้อยที่สุดคือ ด้านเรียนรู้ ชำนาญเชี่ยวชาญปฏิบัติ นอกจากนี้ยังพบว่าพ่อแม่ผู้ปกครองที่อยู่ในกรุงเทพฯ จะแสดงบทบาท ของการเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมได้มากกว่าพ่อแม่ผู้ปกครองที่อยู่ในต่างจังหวัด และไม่ว่าจะเป็น คุณลักษณะด้านใดก็ตาม พ่อแม่ผู้ปกครองในเมืองมีพัฒนาการด้านการแสดงบทบาทตามหลักการ 3M และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนในอัตราเพิ่มมากกว่า พ่อแม่ผู้ปกครองที่อยู่นอกเมืองเฉพาะในกลุ่มที่เศรษฐกิจสูงเท่านั้น สำหรับคุณลักษณะ 4ร. นั้น พ่อ แม่กลุ่มเศรษฐกิจสูงจะพัฒนาคุณลักษณะด้านรู้ทันรู้นำโลกและด้านเรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญ ปฏิบัติได้ดีกว่ากลุ่มที่มีเศรษฐกิจต่ำกว่า ในขณะที่พ่อแม่กลุ่มที่มีเศรษฐกิจต่ำจะพัฒนาคุณ ลักษณะด้านรวมพลังสร้างสรรค์สังคมและรักวัฒนธรรมไทยใฝ่สันติได้สูงกว่า

งานวิจัยต่างประเทศ

Abrams (2000) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจากกรณีศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่า อุปสรรคของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม วัฒนธรรมที่ต่างกันตามความแตกต่างทางเชื้อชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน รายได้ของครอบครัว ซึ่งผู้บริหารและครูมีแนวโน้มที่จะไม่คำนึงถึงคุณค่า ละเลยและมีทัศนคติในเชิงลบกับนักเรียนหากเป็นผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำหรือเป็นชนกลุ่มน้อย ทำให้ผู้ปกครองขาดความเข้าใจและการให้ความรู้ทั้งที่โรงเรียนและบ้านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ โดยผู้ปกครองที่เป็นคนผิวขาวหรือผู้หญิงในชนชั้นกลางจะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมคือ เพิ่มการติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เสริมสร้างพลังอำนาจและความร่วมมือให้ผู้ปกครองมากขึ้น

Adams & Christenson (2000) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวและโรงเรียน โดยศึกษาจากความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อครู และความไว้วางใจของครูที่มีต่อพ่อแม่ของนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่าความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อครู และความไว้วางใจของครูที่มีต่อพ่อแม่ของนักเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับสูงกว่าของนักเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังพบอีกว่าความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อครูมีระดับสูงกว่าความไว้วางใจของครูที่มีต่อพ่อแม่ทั้งในนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และการเห็นคุณค่าของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับโรงเรียนเป็นตัวพยากรณ์ความไว้วางใจได้ดีกว่าจำนวนครั้งที่ติดต่อและภูมิภาค

Kohl, Lengua & McMahon (2000) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ในโรงเรียน โดยทำการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่กับปัจจัยภูมิหลังของพ่อแม่ ซึ่งปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) การติดต่อของครูกับพ่อแม่ 2) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่โรงเรียน 3) ความสัมพันธ์ของครูกับพ่อแม่ 4) การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับครู 5) การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่บ้าน และ 6) การรับรองพ่อแม่จากโรงเรียน ส่วนปัจจัยภูมิหลังของพ่อแม่ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ระดับการศึกษาของพ่อแม่ ความกดดันจากแม่ และสถานภาพการหย่าร้างของพ่อแม่ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับ 4 ปัจจัย คือ การติดต่อของครูกับพ่อแม่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่โรงเรียน การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับครู และการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญ ความกดดันจากแม่มีความสัมพันธ์กับ 5 ปัจจัย คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่โรงเรียน ความสัมพันธ์ของครูกับพ่อแม่ การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับครู การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่บ้าน และการรับรองพ่อแม่จากโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญ และสถานภาพการหย่าร้างของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับ 3 ปัจจัย คือ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่โรงเรียน ความสัมพันธ์ของครูกับพ่อแม่ และการรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับครู อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความแตกต่างทางศาสนา

ระหว่างครอบครัวของชาวแอฟริกัน-อเมริกัน กับชาวคอเคเซียนไม่มีนัยสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่กับปัจจัยภูมิหลังของพ่อแม่

Manz, Fantuzzo & Power (2004) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของครอบครัวของนักเรียนประถมศึกษาในชนบท โดยทำการศึกษาใน 3 รูปแบบ คือ การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาที่บ้าน (Home-based involvement) การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน (School-based involvement) และการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน (Home-School Communication) พบว่าพื้นฐานทางการศึกษาของผู้ปกครอง ลักษณะของครอบครัว และเพศของบุตร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนอายุและระดับชั้นเรียนของบุตรมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของครอบครัวอย่างไม่มีนัยสำคัญ

Deslandes & Bertrand (2005) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบแรงจูงใจของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของนักเรียนเกรด 7, 8 และ 9 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองควิเบก ทั้งการมีส่วนร่วมที่บ้านและการมีส่วนร่วมที่โรงเรียน โดยใช้โมเดลการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของ Hoover-Dempsey และ Sandler (1997) ซึ่งโมเดลนี้ประกอบด้วยโครงสร้างทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ 2) ประสิทธิภาพของพ่อแม่ในการช่วยเหลือความสำเร็จของวัยรุ่นในโรงเรียน 3) การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับการเชื่อเชิญของครูให้เข้ามามีส่วนร่วม และ 4) การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับการเชื่อเชิญของนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วม พบว่า การรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับการเชื่อเชิญของนักเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่บ้านของนักเรียนทั้ง 3 เกรด โครงสร้างบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ของนักเรียนเกรด 7 และ 9 ส่วนการรับรู้ของพ่อแม่เกี่ยวกับการเชื่อเชิญของครูมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ที่โรงเรียนของนักเรียนทั้ง 3 เกรด นอกจากนี้ยังพบว่า ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่โรงเรียน พ่อแม่จะเข้ามามีส่วนร่วมถ้าพวกเขาเชื่อว่าครูและนักเรียนคาดหวังและต้องการให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment research) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การกำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น (needs analysis) และการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็น (needs solution) เกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงสำรวจ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงสำรวจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 312,516 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 504 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงในอุทุมพร จามรมาน, 2537)

$$\text{สูตรคำนวณ} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามช่วงชั้นของผู้เรียนมาช่วงชั้นละ 6 โรง โดยกระจายตามเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาละ 2 โรง โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

ช่วงชั้นของผู้เรียน	เขตพื้นที่การศึกษา	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน
ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1-3)	เขต 1	โรงเรียนพญาไท โรงเรียนวัดพลับพลาไชย
	เขต 2	โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)
	เขต 3	โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง โรงเรียนประมทวิธาภิเศก
ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4-6)	เขต 1	โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ โรงเรียนอนุบาลวัดปรีณายก
	เขต 2	โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่างสิงห์เสนี) โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์อนุสรณ์)
	เขต 3	โรงเรียนราชวินิตประมบางแค โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส
ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)	เขต 1	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย โรงเรียนศรีอยุธยา
	เขต 2	โรงเรียนหอวัง โรงเรียนจันทน์หุ่นบำเพ็ญ
	เขต 3	โรงเรียนจันทน์ประดิษฐารามวิทยาคม โรงเรียนวัดรางบัว
ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	เขต 1	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
	เขต 2	โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนราชดำริ
	เขต 3	โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนปัญญาวรคุณ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548)

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนมาโรงเรียนละ 21 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) มาระดับชั้นละ 7 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 504 คน ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

ช่วงชั้นของผู้เรียน	เขตพื้นที่การศึกษา	กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง (คน)
ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1-3)	เขต 1	โรงเรียนพญาไท	21
		โรงเรียนวัดพลับพลาไชย	21
	เขต 2	โรงเรียนพิบูลอุปถัมภ์	21
		โรงเรียนวัดมหาบุศย์ (พิทักษ์ถาวรคุณ)	21
	เขต 3	โรงเรียนอนุบาลวัดนางนอง	21
		โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก	21
		รวม	126
ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4-6)	เขต 1	โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ	21
		โรงเรียนอนุบาลวัดปิ่นายก	21
	เขต 2	โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี)	21
		โรงเรียนบ้านหนองบอน (นัยนานนท์)	21
	เขต 3	อนุสรณ์)	21
		โรงเรียนราชวินิตประถมบางแค	21
		โรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส	21
		รวม	126
ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)	เขต 1	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	21
		โรงเรียนศรีอยุธยา	21
	เขต 2	โรงเรียนหอวัง	21
		โรงเรียนจันทน์หุ่นบำเพ็ญ	21
	เขต 3	โรงเรียนจันทน์ประดิษฐารามวิทยาคม	21
		โรงเรียนวัดรางบัว	21
		รวม	126
ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)	เขต 1	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	21
		โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	21
	เขต 2	โรงเรียนบางกะปิ	21
		โรงเรียนราชดำริ	21
	เขต 3	โรงเรียนวัดนวลนรดิศ	21
		โรงเรียนปัญญาบรรณคุณ	21
		รวม	126
		รวมทั้งหมด	504

จากการส่งแบบสอบถามจำนวน 504 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 440 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.30 ซึ่งรายละเอียดการส่งและอัตราการตอบกลับแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 3.3 ตารางที่ 3.3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืนจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน

ช่วงชั้นของ ผู้เรียน	จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง	จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	อัตราการตอบกลับ (ร้อยละ)
ช่วงชั้นที่ 1	126	110	87.30
ช่วงชั้นที่ 2	126	122	96.83
ช่วงชั้นที่ 3	126	105	83.33
ช่วงชั้นที่ 4	126	103	81.75
รวม	504	440	87.30

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบวัดความเป็นหุ้นส่วนของครอบครัวและโรงเรียน ของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-แมดิสัน (Bogenschneider, Johnson & Covalt, 1997) โดยนำมาแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้นนี้ จะใช้วัดความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาใน 6 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบเติมคำ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- ระดับ 0 หมายถึง ไม่ทราบ
- ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้น
- ระดับ 2 หมายถึง เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง
- ระดับ 3 หมายถึง เกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้ง
- ระดับ 4 หมายถึง เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง
- ระดับ 5 หมายถึง เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

โดยโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

2. กำหนดกรอบโครงสร้างของตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบโครงสร้างของตัวแปรโดยยึดตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 6 แบบ ของ เอปสไตน์ คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

3. ศึกษาค้นคว้าแบบวัดการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการสร้างขึ้นตามกรอบโครงสร้างของตัวแปรที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งได้แก่ แบบวัดความเป็นหุ้นส่วนของครอบครัวและโรงเรียน ของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-แมดิสัน (Bogenschneider, Johnson & Covalt, 1997) แล้วนำแบบวัดที่ได้มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อร่วมพิจารณา

4. สร้างแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา โดยนำแบบวัดที่ค้นคว้าได้ มาแปลเป็นภาษาไทย

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมตามโครงสร้างของเนื้อหา ความเหมาะสมเกี่ยวกับปริมาณข้อคำถาม ความตรงเชิงเนื้อหาโดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความรู้ที่อยู่ในขอบเขตของมวลความรู้ที่กำหนดเป็นเป้าหมาย (Item Objective Congruence: IOC) และตรวจสอบการใช้ภาษาและรูปแบบการพิมพ์ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญไว้ดังนี้

1) มีคุณวุฒิทางการศึกษาด้านศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์

2) มีประสบการณ์ในการให้ความรู้/คำแนะนำ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี

3) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาอย่างน้อย 3 เรื่อง

7. ปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 การปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	ข้อคำถามเดิม	คำถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
2	โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และความช่วยเหลือกับทุกครอบครัวที่ต้องการหรือมีความจำเป็น มีไ้เฉพาะกับบางครอบครัวที่เข้าร่วมการฝึกอบรมหรือการประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเท่านั้น	โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และความช่วยเหลือกับทุกครอบครัวที่ต้องการหรือมีความจำเป็น
6	โรงเรียนให้ข้อมูลแก่ครอบครัวเกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	โรงเรียนให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
7	โรงเรียนเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักเรียน	โรงเรียนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน
8	โรงเรียนตรวจสอบบันทึก ประกาศ และสื่ออื่นๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ เรื่องความยากง่าย ความชัดเจน รูปแบบ และความถี่ในการส่ง	โรงเรียนให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่าย ความชัดเจน รูปแบบ และความถี่ในการส่ง ของบันทึก ประกาศ และสื่ออื่นๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ที่โรงเรียนส่งไปให้
10	โรงเรียนติดต่อสื่อสารด้วยภาษาเขียนที่พ่อแม่เข้าใจ หรือจัดหาล่ามภาษาหากจำเป็น	โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายและจัดหาผู้แปลภาษาให้หากจำเป็น
23	โรงเรียนมีครูที่เต็มใจที่จะพบกับผู้ปกครองนอกเวลาราชการ ในกรณีที่ผู้ปกครองทำงานและไม่สามารถกลางวันได้	โรงเรียนจัดหาเวลาให้ครูพบกับผู้ปกครองนอกเวลาราชการ ในกรณีที่ผู้ปกครองทำงานและไม่สามารถกลางวันได้
29	โรงเรียนลดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เช่น จัดพาหนะรับส่ง การดูแลเด็ก ฯลฯ	โรงเรียนจัดหาพาหนะรับส่งให้กับผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัคร
30	โรงเรียนฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อให้อาสาสมัครใช้เวลาอย่างเกิดประโยชน์	โรงเรียนจัดฝึกอบรมทักษะความรู้ต่างๆ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครทำงานให้กับโรงเรียนได้อย่างเต็มที่
38	โรงเรียนช่วยครอบครัวให้ช่วยเหลือนักเรียนในการตั้งเป้าหมายทางการศึกษา เลือกรายวิชา และกิจกรรมต่างๆ	โรงเรียนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยนักเรียนตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การเลือกวิชาเรียน และกิจกรรมของโรงเรียน
48	โรงเรียนจัดให้มี “ศูนย์บริการร่วม” (one-stop) สำหรับบริการครอบครัว โดยผ่านความร่วมมือของโรงเรียน ศูนย์ให้คำปรึกษา ศูนย์สุขภาพ ศูนย์นันทนาการ ศูนย์ฝึกงาน และหน่วยงานอื่นๆ	โรงเรียนจัดให้มี “ศูนย์บริการร่วม” (one-stop) สำหรับบริการครอบครัว

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในตามสูตรของ Cronbach's Alpha ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน เท่ากับ .80, .88, .93, .85, .90 และ .85 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในระหว่างวันที่ 19 มกราคม ถึง 16 กุมภาพันธ์ 2550 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้เดินทางไปส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยถึงผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเอง ซึ่งทางโรงเรียนได้มอบหมายหน้าที่ให้ครูในโรงเรียนเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ และผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ติดต่อนัดหมายเพื่อรับแบบสอบถามคืนทางโทรศัพท์
3. การติดตามผล ผู้วิจัยได้ติดตามผลการเก็บข้อมูล 3 ครั้ง ในครั้งแรกผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับภายใน 2 สัปดาห์ โดยก่อนที่จะถึงวันนัดหมาย 1 วัน ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดต่อกับทางโรงเรียนเพื่อนัดหมายเวลาที่สะดวก ผู้วิจัยจึงได้เดินทางไปรับแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างส่งคืนมาเพียงบางโรงเรียน แบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับนั้น ผู้วิจัยได้นัดหมายขอรับคืนอีก 1 สัปดาห์ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ไปติดต่อขอรับแบบสอบถามคืน และยังคงมีบางโรงเรียนที่ยังเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เสร็จ ผู้วิจัยจึงกำหนดระยะเวลาอีก 1 สัปดาห์ และได้นัดหมายวันเพื่อขอรับแบบสอบถามคืน

ขั้นตอนที่ 2 การจัดสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique) ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา โดยผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มกับผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1-4 ช่วงชั้นละ 2 คน และจัดสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มมี 2 ข้อ คือ

- 1) มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาไม่ต่ำกว่า 3 ปี
- 2) มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาอย่างน้อย 3 เรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และการทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation)
2. วิเคราะห์ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา โดยใช้สถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 3 ระดับ คือ

ระดับต่ำ	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.00-1.67
ระดับปานกลาง	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.68-3.34
ระดับสูง	หมายถึง	มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.35-5.00
3. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows
4. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาตามช่วงชั้นของผู้เรียน โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) โดยหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้ $PNI_{Modified} = (I-D)/D$ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นตามค่า $PNI_{Modified}$ โดยพิจารณาเป็นช่วงชั้น การวิจัยนี้กำหนดให้ระดับสภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 5 ในทุกข้อรายการ
5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)
6. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง และการวิเคราะห์ลิสเรล โดยใช้โปรแกรม LISREL

7. วิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือ
รวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและ
ผู้ปกครองมาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน 2) เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา และ 4) เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเพศของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.32 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียนพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีสัดส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและเพศของผู้ปกครอง

เพศของผู้ปกครอง	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	32	29.09	45	36.89	28	26.67	30	29.13	135	30.68
หญิง	78	70.91	77	63.11	77	73.33	73	70.87	305	69.32
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอายุของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.77 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.82 และ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตามลำดับ ส่วนที่เหลือเป็นผู้ปกครองที่มีอายุน้อยกว่า 31 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 31.82 และเป็นผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.14 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 3 และ 4 มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.93, 40.00 และ 55.34 ตามลำดับ ยกเว้นผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.73

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอายุของผู้ปกครอง

อายุของ ผู้ปกครอง	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	2	1.82	-	-	8	7.62	6	5.83	16	3.64
21-30 ปี	6	5.45	3	2.46	5	4.76	2	1.94	16	3.64
31-40 ปี	47	42.73	29	23.77	37	35.24	27	26.21	140	31.82
41-50 ปี	42	38.18	78	63.93	42	40.00	57	55.34	219	49.77
51-60 ปี	11	10.00	11	9.02	12	11.43	10	9.71	44	10.00
60 ปีขึ้นไป	2	1.82	1	0.82	1	0.95	1	0.97	5	1.14
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและความสัมพันธ์กับนักเรียน พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.36 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนมีสัดส่วนมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นญาติของนักเรียนในทุกช่วงชั้น โดยเป็นบิดา-มารดาของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.62 และเป็นญาติของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.90

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและความสัมพันธ์กับนักเรียน

ความสัมพันธ์ กับนักเรียน	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บิดา-มารดา	98	89.09	113	92.62	82	78.10	87	84.47	380	86.36
ญาติ	12	10.91	9	7.38	23	21.90	16	15.53	60	13.64
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาคือ เป็นหม้าย/หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 8.64 เป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 7.73 ตามลำดับ และเป็นผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.64 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.18, 84.43, 72.38 และ 73.39 ตามลำดับ และในช่วงชั้นที่ 1 3 และ 4 มีผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.82, 4.76 และ 2.91 ตามลำดับ แต่ในช่วงชั้นที่ 2 มีผู้ปกครองของนักเรียนที่โสด จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.10

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

สถานภาพสมรส ของผู้ปกครอง	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	5	4.55	5	4.10	13	12.38	11	10.68	34	7.73
สมรส อยู่ด้วยกัน	97	88.18	103	84.43	76	72.38	76	73.79	352	80.00
แยกกันอยู่	2	1.82	6	4.92	5	4.76	3	2.91	16	3.64
หม้าย/หย่าร้าง	6	5.45	8	6.56	11	10.48	13	12.62	38	8.64
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 25.91 รองลงมาคือ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 21.59 และประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.23 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 และ 4 ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.09 และ 31.07 ตามลำดับ ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.41 ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.19 และผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.09, 4.10, 3.81 และ 5.83 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพ	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	32	29.09	27	22.13	10	9.52	15	14.56	84	19.09
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	9.09	5	4.10	4	3.81	6	5.83	25	5.68
พนักงานบริษัทเอกชน	13	11.82	30	24.59	18	17.14	17	16.50	78	17.73
อาชีพอิสระ/ค้าขาย	26	23.64	31	25.41	25	23.81	32	31.07	114	25.91
รับจ้าง	14	12.73	16	13.11	38	36.19	27	26.21	95	21.59
ไม่ได้ทำงาน	15	13.64	13	10.66	10	9.52	6	5.83	44	10.00
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.36 และมีผู้ปกครองที่ไม่ได้เรียนหนังสือหนังสือ จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.68 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 2 และ 4 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.09, 48.36 และ 24.27 ตามลำดับ ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.76

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียนหนังสือ	-	-	-	-	2	1.90	1	0.97	3	0.68
ประถมศึกษา	10	9.09	16	13.11	25	23.81	21	20.39	72	16.36
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	11.82	11	9.02	26	24.76	13	12.62	63	14.32
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	10	9.09	12	9.84	13	12.38	21	20.39	56	12.73
อนุปริญญา/ปวส.	18	16.36	13	10.66	10	9.52	14	13.59	55	12.50
ปริญญาตรี	54	49.09	59	48.36	22	20.95	25	24.27	160	36.36
สูงกว่าปริญญาตรี	5	4.55	11	9.02	7	6.67	8	7.77	31	7.05
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและรายได้ของครอบครัวต่อเดือน พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.91 รองลงมาคือ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.14 และน้อยที่สุดคือ มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.86 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 2 และ 4 มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.73, 40.98 และ 30.10 ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 มีรายได้อยู่ในช่วง 5,000-10,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.14

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนและรายได้ของครอบครัวต่อเดือน

รายได้ของครอบครัว ต่อเดือน	ช่วงชั้นของผู้เรียน								รวม	
	ช่วงชั้นที่ 1		ช่วงชั้นที่ 2		ช่วงชั้นที่ 3		ช่วงชั้นที่ 4			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	4	3.64	4	3.28	6	5.71	3	2.91	17	3.86
5,000-10,000 บาท	15	13.64	15	12.30	39	37.14	24	23.30	93	21.14
10,001-15,000 บาท	12	10.91	17	13.93	23	21.90	16	15.53	68	15.45
15,001-20,000 บาท	10	9.09	15	12.30	10	9.52	14	13.59	49	11.14
20,001-25,000 บาท	21	19.09	12	9.84	3	2.86	7	6.80	43	9.77
25,001-30,000 บาท	12	10.91	9	7.38	5	4.76	8	7.77	34	7.73
30,000 บาทขึ้นไป	36	32.73	50	40.98	19	18.10	31	30.10	136	30.91
รวม	110	100.00	122	100.00	105	100.00	103	100.00	440	100.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

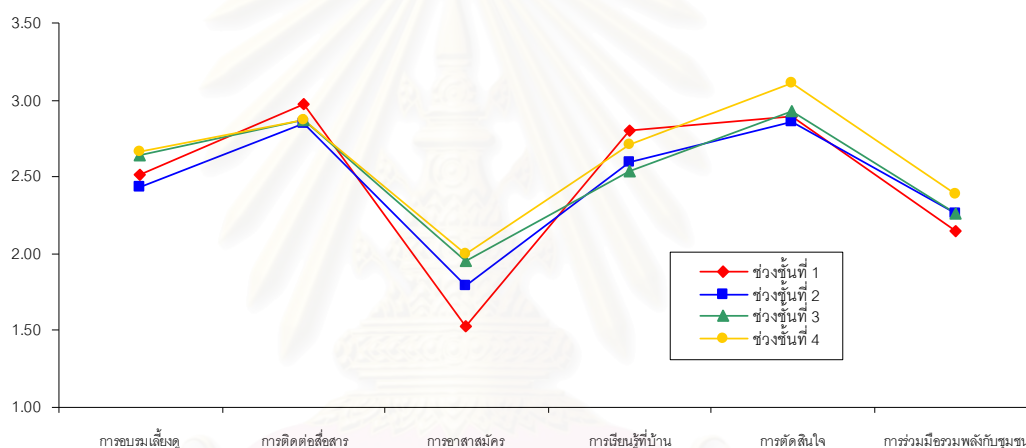
2.1 ระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน โดยครอบครัวมีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 และด้านการอาสาสมัคร มีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังต่ำที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 เมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 มีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 รองลงมาคือ ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3, 1 และ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.57, 2.53 และ 2.51 ตามลำดับ โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังด้านการติดต่อสื่อสารสูงสุด ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 มีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด และในทุกช่วงชั้นมีระดับการมีส่วนร่วมรวมพลังในด้านการอาสาสมัครต่ำที่สุด

ตารางที่ 4.8 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตาม
ช่วงชั้นของผู้เรียน

การร่วมมือ รวมพลังในการ จัดการศึกษา	ช่วงชั้นของผู้เรียน												รวม		
	ช่วงชั้นที่ 1			ช่วงชั้นที่ 2			ช่วงชั้นที่ 3			ช่วงชั้นที่ 4					
	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ	Mean	SD	ระดับ
การอบรมเลี้ยงดู	2.51	0.98	M	2.43	0.90	M	2.64	0.93	M	2.67	0.72	M	2.56	0.89	M
การติดต่อสื่อสาร	2.97	0.96	M	2.85	0.92	M	2.87	0.87	M	2.87	0.78	M	2.89	0.88	M
การอาสาสมัคร	1.53	1.19	L	1.80	1.21	M	1.95	1.40	M	2.00	1.14	M	1.81	1.25	M
การเรียนรู้ที่บ้าน	2.80	1.17	M	2.60	1.17	M	2.54	1.10	M	2.71	0.90	M	2.66	1.10	M
การตัดสินใจ	2.89	1.46	M	2.86	1.21	M	2.93	1.20	M	3.10	1.04	M	2.94	1.24	M
การร่วมมือรวมพลัง กับชุมชน	2.14	1.25	M	2.26	1.15	M	2.26	1.37	M	2.38	1.13	M	2.26	1.22	M
รวม	2.53	0.93	M	2.51	0.87	M	2.57	0.91	M	2.64	0.77	M	2.56	0.87	M

หมายเหตุ L = Low (ต่ำ) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.00-1.67 M = Moderate (ปานกลาง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.68-3.34
H = High (สูง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.35-5.00

แผนภาพที่ 4.1 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตาม
ช่วงชั้นของผู้เรียน

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียนโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังในด้านการอาสาสมัครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในด้านการอาสาสมัคร พบว่า ค่าเฉลี่ยของการร่วมมือรวมพลังด้านการอาสาสมัครของผู้ปกครองนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1, 3 และ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของการร่วมมือรวมพลังด้านการอาสาสมัครต่ำกว่าผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวใน
การจัดการศึกษา จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน

การร่วมมือรวมพลัง ในการจัดการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	4.039	3	1.346	3.516*	0.015	1.694	0.168
	ภายในกลุ่ม	346.451	436	0.795				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.008	3	0.336	2.335	0.073	0.428	0.733
	ภายในกลุ่ม	342.113	436	0.785				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	14.339	3	4.780	2.211	0.086	3.113*	0.026
	ภายในกลุ่ม	669.347	436	1.535				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	4.311	3	1.437	3.228*	0.022	1.196	0.311
	ภายในกลุ่ม	523.992	436	1.202				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	3.906	3	1.302	6.440*	0.000	0.847	0.469
	ภายในกลุ่ม	669.870	436	1.536				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลัง กับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	3.096	3	1.032	2.605	0.051	0.686	0.561
	ภายในกลุ่ม	655.653	436	1.504				
	รวม	658.749	439					

* p < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ที่บ้าน และด้านการตัดสินใจ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี Dunnett's T3 ส่วนการติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวใน
การจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัคร

การร่วมมือรวมพลัง ในการจัดการศึกษา	ช่วงชั้น ของผู้เรียน	Mean	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
การอาสาสมัคร	ช่วงชั้นที่ 1	1.53	-			
	ช่วงชั้นที่ 2	1.80	-.265	-		
	ช่วงชั้นที่ 3	1.95	-.423*	-.158	-	
	ช่วงชั้นที่ 4	2.00	-.466*	-.200	-.043	-

* p < .05

2.2 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจำแนกตามภูมิหลังของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.11 แสดงระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามภูมิหลังของผู้ปกครอง พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีระดับการร่วมมือรวมพลังอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน เมื่อพิจารณาแยกตามภูมิหลังของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองเพศหญิงมีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าเพศชาย ผู้ปกครองที่มีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุอื่น ผู้ปกครองที่เป็นญาติกับนักเรียนมีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียน ผู้ปกครองที่เป็นโสดมีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองในสถานภาพสมรสอื่น ผู้ปกครองที่รับราชการมีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอื่น ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาในระดับอื่น และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ในช่วงอื่น

เมื่อพิจารณาแยกตามกิจกรรม พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองเพศชาย ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปี เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพเป็นหม้าย/หย่าร้าง ประกอบอาชีพรับจ้าง จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองเพศหญิง ซึ่งมีอายุ 21-30 ปี เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพรับราชการ จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

ด้านการอาสาสมัคร พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองเพศหญิง ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปี เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพรับจ้าง จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองเพศหญิง ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 21 ปี เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป ต่อเดือน

ด้านการตัดสินใจ พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองเพศหญิง มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพรับราชการ ไม่ได้เรียนหนังสือ และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด คือ ผู้ปกครองทั้งเพศหญิงและชาย ซึ่งมีอายุเฉลี่ยต่ำกว่า 21 ปี เป็นญาติกับนักเรียน มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ประกอบอาชีพรับราชการ จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน

ตารางที่ 4.11 ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามภูมิหลังของผู้ปกครอง

ตัวแปร	จำนวน	การอบรมเลี้ยงดู			การติดต่อสื่อสาร			การอาสาสมัคร			การเรียนรู้ที่บ้าน			การตัดสินใจ			การรวมพลังกับชุมชน			รวม		
		Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ
เพศ																						
ชาย	135	2.60	0.87	□	2.84	0.86	□	1.72	1.27	□	2.58	1.15	□	2.83	1.32	□	2.26	1.18	□	2.51	0.89	□
หญิง	305	2.54	0.91	□	2.91	0.90	□	1.86	1.24	□	2.69	1.07	□	2.99	1.20	□	2.26	1.25	□	2.58	0.87	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□
อายุ																						
ต่ำกว่า 21 ปี	16	3.04	0.79	□	2.97	0.80	□	2.82	0.96	□	2.95	0.83	□	3.18	0.85	□	2.65	1.08	□	2.93	0.80	□
21-30 ปี	16	2.70	0.75	□	3.13	0.64	□	1.57	1.23	☉	2.85	0.95	□	3.09	1.47	□	2.34	1.38	□	2.67	0.67	□
31-40 ปี	140	2.46	0.86	□	2.82	0.87	□	1.58	1.16	☉	2.59	1.00	□	2.76	1.23	□	2.06	1.14	□	2.43	0.81	□
41-50 ปี	219	2.54	0.89	□	2.91	0.90	□	1.91	1.27	□	2.68	1.15	□	3.00	1.22	□	2.31	1.25	□	2.60	0.89	□
51-60 ปี	44	2.70	1.07	□	2.91	0.99	□	1.75	1.31	□	2.61	1.29	□	3.01	1.38	□	2.40	1.36	□	2.60	1.04	□
60 ปีขึ้นไป	5	2.46	0.23	□	2.82	0.52	□	2.10	1.14	□	2.47	0.97	□	3.48	0.73	★	2.77	0.78	□	2.67	0.61	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□
ความสัมพันธ์กับนักเรียน																						
บิดา-มารดา	380	2.53	0.90	□	2.86	0.90	□	1.77	1.25	□	2.63	1.12	□	2.87	1.26	□	2.22	1.23	□	2.52	0.89	□
ญาติ	60	2.75	0.80	□	3.08	0.78	□	2.11	1.17	□	2.85	0.90	□	3.37	0.98	★	2.53	1.15	□	2.80	0.75	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□
สถานภาพสมรส																						
โสด	34	2.66	0.84	□	2.96	0.74	□	2.16	1.10	□	2.71	0.98	□	3.32	0.88	□	2.34	1.25	□	2.71	0.74	□
สมรส อยู่ด้วยกัน	352	2.54	0.89	□	2.90	0.90	□	1.77	1.28	□	2.67	1.13	□	2.90	1.27	□	2.23	1.25	□	2.55	0.89	□
แยกกันอยู่	16	2.41	1.13	□	2.85	1.00	□	1.71	1.17	□	2.53	1.04	□	2.74	1.14	□	2.33	1.10	□	2.48	0.86	□
หม้าย/หย่าร้าง	38	2.67	0.90	□	2.80	0.84	□	1.92	1.06	□	2.58	0.94	□	3.03	1.24	□	2.39	1.08	□	2.58	0.82	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□

หมายเหตุ ⊙ = Low (ต่ำ) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.00-1.67 □ = Moderate (ปานกลาง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.68-3.34 ★ = High (สูง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.35-5.00

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	การอบรมเลี้ยงดู			การติดต่อสื่อสาร			การอาสาสมัคร			การเรียนรู้ที่บ้าน			การตัดสินใจ			การรวมพลังกับชุมชน			รวม		
		Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ	Mean	S.D.	ระดับ
อาชีพ																						
รับราชการ	84	2.63	1.01	□	3.05	0.93	□	1.93	1.34	□	2.83	1.21	□	3.36	1.31	★	2.40	1.25	□	2.73	0.98	□
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	25	2.46	0.80	□	2.96	0.98	□	1.89	1.18	□	2.86	1.08	□	3.09	1.14	□	2.30	1.12	□	2.62	0.87	□
พนักงานบริษัทเอกชน	78	2.47	0.92	□	2.93	0.81	□	1.53	1.27	⦿	2.68	1.07	□	2.91	1.23	□	2.10	1.32	□	2.49	0.84	□
อาชีพอิสระ/ค้าขาย	114	2.52	0.86	□	2.81	0.88	□	1.77	1.25	□	2.54	1.09	□	2.77	1.25	□	2.20	1.17	□	2.48	0.86	□
รับจ้าง	95	2.68	0.76	□	2.87	0.83	□	2.00	1.08	□	2.67	0.97	□	2.83	1.06	□	2.36	1.14	□	2.61	0.76	□
ไม่ได้ทำงาน	44	2.45	1.00	□	2.73	0.98	□	1.79	1.37	□	2.46	1.21	□	2.80	1.37	□	2.19	1.39	□	2.44	0.98	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□
ระดับการศึกษา																						
ไม่ได้เรียนหนังสือ	3	2.00	0.25	□	2.37	0.57	□	2.04	0.56	□	2.39	0.69	□	3.53	0.64	□	2.48	0.72	□	2.40	0.31	□
ประถมศึกษา	72	2.79	0.82	□	2.97	0.80	□	2.09	1.27	□	2.75	1.01	□	2.82	1.14	□	2.53	1.16	□	2.70	0.79	□
ม.ต้น	63	2.72	0.84	□	3.04	0.88	□	1.77	1.33	□	2.68	1.07	□	2.90	1.23	□	2.36	1.47	□	2.64	0.92	□
ม.ปลาย/ปวช.	56	2.59	0.80	□	2.84	0.80	□	1.72	1.14	□	2.59	1.01	□	2.71	1.14	□	2.22	1.18	□	2.50	0.78	□
อนุปริญญา/ปวส.	55	2.35	0.95	□	2.70	0.91	□	1.70	1.17	□	2.53	1.17	□	2.75	1.36	□	1.88	1.15	□	2.36	0.87	□
ปริญญาตรี	160	2.43	0.94	□	2.85	0.94	□	1.70	1.23	□	2.65	1.17	□	3.07	1.28	□	2.16	1.16	□	2.51	0.90	□
สูงกว่าปริญญาตรี	31	2.70	0.90	□	3.10	0.86	□	2.21	1.40	□	2.81	1.04	□	3.34	1.20	□	2.65	1.25	□	2.83	0.93	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□
รายได้ของครอบครัว																						
ต่ำกว่า 5,000 บาท	17	3.00	0.85	□	3.01	0.79	□	2.26	1.11	□	2.75	0.96	□	3.09	0.74	□	2.91	0.94	□	2.85	0.72	□
5,000-10,000 บาท	93	2.71	0.83	□	2.85	0.84	□	1.90	1.22	□	2.72	1.03	□	2.82	1.17	□	2.34	1.25	□	2.59	0.81	□
10,001-15,000 บาท	68	2.67	0.81	□	2.94	0.81	□	1.83	1.19	□	2.47	1.09	□	2.70	1.33	□	2.24	1.30	□	2.55	0.85	□
15,001-20,000 บาท	49	2.47	0.86	□	2.77	0.98	□	1.46	1.30	□	2.61	1.07	□	2.70	1.35	□	2.16	1.19	□	2.41	0.94	□
20,001-25,000 บาท	43	2.17	0.94	□	2.74	0.85	□	1.47	1.14	□	2.51	1.22	□	2.59	1.29	□	2.07	1.21	□	2.32	0.86	□
25,001-30,000 บาท	34	2.62	1.09	□	2.92	1.05	□	1.61	1.48	□	2.58	1.30	□	2.86	1.36	□	2.07	1.44	□	2.50	1.11	□
30,000 บาทขึ้นไป	136	2.48	0.88	□	2.96	0.90	□	1.98	1.23	□	2.78	1.08	□	3.34	1.11	□	2.28	1.15	□	2.66	0.84	□
รวม	440	2.56	0.89	□	2.89	0.88	□	1.81	1.25	□	2.66	1.10	□	2.94	1.24	□	2.26	1.22	□	2.56	0.87	□

หมายเหตุ ⊙ = Low (ต่ำ) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.00-1.67 □ = Moderate (ปานกลาง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.68-3.34 ★ = High (สูง) คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.35-5.00

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองทั้งเพศหญิงและเพศชายมีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง

กิจกรรม	เพศ	Mean	S.D.	F	p	t	p
การอบรมเลี้ยงดู	ชาย	2.60	0.87	.136	.713	.618	.537
	หญิง	2.54	0.91				
การติดต่อสื่อสาร	ชาย	2.84	0.86	.094	.760	-.771	.441
	หญิง	2.91	0.90				
การอาสาสมัคร	ชาย	1.72	1.27	.480	.489	-1.091	.276
	หญิง	1.86	1.24				
การเรียนรู้ที่บ้าน	ชาย	2.58	1.15	2.112	.147	-.962	.337
	หญิง	2.69	1.07				
การตัดสินใจ	ชาย	2.83	1.32	3.001	.084	-1.227	.220
	หญิง	2.99	1.20				
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ชาย	2.26	1.18	.664	.416	-.046	.963
	หญิง	2.26	1.25				

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามความสัมพันธ์กับนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนทั้งที่เป็นบิดา-มารดาและเป็นญาติ มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัครและด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่เป็นญาติกับนักเรียนมีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียน

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามความสัมพันธ์กับนักเรียน

กิจกรรม	ความสัมพันธ์กับนักเรียน	Mean	S.D.	F	p	t	p
การอบรมเลี้ยงดู	บิดา-มารดา	2.53	0.90	1.721	.190	-1.790	.074
	ญาติ	2.75	0.80				
การติดต่อสื่อสาร	บิดา-มารดา	2.86	0.90	2.385	.123	-1.757	.080
	ญาติ	3.08	0.78				
การอาสาสมัคร	บิดา-มารดา	1.77	1.25	2.903	.089	-1.971*	.049
	ญาติ	2.11	1.17				
การเรียนรู้ที่บ้าน	บิดา-มารดา	2.63	1.12	3.803	.052	-1.458	.146
	ญาติ	2.85	0.90				
การตัดสินใจ	บิดา-มารดา	2.87	1.26	4.790*	.029	-3.480*	.001
	ญาติ	3.37	0.98				
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	บิดา-มารดา	2.22	1.23	2.136	.145	-1.871	.062
	ญาติ	2.53	1.15				

* $p < .05$

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองแต่ละช่วงอายุมีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในด้านการอาสาสมัครแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัคร จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัครของผู้ปกครองทั้ง 6 ช่วงอายุ แตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่อายุต่ำกว่า 21 ปี มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัครสูงกว่าผู้ปกครองในช่วงอายุ 21-30 ปี, 31-40 ปี, 41-50 ปี และ 51-60 ปี และผู้ปกครองที่อายุ 31-40 ปี มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัครต่ำกว่าผู้ปกครองที่อายุ 41-50 ปี

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	6.448	5	1.290	2.154	0.058	1.627	0.152
	ภายในกลุ่ม	344.041	434	0.793				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.919	5	0.384	1.963	0.083	0.488	0.785
	ภายในกลุ่ม	341.202	434	0.786				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	27.301	5	5.460	1.165	0.326	3.610*	0.003
	ภายในกลุ่ม	656.385	434	1.512				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	3.111	5	0.622	2.048	0.071	0.514	0.766
	ภายในกลุ่ม	525.192	434	1.210				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	8.253	5	1.651	1.427	0.213	1.076	0.373
	ภายในกลุ่ม	665.523	434	1.533				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	10.656	5	2.131	1.224	0.297	1.427	0.213
	ภายในกลุ่ม	648.093	434	1.493				
	รวม	658.749	439					

* p < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัคร จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	อายุของผู้ปกครอง	Mean	1	2	3	4	5	6
การอาสาสมัคร	ต่ำกว่า 21 ปี	2.82	-					
	21-30 ปี	1.57	1.250*	-				
	31-40 ปี	1.58	1.236*	-.014	-			
	41-50 ปี	1.91	0.908*	-.342	-.329*	-		
	51-60 ปี	1.74	1.073*	-.177	-.163	.166	-	
	60 ปีขึ้นไป	2.10	0.720	-.530	-.5161	-.187	-.353	-

* p < .05

ตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองแต่ละสถานภาพ มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	1.272	3	0.424	0.161	0.923	0.529	0.662
	ภายในกลุ่ม	349.218	436	0.801				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	0.487	3	0.162	1.332	0.263	0.207	0.892
	ภายในกลุ่ม	342.634	436	0.786				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	5.324	3	1.775	3.478*	0.016	1.141	0.332
	ภายในกลุ่ม	678.363	436	1.556				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.622	3	0.207	1.277	0.282	0.171	0.916
	ภายในกลุ่ม	527.681	436	1.210				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	6.477	3	2.159	2.138	0.095	1.411	0.239
	ภายในกลุ่ม	667.299	436	1.531				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.148	3	0.383	0.948	0.417	0.254	0.859
	ภายในกลุ่ม	657.601	436	1.508				
	รวม	658.749	439					

* $p < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD แต่การอาสาสมัคร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี Dunnett's T3

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองในแต่ละอาชีพมีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจของผู้ปกครองทั้ง 6 อาชีพ แตกต่างกัน จำนวน 4 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการมีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน, อาชีพอิสระ/ค้าขาย, รับจ้าง และไม่ได้ทำงาน

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	3.499	5	0.700	1.436	0.210	0.875	0.497
	ภายในกลุ่ม	346.990	434	0.800				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	4.207	5	0.841	0.802	0.549	1.077	0.372
	ภายในกลุ่ม	338.915	434	0.781				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	10.956	5	2.191	2.109	0.063	1.414	0.218
	ภายในกลุ่ม	672.731	434	1.550				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	6.871	5	1.374	0.824	0.533	1.144	0.336
	ภายในกลุ่ม	521.432	434	1.201				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	21.050	5	4.210	1.167	0.324	2.799*	0.017
	ภายในกลุ่ม	652.726	434	1.504				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	5.206	5	1.041	1.161	0.327	0.691	0.630
	ภายในกลุ่ม	653.543	434	1.506				
	รวม	658.749	439					

* $p < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบรายค่าของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	อาชีพของผู้ปกครอง	Mean	1	2	3	4	5	6
การตัดสินใจ	รับราชการ	3.36	-					
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.09	.274	-				
	พนักงานบริษัทเอกชน	2.91	.454*	.180	-			
	อาชีพอิสระ/ค้าขาย	2.77	.594*	.320	.139	-		
	รับจ้าง	2.83	.537*	.263	.082	-.057	-	
	ไม่ได้ทำงาน	2.80	.562*	.288	.108	-.032	.025	-

* $p < .05$

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองในแต่ละระดับการศึกษามีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในด้านการอบรมเลี้ยงดู และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายค่าของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดูและการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ในด้านการอบรมเลี้ยงดู ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 7 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 4 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี และผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี

ส่วนในด้านการตัดสินใจ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 7 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี ผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรี มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	11.954	6	1.992	1.069	0.380	2.548*	0.020
	ภายในกลุ่ม	338.535	433	0.782				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	6.447	6	1.075	1.081	0.373	1.382	0.220
	ภายในกลุ่ม	336.674	433	0.778				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	13.954	6	2.326	1.020	0.411	1.504	0.175
	ภายในกลุ่ม	669.733	433	1.547				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	2.816	6	0.469	1.158	0.328	0.387	0.888
	ภายในกลุ่ม	525.487	433	1.214				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	14.611	6	2.435	1.031	0.404	1.600	0.146
	ภายในกลุ่ม	659.165	433	1.522				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	20.540	6	3.423	1.837	0.090	2.323*	0.032
	ภายในกลุ่ม	638.209	433	1.474				
	รวม	658.749	439					

* p < .05

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดูและการตัดสินใจ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	Mean	1	2	3	4	5	6	7
การอบรมเลี้ยงดู	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.00	-						
	ประถมศึกษา	2.79	-.788	-					
	ม.ต้น	2.72	-.719	.069	-				
	ม.ปลาย/ปวช.	2.59	-.589	.198	.130	-			
	อนุปริญญา/ปวส.	2.35	-.353	.435*	.366*	.236	-		
	ปริญญาตรี	2.43	-.430	.358*	.289*	.160	-.076	-	
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.70	-.696	.092	.023	-.107	-.343	-.266	-

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

การร่วมมือรวมพลัง ในการจัดการศึกษา	ระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	Mean	1	2	3	4	5	6	7
การตัดสินใจ	ไม่ได้เรียนหนังสือ	2.48	-						
	ประถมศึกษา	2.53	-.058	-					
	ม.ต้น	2.36	.118	.176	-				
	ม.ปลาย/ปวช.	2.22	.252	.310	.134	-			
	อนุปริญญา/ปวส.	1.88	.593	.651*	.475*	.341	-		
	ปริญญาตรี	2.16	.319	.377*	.201	.067	-.274	-	
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.65	-.178	-.121	-.297	-.430	-.771*	-.497*	-

* p < .05

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ของครอบครัวพบว่า ผู้ปกครองในแต่ละรายได้มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ในการอบรมเลี้ยงดู ด้านอาสาศัมคร และด้านการตัดสินใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดู การอาสาศัมคร และการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว พบว่า ในด้านการอบรมเลี้ยงดู ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 7 รายได้ แตกต่างกัน จำนวน 7 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่รายได้ 15,001-20,000 บาท 20,001-25,000 บาท และ 30,000 บาทขึ้นไป ผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่รายได้ 20,001 – 25,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาดำกว่าผู้ปกครองที่รายได้ 25,001 – 30,000 บาท และผู้ปกครองที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป

ส่วนในด้านอาสาศัมคร พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 7 ระดับการศึกษาแตกต่างกัน จำนวน 5 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และ 20,001 – 25,000 บาท ผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และผู้ปกครองที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท และ 25,001 – 30,000 บาท

มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาต่ำกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป

ส่วนในด้านการตัดสินใจ พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 7 รายได้แตกต่างกัน จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท, 10,001-15,000 บาท และ 20,001-25,000 บาท

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	Levene's Statistic	p	F	p
การอบรมเลี้ยงดู	ระหว่างกลุ่ม	14.110	6	2.352	1.111	0.355	3.027*	0.007
	ภายในกลุ่ม	336.380	433	0.777				
	รวม	350.489	439					
การติดต่อสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	3.047	6	0.508	1.044	0.396	0.647	0.693
	ภายในกลุ่ม	340.075	433	0.785				
	รวม	343.122	439					
การอาสาสมัคร	ระหว่างกลุ่ม	20.492	6	3.415	1.425	0.203	2.230*	0.039
	ภายในกลุ่ม	663.194	433	1.532				
	รวม	683.686	439					
การเรียนรู้ที่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	6.223	6	1.037	1.066	0.382	0.860	0.524
	ภายในกลุ่ม	522.080	433	1.206				
	รวม	528.303	439					
การตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	35.299	6	5.883	2.390*	0.028	3.990*	0.001
	ภายในกลุ่ม	638.477	433	1.475				
	รวม	673.776	439					
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	11.132	6	1.855	1.393	0.216	1.240	0.284
	ภายในกลุ่ม	647.618	433	1.496				
	รวม	658.749	439					

* $p < .05$

หมายเหตุ ผลการทดสอบ Homogeneity of variance โดย Levene's test พบว่า การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี LSD แต่การตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ข้อมูลฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้น การทดสอบรายคู่ จะใช้วิธี Dunnett's T3

ตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบรายค่าของระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดู การอาสาสมัคร และการตัดสินใจ จำแนกตามรายได้ของครอบครัว

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา	รายได้ของครอบครัว	Mean	1	2	3	4	5	6	7
การอบรมเลี้ยงดู	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.00	-						
	5,000-10,000 บาท	2.71	.291	-					
	10,001-15,000 บาท	2.67	.328	.036	-				
	15,001-20,000 บาท	2.47	.531*	.239	.203	-			
	20,001-25,000 บาท	2.17	.828*	.535*	.499*	.297	-		
	25,001-30,000 บาท	2.62	.382	.091	.055	-.148	-.445*	-	
	30,000 บาทขึ้นไป	2.48	.524*	.232	.196	-.007	-.303*	.142	-
การอาสาสมัคร	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.26	-						
	5,000-10,000 บาท	1.90	.358	-					
	10,001-15,000 บาท	1.83	.432	.074	-				
	15,001-20,000 บาท	1.46	.796*	.438*	.363	-			
	20,001-25,000 บาท	1.47	.786*	.428	.354	-.009	-		
	25,001-30,000 บาท	1.61	.651	.293	.219	-.145	-.138	-	
	30,000 บาทขึ้นไป	1.98	.275	-.083	-.157	-.521*	-.512*	-.376	-
การตัดสินใจ	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.09	-						
	5,000-10,000 บาท	2.82	.271	-					
	10,001-15,000 บาท	2.70	.397	.127	-				
	15,001-20,000 บาท	2.70	.392	.122	-.005	-			
	20,001-25,000 บาท	2.59	.503	.233	.106	.111	-		
	25,001-30,000 บาท	2.87	.230	-.041	-.168	-.163	-.274	-	
	30,000 บาทขึ้นไป	3.34	-.243	-.513*	-.640*	-.635	-.746*	-.472	-

* p< .05

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนและครอบครัวสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน

ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกันวิเคราะห์โดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เป็นวิธีการหาผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) ด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) โดยผู้วิจัยกำหนดให้ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังมีค่าเท่ากับ 5 ในทุกข้อรายการ

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนมีความต้องการจำเป็นในทุกด้าน โดยมีค่า PNI_{Modified} อยู่ระหว่าง 0.70-1.75 การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการอาสาสมัคร (1.75) รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน (1.21) ด้านการอบรมเลี้ยงดู (0.96) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน (0.88) ด้านการติดต่อสื่อสาร (0.73) และด้านการตัดสินใจ (0.70) ตามลำดับ แสดงว่าผู้ปกครองมีความต้องการจำเป็นด้านการอาสาสมัครอย่างเร่งด่วนมากที่สุด

ตารางที่ 4.23 ผลการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว

การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนและครอบครัว	I	D	(I-D)/D	ลำดับที่
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	5.00	2.56	0.96	3
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	5.00	2.89	0.73	5
3. ด้านการอาสาสมัคร	5.00	1.82	1.75	1
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	5.00	2.66	0.88	4
5. ด้านการตัดสินใจ	5.00	2.94	0.70	6
6. ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	5.00	2.26	1.21	2

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้อการจำเป็น

ตารางที่ 4.24 แสดงผลการประเมินและการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน พบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีความต้องการจำเป็นด้านการอาสาสมัครมากที่สุด มีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 2.26, 1.78, 1.56 และ 1.50 ตามลำดับ รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน มีค่า PNI_{Modified} เท่ากับ 1.33, 1.21, 1.21 และ 1.10 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามกิจกรรม พบว่า ด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจ ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ด้านการอาสาสมัครและการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด และด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด

ตารางที่ 4.24 ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว จำแนกตามช่วงชั้นของผู้เรียน

การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา	PNI ^{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
1. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	0.99 (3)	1.06 (3)	0.89 (4)	0.88 (3)
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	0.68 (6)	0.75 (5)	0.74 (5)	0.74 (5)
3. ด้านการอาสาสมัคร	2.26 (1)	1.78 (1)	1.56 (1)	1.50 (1)
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน	0.79 (4)	0.92 (4)	0.97 (3)	0.85 (4)
5. ด้านการตัดสินใจ	0.73 (5)	0.75 (5)	0.71 (6)	0.61 (6)
6. ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	1.33 (2)	1.21 (2)	1.21 (2)	1.10 (2)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้งการจำเป็น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์อิทธิพลจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาใน 6 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน

4.1.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

ปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 4 ประเด็น คือ สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1.1 สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว

จากการสนทนากลุ่มผู้ปกครอง พบว่า สิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถร่วมมือร่วมพลังในการจัดการศึกษากับโรงเรียนได้เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ผู้ปกครองต้องทำมาหากิน จึงทำให้ไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

“อย่างเวลาที่มีการประชุมระดับห้องหรือระดับชั้นจะมากันน้อยมาก ด้วยเหตุผลเดียวกันคือไม่มีเวลา หาเวลาว่างไม่ได้ จะต้องทำมาหากิน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“เค้าบอกว่าเค้าไม่ว่าง เค้าต้องทำมาหากิน อย่างประชุมผู้ปกครอง เค้าเขียนจดหมายขึ้นมาเลยว่า มาเซ็นชื่อ แล้วออกก่อนเที่ยงได้มั๊ย เพราะต้องรีบไปทำงาน ไม่งั้นเดี๋ยววันนี้ค่าแรงไม่ได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“เค้าก็จะมีจดหมายมาให้ว่าสัปดาห์นี้มีอะไร เค้าจะมีเอกสารแบบนี้บ่อยมาก แต่พี่ไม่ค่อยได้อ่านอะ มันไม่มีเวลาไง เราขายของเสร็จก็เหนื่อย กลับไปถึงบ้านก็หลับ”

(ผู้ปกครอง 3)

“เค้าก็จะมีประชุมผู้ปกครองปีละครั้ง แต่เราไม่ได้ไป ต้องขายของ”

(ผู้ปกครอง 4)

“ผู้ปกครองต้องไปทำมาหากิน ก็เลยไม่ค่อยมาร่วมกิจกรรม เพราะเค้าไม่ค่อยมีเวลา”

(ผู้ปกครอง 8)

ลักษณะครอบครัวของคนกรุงเทพฯ ที่ส่วนใหญ่เป็นครอบครัวอิสระและมีขนาดเล็ก ไม่ได้เข้าร่วมกับเครือญาติ ทำให้ไม่มีคนคอยดูแลบุตรหลานในระหว่างที่ผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กจึงเกิดความรู้สึกว่าเขาถูกทอดทิ้ง ไม่มีคนคอยดูแลเอาใจใส่

“ในสภาพเศรษฐกิจแบบนี้ที่พ่อแม่ต้องหาเช้ากินค่ำ ลูกก็จะมีความรู้สึกว่าเค้าถูกทอดทิ้งโดดเดี่ยว”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“สาเหตุหลักเลยก็คือ ครอบครัวในกรุงเทพฯ เป็นครอบครัวที่พึ่งพาตัวเอง แล้วก็มันไม่ใช่ครอบครัวใหญ่ เป็นครอบครัวเล็ก ไม่มีผู้สูงอายุดูแลเด็ก พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก บางบ้านต้องทิ้งลูกให้ช่วยตัวเอง พ่อแม่กลับบ้านมีดคำดึกดื่น ลูกไม่มีใครดูแลเลย ตรงนี้คือความขาดของเด็ก ที่ผู้ปกครองไม่มีให้ ผลมันก็เลยไปลงกับเด็ก มันทำให้ครอบครัวบางครอบครัวเหมือนกับพิการ ซึ่งเด็กไม่น่าจะพิการในด้านนี้ แต่ว่าที่ต้องพิการก็เพราะภาวะเศรษฐกิจจะนะ ต้องช่วยตัวเอง เลี้ยงดูแบบผิดๆ สาเหตุที่ต้องเลี้ยงดูแบบผิดๆ เพราะว่าแต่ละครอบครัวต้องหาเลี้ยงชีพ ปากกัดตีนถีบ เด็กก็เลยต้องช่วยตัวเอง เข้านอนเอง หากินเอง เสื้อผ้าซักบ้างไม่ได้ซักบ้าง แต่บางครอบครัวที่พร้อมสมบูรณ์ ก็จะไม่มีปัญหาแบบนี้ ครอบครัวที่พ่อแม่อยู่กับลูก มีเวลาดูแลลูก มีเวลาให้กันละกัน ครอบครัวนั้นก็เลยกลายเป็นครอบครัวที่

สมบูรณ์ไป ครอบครัวที่รับจ้างหรือพวกกรรมกร คำก็จะเข้าบ้านเช่าห้องอยู่ แล้วก็ทิ้งลูกไว้กับห้อง ผูกเพื่อนบ้านบ้าง เด็กก็จะอยู่แต่ในห้อง เด็กพวกนี้น่าสงสาร”

(ผู้ปกครอง 5)

“ถ้าครอบครัวเค้าพร้อม ลูกเค้าดี จะไม่มีปัญหา แต่ที่นี้บังเอิญว่าผู้ปกครองหาเช้ากินค่ำ พ่อแม่ไม่มีเวลาดู ปัญหาหนักก็เลยมาลงที่เด็ก”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“แต่ที่มันเกิดขึ้น ที่เราเห็นเนี่ยมันเป็นแบบนี้ คือถ้าผู้ปกครองสนใจเด็ก สนใจกับลูกหลานเสียหน่อย เวลาที่โรงเรียนเชิญให้มาพบ ก็มาพบ เราก็จะได้ข้อมูลว่าอะไรมันเป็นอะไร ทำไม่ถึงต้องเชิญมาพบ เรามาช่วยกันแก้ปัญหาตั้งแต่ต้น อย่าให้มันบานปลายไป เชิญ 2 ครั้ง 3 ครั้ง ก็ยังไม่มา จนกระทั่งถึงคราวที่มันขีดเส้นแดงกันแล้ว มันก็เลยทำให้ยุ่งยาก”

(ผู้ปกครอง 6)

นอกจากนี้ยังพบว่า สภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้หลักสูตรการเรียนการสอนของบุตรหลานแตกต่างจากสมัยของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้ปกครองจึงขาดความรู้เข้าใจในหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือเรื่องการเรียนแก่นุตรหลานของตนเองได้

“คือสมัยแม่ไม่ได้เรียนแบบนี้ จะเรียนอีกแบบหนึ่ง แต่สมัยนี้จะมีอะไรแปลกๆ แม่ดูแล้วก็งง ไม่รู้เรื่อง”

(ผู้ปกครอง 4)

ปัญหาครอบครัวที่แตกแยกก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ส่งผลให้บุตรหลานกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาอีกด้วย

“บางคนเนี่ยพฤติกรรมเด็กไม่ออกมาเลวร้าย แต่ถามว่าพ่อแม่ดูแลเค้ามัย ก็ไม่ได้ดู เพราะว่าสภาพเด็กของที่โรงเรียน เด็กเป็นเด็กครอบครัวแตกแยก พ่อแม่หย่าร้างกันไปคนละทาง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“ส่วนใหญ่ปัญหาที่เราพบก็คือ การแตกแยกของครอบครัว นี่เป็นปัญหาที่เราหนักใจมากๆ”

(ผู้ปกครอง 6)

4.1.1.2 ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ

การที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือบุตรหลานของตนเองในเรื่องการเรียนได้ นอกจากนี้ยังพบว่าการที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ ทำให้โรงเรียนไม่ไว้วางใจที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน

“โรงเรียนก็ยังไม่กล้าให้ทุกอย่างมาอยู่ในอำนาจการตัดสินใจของผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองบางคน จบ ปวส. ปวช. แล้วจะมาให้คุมอำนาจการตัดสินใจของโรงเรียน ของ ผอ. ก็คงไม่ได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“วันนั้นเชิญผู้ปกครองมา ผู้ปกครองเค้าก็ตอบดิฉันะ ตอบชะครุหน้าหงายเลย เค้าบอกครูให้ผมสอนลูก ลูกผมอยู่ ม.1 ผมจบ ป.6 จะสอนยังงัยอะ ไม่รู้เรื่องอะ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“เท่าที่ผมดู ความรู้ของผู้ปกครองส่วนนี้ ระดับการศึกษาอาจจะอยู่ในระดับต่ำ ไม่ใช่คนที่มีความรู้ในระดับปานกลาง ก็เลยยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องนี้น้อย”

(ผู้ปกครอง 7)

4.1.1.3 การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองบางคนไม่รู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าสามารถเข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่จึงให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเฉพาะเวลาที่โรงเรียนขอความช่วยเหลือเท่านั้น หรือผู้ปกครองบางคนก็เข้าไปก้าวก่ายหน้าที่ของครูในโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองบางคนมีความเข้าใจผิดๆ ว่า ถ้าเข้าไปช่วยเหลือโรงเรียนแล้วจะทำให้ตนเองได้รับสิทธิพิเศษกว่าผู้ปกครองคนอื่น

“เป็นผู้ปกครองเครือข่าย แต่จริงๆ แล้วไม่ได้ทำอะไรหรอก ส่วนใหญ่เค้าก็จะขอความร่วมมือให้บริจาคเงิน หรือเวลามีการจัดกิจกรรม เค้าก็จะเชิญให้เข้าไปมีส่วนร่วม”

(ผู้ปกครอง 1)

“บางคนเข้าใจว่าพอเข้าไปทำงานแล้วจะมีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง คือถ้าเราไปมองว่าเข้าไปเพื่อหาผลประโยชน์บางสิ่งบางอย่าง เดือดร้อนครับ ทำให้เครือข่ายเสีย แล้วก็ครูจะมองเครือข่ายในรูปแบบที่ไม่ถูกต้อง”

(ผู้ปกครอง 6)

“สิ่งที่สำคัญที่สุดคือหนึ่ง ส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีความเข้าใจผิดว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ปกครองแล้วจะทำอะไรก็ได้ในโรงเรียน ซึ่งอันนั้นคือสิ่งที่ไม่ถูกต้อง คือต้องรู้บทบาทของตัวเองบทบาทของเครือข่ายผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครอง เมื่อเข้าไปมันมีอะไร ต้องคำนึงให้ได้ อย่าเข้าไปก้าวก่าย บางคนก็เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องการเรียนการสอนของครู ซึ่งตัวเองไม่มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น มันก็เป็นไปไม่ได้ โรงเรียนก็จะเกิดความอึดอัดขึ้นมาทันที”

(ผู้ปกครอง 7)

“ผู้ปกครองบางคนคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ฉัน ฉันมีหน้าที่ส่งให้ลูกเรียน มีหน้าที่เสียเงินให้อย่างเดียว มันก็ไม่ถูกต้องหรอก ผมว่าผู้ปกครองแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนก็จะมองความสำคัญของตัวเองว่าฉันเป็นผู้ปกครอง ฉันเสียภาษีแล้ว คุณจะต้องรับผิดชอบตรงนี้”

(ผู้ปกครอง 8)

4.1.1.4 การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การไม่เห็นความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การทำงานร่วมกันของโรงเรียนและครอบครัวขาดประสิทธิภาพ

“ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ไป เพราะส่วนใหญ่ที่ไปอบรมมันก็เรื่องเดิมๆ เราก็รู้อยู่แล้วไง มันก็ไม่ค่อยได้อะไร”

(ผู้ปกครอง 1)

“ที่ผมเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญก็คือ การขาดความสำนึกในการให้ความสำคัญในเรื่องนี้ คือเค้าเห็นว่ามาแล้วมีแต่ผลเสีย เช่น ต้องเสียค่ารถ เสียค่าใช้จ่าย แต่เค้ายังมองไม่เห็นว่าจะมีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือ มันจะส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของลูกอย่างไรบ้าง ก็คือเค้ายังมองเห็นผลเสียในทางวัตถุมาก ยังมองไม่เห็นคุณค่าของการช่วยกันทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งเป็นนามธรรม”

(ผู้ปกครอง 7)

4.1.2 ปัจจัยด้านโรงเรียน

ปัจจัยด้านโรงเรียนที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 3 ประเด็น คือ การขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู และการขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 การขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว ควรจะเป็นการติดต่อสื่อสารสองทางคือ จากโรงเรียนถึงครอบครัว และจากครอบครัวถึงโรงเรียน แต่ในปัจจุบันพบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียว คือ จากโรงเรียนถึงครอบครัวมากกว่า โดยผู้ปกครองจะติดต่อกับโรงเรียนเฉพาะในกรณีที่ตนเองต้องการขอความช่วยเหลือจากโรงเรียนเท่านั้น

“ถ้าเราไม่เสนออะไรให้ผู้ปกครอง เค้าก็จะไม่เสนอ เพราะชีวิตของเค้าคือการทำมาหากิน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“ส่วนใหญ่ที่ผู้ปกครองจะโทรมาถึงโรงเรียน ถ้าไม่เกิดปัญหาขึ้นกับลูกเค้าก็ไม่โทร มันก็จะเป็นอย่างนั้นซะส่วนมาก ใ้แบบที่อยู่ดีๆโทรมา แบบผู้ปกครองชี้กับครู นี่ยังไม่เคยเจอ คือส่วนใหญ่เค้าจะโทรมาเรื่องลูกเค้ามากกว่า ถ้าลูกเค้าเกิดปัญหา”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“เราจะติดต่อกับโรงเรียนเฉพาะช่วงที่ไปรับฟังผล ประชุมผู้ปกครอง แล้วก็มีการนัดหมายข่าววารสารโรงเรียน แจ้งกิจกรรม เทอมละครั้ง ถ้าปัญหาด้านการเรียน ที่ผ่านมามีจะไม่ติดต่อ เราจะดูจากคะแนนของลูก บางวิชาลูกเราได้คะแนนน้อย ก็จะขอติดต่อเค้า เค้าก็บอกว่า อาจารย์คนนี้ไม่ว่าง”

(ผู้ปกครอง 3)

ผู้ปกครองบางคนมีความเห็นว่า การติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ เนื่องจากการร่วมมือรวมพลังในทุกด้านจะต้องใช้การติดต่อสื่อสารเป็นหลัก

“การสื่อสารกับโรงเรียนนี้ไฉนะ บางทีมันอาจจะไม่ตรงหรือว่าขาดหรือว่าน้อยไป ก็เลยทำให้เกิดปัญหาตามมา แล้วมันก็จะส่งผลไปด้านอื่นๆ เพราะถ้าเราไม่รู้ มันก็จะไม่เกิดในด้านอื่นๆ ตามมา ถ้าการสื่อสารดีซะอย่าง ทุกเรื่องมันก็ดีหมดเลย”

(ผู้ปกครอง 2)

4.1.2.2 พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู

ผู้ปกครองบางคนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน เนื่องจากเกิดความรู้สึกไม่พอใจในการกระทำของครูบางคนในโรงเรียน

“ปัญหาที่พบก็คือ ครูพูดไม่ดี พูดจาไม่เพราะ หรือพูดในลักษณะที่ดุดบว่า ฉันทิ้งไปแล้วทำไมไม่มา แล้วตอนนี้ฉันยุ่งอยู่ อย่ามาเลย ค่อยมาวันหลัง มันก็เลยทำให้เค้ารู้สึกไม่ดีกับครู”

(ผู้ปกครอง 2)

“อย่าว่าแต่ผู้ปกครองเลยครับ ครูบางคนก็ไม่เหมือนกัน บางทีผู้ปกครองไปหา ก็ได้รับ feed back จากผู้ปกครองว่าทำไมครูเค้าพูดแบบนั้น”

(ผู้ปกครอง 6)

“มีผู้ปกครองส่วนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของครู บุคลิกภาพของครูบางคน เช่น พฤติกรรมขาดมนุษยสัมพันธ์ ใช้วิธีการในการลงโทษเด็กที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็ทำให้ผู้ปกครองส่วนหนึ่งเกิดความไม่พอใจ”

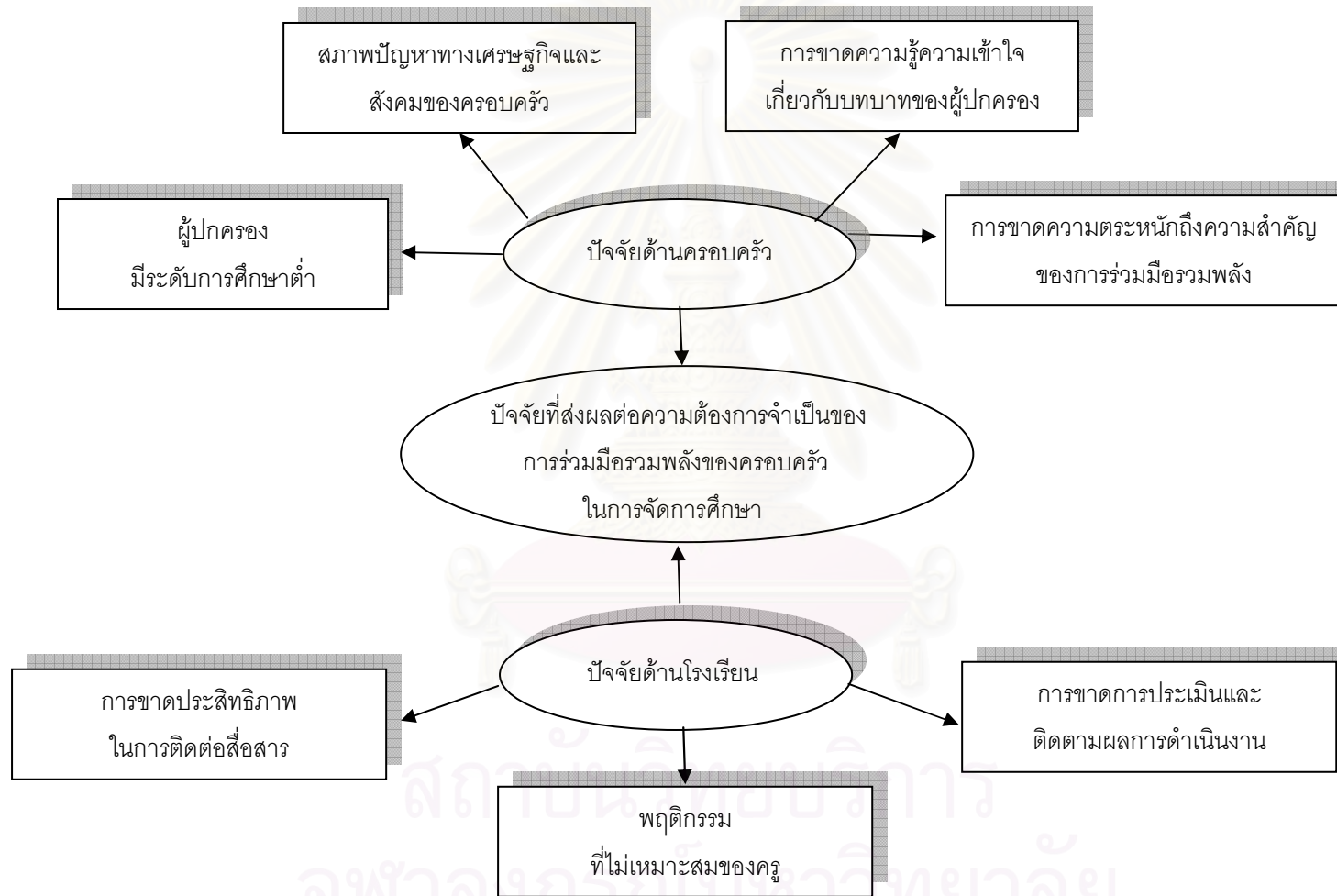
(ผู้ปกครอง 7)

4.1.2.3 การขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

เมื่อโรงเรียนไม่มีประเมินผลการดำเนินงาน โรงเรียนก็จะไม่ทราบว่าการที่จัดขึ้นนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง จึงส่งผลให้ไม่สามารถติดตามผลเพื่อแก้ไขปัญหานั้นได้

“แต่ที่สำคัญจริงๆ น่าจะอยู่ที่โรงเรียนมากกว่า คืออาจจะทำจริงจัง แต่ยังไม่มีการติดตามประเมินผลการประชุมหรือการร่วมมือแต่ละครั้ง ไม่มีการส่งอะไรกลับไปให้ผู้ปกครองเห็นว่ามาแล้วมันเป็นยังไง จะมีผลอะไรกับเด็กมั้ย หรือว่าโรงเรียนมีการพัฒนาขึ้นหรือมีอะไรเพิ่มเติม”

(ผู้ปกครอง 8)

แผนภาพที่ 4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความสะดวกมากขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนค่าสถิติและตัวแปรต่างๆ ในการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

Mean	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Max	หมายถึง ค่าสูงสุด
Min	หมายถึง ค่าต่ำสุด
Sk	หมายถึง ค่าความเบ้ (Skewness)
Ku	หมายถึง ค่าความโด่ง (Kurtosis)
Chi-square	หมายถึง ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์
R^2	หมายถึง สัมประสิทธิ์การถดถอย
df	หมายถึง องศาอิสระ
P	หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
RMR	หมายถึง ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual)
GFI	หมายถึง ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	หมายถึง ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรแฝง

NEEDS	หมายถึง ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา
BACKGRND	หมายถึง ภูมิหลังของผู้ปกครอง
STAGE	หมายถึง ช่วงชั้นของผู้เรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรสังเกตได้

ปัจจัยภูมิหลังของผู้ปกครอง

SEX	หมายถึง เพศ
AGE	หมายถึง อายุ
RELATION	หมายถึง ความสัมพันธ์กับนักเรียน
STATUS	หมายถึง สถานภาพสมรส

OCCU	หมายถึง อาชีพ
EDU	หมายถึง ระดับการศึกษา
INCOME	หมายถึง รายได้ของครอบครัว

ปัจจัยช่วงชั้นของผู้เรียน

STAGE	หมายถึง ช่วงชั้นของผู้เรียน
-------	-----------------------------

ปัจจัยการมีส่วนร่วมรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

PARENT	หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู
COMMU	หมายถึง การติดต่อสื่อสาร
VOLUN	หมายถึง การอาสาสมัคร
LEARN	หมายถึง การเรียนรู้ที่บ้าน
DECISION	หมายถึง การตัดสินใจ
COLLAB	หมายถึง การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

หลังจากที่ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยการจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองแล้ว ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อทดสอบโมเดลเชิงสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา แต่ผู้วิจัยจะทำเป็นฐานในการนำข้อมูลเชิงคุณภาพไปใช้ประโยชน์สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรภูมิหลังของผู้ปกครองและช่วงชั้นของผู้เรียนในลักษณะของตัวแปรจัดกลุ่ม การลงรหัสตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการลงรหัสตัวแปรเพศ ความสัมพันธ์กับนักเรียน สถานภาพสมรส และอาชีพ โดยการสร้างเป็นตัวแปรดัมมี่ คือ ตัวแปรเพศ ผู้วิจัยกำหนดให้เพศชายเป็น 0 และเพศหญิงเป็น 1 ตัวแปรความสัมพันธ์กับนักเรียน ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ปกครองที่เป็นญาติของนักเรียนเป็น 0 และผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนเป็น 1 ตัวแปรสถานภาพสมรส ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสที่ไม่ใช่สมรสอยู่ด้วยกันเป็น 0 และผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันเป็น 1 และตัวแปรอาชีพของผู้ปกครอง ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ปกครองที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขายเป็น 0 และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอิสระ/ค้าขายเป็น 1

ส่วนตัวแปรอายุ ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว และช่วงชั้นของผู้เรียน เป็นตัวแปรใน ระดับเรียงอันดับ (Ordinal Scale) โดยตัวแปรอายุมีระดับการวัด 6 ระดับ คือ 1 = ต่ำกว่า 21 ปี, 2 = 21-30 ปี, 3 = 31-40 ปี, 4 = 41-50 ปี, 5 = 51-60 ปี และ 6 = 60 ปี ขึ้นไป ตัวแปรระดับ การศึกษามีระดับการวัด 7 ระดับ คือ 1 = ไม่ได้เรียนหนังสือ, 2 = ประถมศึกษา, 3 = มัธยมศึกษา ตอนต้น, 4 = มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 5 = อนุปริญญา/ปวส., 6 =ปริญญาตรี และ 7 = สูงกว่า ปริญญาตรี ตัวแปรรายได้ของครอบครัวมีระดับการวัด 7 ระดับ คือ 1 = ต่ำกว่า 5,000 บาท, 2 = 5,001-10,000 บาท, 3 = 10,001-15,000 บาท, 4 = 15,001-20,000 บาท, 5 = 20,001-25,000 บาท, 6 = 25,001-30,000 บาท และ 7 = 30,000 บาท ขึ้นไป แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ให้ตัวแปร เหล่านี้เป็นตัวแปรในระดับมาตราช่วง (interval scale)

สำหรับปัจจัยความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัด การศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน เก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตร ประเมินค่า 6 ระดับ คือ 0 = ไม่ทราบ, 1 = ไม่เคยเกิดขึ้น, 2 = เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง, 3 = เกิดขึ้นบ้าง เป็นบางครั้ง, 4 = เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง และ 5 = เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.25 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยความต้องการจำเป็นของ การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในโมเดลเชิงสาเหตุของความต้อการจำเป็น ของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ ระหว่าง 0.70 ถึง 1.75 โดยตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การอาสาสมัคร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.75 และตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.70 ตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจง ในลักษณะเบ้ซ้าย (ค่าความเบ้เป็นบวก) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย และ ตัวแปรส่วนใหญ่มีไค้การแจกแจงในลักษณะเตี้ยแบนกว่าโค้งปกติ (ค่าความโด่งน้อยกว่า 3) แสดงว่า ตัวแปรมีการกระจายของข้อมูลมาก ยกเว้นตัวแปรการติดต่อสื่อสารและการตัดสินใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.25 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตัวแปร	Mean	S.D.	Min	Max	Sk	Ku
การอบรมเลี้ยงดู	0.96	0.79	0.06	4.00	1.58	2.70
การติดต่อสื่อสาร	0.73	0.61	0.01	4.00	1.73	4.35
การอาสาสมัคร	1.75	1.33	0.05	4.00	0.37	-1.33
การเรียนรู้ที่บ้าน	0.88	1.05	0.00	4.00	1.55	1.62
การตัดสินใจ	0.70	0.97	0.00	4.00	1.84	3.04
การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน	1.21	1.17	0.00	4.00	0.98	-0.19

หมายเหตุ N=440

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ที่จะใช้ในการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .01$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง $-.212$ ถึง $.678$ โดยคู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ระดับการศึกษา (EDU) และช่วงชั้นของผู้เรียน ส่วนคู่ที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดู (PARENT) และการติดต่อสื่อสาร (COMMU) สำหรับค่าสถิติอื่นๆ ที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสม ได้แก่ ค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลกิน (KMO) และค่าสถิติของ Bartlett พบว่า ค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลกิน มีค่าเท่ากับ $.771$ แสดงว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันดีมาก นอกจากนี้ยังพิจารณาได้จากค่า Bartlett's test of sphericity มีค่าเท่ากับ 1775.981 ซึ่งมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากับ $.000$ ($p = .000$) แสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแตกต่างจากเมตริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ สามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ค่าดัชนีไคเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (KMO) และค่า Bartlett's test of sphericity ของตัวแปร

ตัวแปร	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU	INCOME	STAGE
PARENT	1.000													
COMMU	0.678**	1.000												
VOLUN	0.515**	0.487**	1.000											
LEARN	0.610**	0.660**	0.517**	1.000										
DECISION	0.335**	0.497**	0.528**	0.505**	1.000									
COLLAB	0.503**	0.569**	0.614**	0.612**	0.483**	1.000								
SEX	0.013	-0.039	-0.082	-0.050	-0.063	-0.009	1.000							
AGE	0.030	0.002	0.020	0.068	-0.034	-0.016	-0.132**	1.000						
RELATION	0.085	0.087	0.113*	0.099*	0.138**	0.096*	-0.121*	0.040	1.000					
STATUS	0.030	0.009	0.100*	0.010	0.065	0.067	-0.172**	0.075	0.464*	1.000				
OCCU	0.029	0.051	0.043	0.038	0.060	0.014	-0.067	0.008	0.042	-0.027	1.000			
EDU	0.123**	0.023	0.063	0.074	-0.066	0.062	-0.100*	0.111*	0.033	0.084	0.013	1.000		
INCOME	0.106*	-0.018	0.011	0.010	-0.124**	0.039	-0.093	0.180**	0.093	0.167**	0.131**	0.634**	1.000	
STAGE	-0.114*	0.019	-0.134**	-0.012	-0.098*	-0.045	0.025	-0.012	-0.094**	-0.154**	0.024	-0.212**	-0.159**	1.000
Mean	0.96	0.73	1.75	0.88	0.70	1.21	0.69	3.62	0.86	0.80	0.32	4.57	4.49	2.46
S.D.	0.79	0.61	1.33	1.05	0.97	1.17	0.46	0.89	0.34	0.40	0.47	1.66	2.08	1.10
KMO Measure of sampling Adequacy = .771 Bartlett's test of sphericity Approx. Chi-Square = 1775.981 p=.000 df= 91														

หมายเหตุ ** p<.01 * p<.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) โดยมีตัวแปรความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) เป็นตัวแปรแฝงภายใน ตัวแปรภูมิหลังของผู้ปกครอง (BACKGRND) และตัวแปรช่วงชั้นของผู้เรียน (STAGE) เป็นตัวแปรแฝงภายนอก รวมตัวแปรที่สังเกตได้เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาทั้งหมด 14 ตัวแปร ดังมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) พบว่า ค่า $\chi^2 = 19.37$ ค่า $P = 0.99756$ ค่าองศาอิสระเท่ากับ 40 ค่าไค-สแควร์ไม่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่ายอมรับสมมติฐานว่า โมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ความกลมกลืนนี้ยังเห็นได้ชัดจากดัชนีวัดความกลมกลืน GFI = 0.99 กับดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว AGFI = 0.98 ซึ่งเข้าใกล้ 1 และดัชนีกำลังสองของเศษที่เหลือ RMR = 0.022 มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ภายใน ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู (PARENT) การติดต่อสื่อสาร (COMMU) การอาสาสมัคร (VOLUN) การเรียนรู้ที่บ้าน (LEARN) การตัดสินใจ (DECISION) และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน (COLLAB) มีค่าเท่ากับ 0.55, 0.49, 0.98, 0.86, 0.59 และ 0.88 ตามลำดับ และมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัววัดจากค่า R^2 ซึ่งบอกความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรภายนอกแฝงทั้งสองตัวแปรมีค่าตั้งแต่ 0.01-0.77 พบว่าตัวแปรความสัมพันธ์กับนักเรียน มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 0.77 ค่า R^2 ของตัวแปรสังเกตได้ภายในของปัจจัยความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) มีค่าตั้งแต่ 0.38-0.68 โดยตัวแปรการเรียนรู้ที่บ้าน (LEARN) มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 0.68 รองลงมาคือตัวแปรการติดต่อสื่อสาร (COMMU) เท่ากับ 0.64 ตัวแปรการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน (COLLAB) เท่ากับ 0.56 ตัวแปรการอาสาสมัคร (VOLUN) เท่ากับ 0.55 ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู (PARENT) เท่ากับ 0.48 และตัวแปรการตัดสินใจ (DECISION) เท่ากับ 0.38

เมื่อพิจารณาอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อปัจจัยความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) ในตารางที่ 4.27 พบว่า ปัจจัยภูมิหลังของผู้ปกครอง (BACKGRND) มีอิทธิพลทางลบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.06 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกต

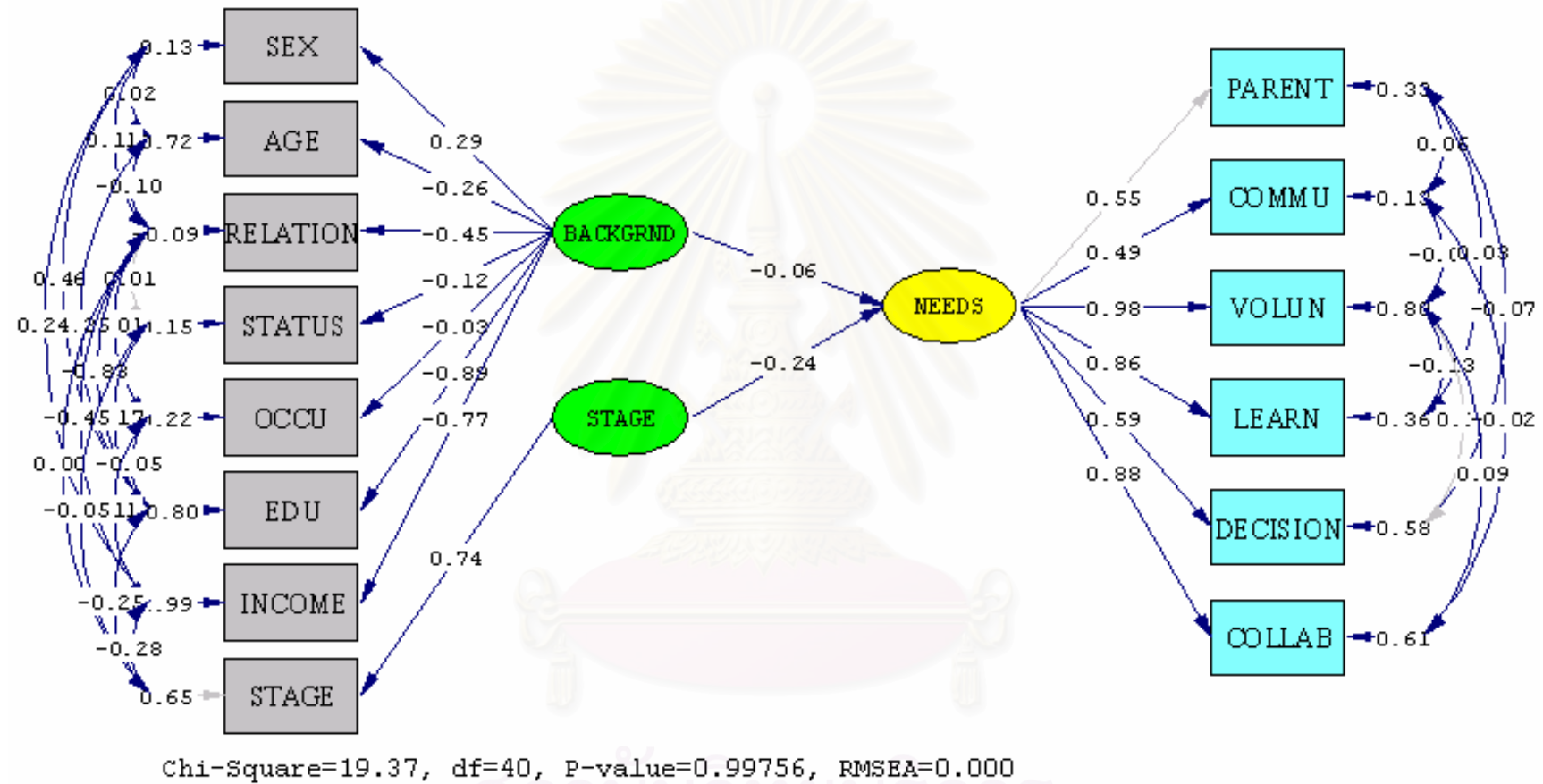
ได้ของตัวแปรแฝงภายนอก (BACKGRND) ทุกตัวมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นตัวแปรอาชีพ (OCCU) กล่าวคือ ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง ผู้ปกครองที่มีอายุมากมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อย ผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่เป็นญาติของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสที่ไม่ใช่สมรสอยู่ด้วยกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ เมื่อพิจารณาปัจจัยช่วงชั้นของผู้เรียน (STAGE) พบว่า ตัวแปรช่วงชั้นของผู้เรียนมีอิทธิพลทางลบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.24 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงภายนอก (STAGE) มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่สูงขึ้น ผู้ปกครองจะมีความต้องการจำเป็นสูงขึ้น โดยมีค่า R^2 structural equation เท่ากับ 0.07 แสดงว่า ปัจจัยภูมิลักษณ์ของผู้ปกครองและปัจจัยช่วงชั้นของผู้เรียนสามารถอธิบายความแปรปรวนร่วมในปัจจัยความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) ได้ร้อยละ 7

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความ ต้องการจำเป็นของเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) สามารถสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) มากที่สุด คือ ช่วงชั้นของผู้เรียน (STAGE) รองลงมาคือ ภูมิลักษณ์ของผู้ปกครอง (BACKGRND) ดังแสดงในตารางที่ 4.27 และแผนภาพที่ 4.3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตัวแปรสาเหตุ				
	GA		SE	t
BACKGRND	-0.06		.03	-1.96*
STAGE	-0.24		.09	-2.73**
ตัวแปรสังเกตได้ภายนอก				ความเที่ยง
	LX	SE	t	
SEX	0.29	.09	3.28**	.39
AGE	-0.26	.08	-3.40**	.09
RELATION	-0.45	.11	-4.11**	.77
STATUS	-0.45	.11	-4.11**	.09
OCCU	-0.03	.03	-1.05	.01
EDU	-0.89	.38	-4.99**	.69
INCOME	-0.77	.24	-4.94**	.31
STAGE	0.74	.05	13.64**	.46
ตัวแปรสังเกตได้ภายใน				ความเที่ยง
	LY	SE	t	
PARENT	0.55	-	-	.48
COMMU	0.49	.04	12.14**	.64
VOLUN	0.98	.11	9.28**	.55
LEARN	0.86	.06	13.97**	.68
DECISION	0.59	.06	10.53**	.38
COLLAB	0.88	.09	10.28**	.56
สมการโครงสร้างตัวแปร NEEDS				.07
chi-square=19.37, df=40, P=0.99756, GFI=0.99, AGFI=0.98, RMR=0.022				

แผนภาพที่ 4.3 โมเดลเชิงสาเหตุของความจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของ การร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาใน 6 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน ทำให้ได้แนวทางดังนี้

5.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การฝึกอบรม การจัดทำคู่มือรักพ่อแม่ ความรักและความใกล้ชิดจากครูและผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้าน การมีระบบครูที่ปรึกษาที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และการใช้หลักพระพุทธศาสนา

5.1.1 การฝึกอบรม

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานนั้นควรมีการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูบุตรหลานเป็นสิ่งที่โรงเรียนเป็นอันดับแรก เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุ และสามารถเลี้ยงดูบุตรหลานได้อย่างถูกต้องวิธี

“ก็จะมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ซึ่งวิทยากรก็คือนักจิตวิทยาหรือบางทีก็เป็นหัวหน้าระดับ อาจารย์แนะแนว จะมาพูดถึงเรื่องของจิตวิทยาวัยรุ่น แล้วก็เรื่องพฤติกรรมของนักเรียนที่ยังเป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบันนี้ เพื่อที่จะให้ผู้ปกครองช่วยกันดูแล ให้รู้ว่าปกติพื้นฐานของเด็กในแต่ละช่วงเป็นยังไง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“ในเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูนะคะ ก็อยากจะให้โรงเรียนกับครอบครัวร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การให้ความรู้ในเรื่องของบทบาทหน้าที่ของครอบครัวหรือพ่อแม่ผู้ปกครองในการที่จะเลี้ยงดูลูก มีความรู้ในด้านสุขภาพอนามัยต่างๆ ให้เค้าได้มีความรู้ซะก่อน จะได้ทำได้อย่างมีคุณภาพ อย่างยกตัวอย่างตัวเอง พ่อเราเป็นพ่อแม่มือใหม่ เรายังทำอะไรไม่ถูกเหมือนกัน ก็ต้องใช้ศึกษาจากตำรา หรือไม่ก็จากการพูดคุยสอบถามจากเพื่อนบ้าง ผู้ใหญ่บ้าง ถ้าโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนตรงนี้ก็จะเป็นทำให้การอบรมเลี้ยงดูมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญ 5)

“พ่อแม่บางคนเค้าเลี้ยงลูกแบบ เค้าไม่ค่อยมีหลักในการเลี้ยงดูสักเท่าไร ก็คือเค้าจะเลี้ยงไปตามเท่าที่เค้าเคยมีประสบการณ์ อย่างเช่น ช่วงวัยเด็กเค้าเคยได้รับการเลี้ยงดูมายังไง เค้าก็จะเลี้ยงดูแบบนั้น ซึ่งในภาวะปัจจุบันเนี่ยเหตุการณ์มันเปลี่ยนไป เค้าจะเอาแนวคิดเก่าๆมาเลี้ยง บางอย่างมันก็ใช้ไม่ได้ ต้องปรับเปลี่ยนไป ตรงนี้โรงเรียนก็ควรจะมีหน้าที่ให้ความรู้ในเรื่องนี้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

“ให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องของการเลี้ยงดูบุตร เช่น ไม่ไปเร่งรัดเด็กเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร ให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าการที่เอานักเรียนมาเรียนที่นี่ การเรียนรู้นั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้น ผู้ปกครองจะมาเร่งรัดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เหมือนโรงเรียนเอกชนทั่วไป เป็นการฝืนธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก ก็จะทำให้เด็กเกิดภาวะความกดดัน ก็จะส่งผลเสียต่อบุคลิกภาพ”

(ผู้ปกครอง 7)

นอกจากจะให้ความรู้แก่ผู้ปกครองแล้ว การให้ความรู้แก่เด็กโดยตรงก็มีส่วนช่วยทำให้เด็กดีขึ้นได้

“พอดีที่โรงเรียนนะคะ แต่ก่อนเด็กเกรมากเลย ดิฉันก็บอกครูใหญ่ว่า ครูใหญ่คะ ครูใหญ่ลองพูดกับเด็กหน้าแถวทุกวันสิคะ เดี่ยวเด็กมันก็จะเรียวร้อยขึ้น ครูใหญ่ก็เริ่มพูด สัปดาห์ละ 3 วันบ้าง 4 วันบ้าง ครูใหญ่ก็พูดเรื่องระเบียบ เรื่องความรักพ่อแม่ เดี่ยวนี้เด็กดีขึ้น ดีขึ้นกว่าเมื่อก่อนเยอะเลย คือต้องพูดบ่อยๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 3)

5.1.2 จัดทำคู่มือรักพ่อแม่

ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเห็นว่า จากสภาพครอบครัวในปัจจุบันที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลลูก ทำให้พฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป จึงควรมีการจัดทำคู่มือรักพ่อแม่ขึ้น เพื่อให้เด็กได้ศึกษาด้วยตนเอง

“แต่ว่าเดี๋ยวนี้ที่เราจะต้องมา present กันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเพราะอะไร เพราะว่าเดี๋ยวนี้พฤติกรรมเด็กมันชักเริ่มเบี่ยงเบนรีปาว ถ้าเป็นเพราะเริ่มเบี่ยงเบน สงสัยเราจะต้องเริ่มใช้แบบนี้แล้วรึยัง คือเลี้ยงจนกระทั่งต้องมีคู่มือรักพ่อแม่ว่าทำยังไงกันแล้วเดี๋ยวนี้ ก็เลยบอกว่าเด็กรุ่นใหม่วิธีการอบรมเลี้ยงดูต้องให้อ่านคู่มือรักพ่อแม่”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

5.1.3 ความรักและความใกล้ชิดจากครูและผู้ปกครอง

ความรักและความใกล้ชิดเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กนักเรียนที่ยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ถ้าเขาเกิดความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความรักหรือความเอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครองหรือครู ก็จะทำให้เขากลายเป็นเด็กที่มีปัญหา

“ความใกล้ชิดนักเรียนนี้สำคัญมาก บางครั้งนักเรียนจะไม่เล่าอะไรให้ผู้ปกครองฟังเลย แต่จะเล่าให้ครูฟัง สิ่งสำคัญคือ เราจะต้องใช้ความรักและความจริงกับเด็ก เรื่องนี้เป็นสิ่งสำคัญ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“คือสรุปว่า ถ้าตราบใดที่พ่อแม่ลูกไม่ได้มานั่งคุยกัน มันก็ไม่มีวิธีไหนช่วยได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“ทุกวันนี้ที่ได้ก็มีปัญหาเหมือนกับจะก้าวร้าว เราพบว่าหนึ่ง สภาพผู้ปกครองหาเข้ากินคำ ไม่มีเวลาดูแล เด็กก็ดูแลตัวเองตามยถากรรม สรุปแล้วก็คือไม่ว่าจะการอบรมเลี้ยงดูแบบไหนก็ตาม ถ้าผู้ปกครองไม่มีเวลาใกล้ชิดลูก มันเสร็จทุกที่แหละ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“เราต้องเอาใจใส่ลูกเราอะ เราอยากให้ลูกเรารักเรียน ตรงนี้ผู้ปกครองต้องเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย เพราะถ้าหากว่าเราปล่อยลูก เด็กก็จะเกเร จะปล่อยให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ ต้องช่วยกันทั้งสองฝ่าย ถ้าเราไม่เอาใจใส่ลูก ลูกก็จะเตลิดเปิดเปิงไปเลย”

(ผู้ปกครอง 4)

5.1.4 การเยี่ยมบ้าน

กิจกรรมการเยี่ยมบ้านจะช่วยให้ครูได้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ทำให้เข้าใจนักเรียนมากขึ้น และสามารถให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวของนักเรียนที่มีปัญหาได้

“เยี่ยมบ้านก็มีค่ะ คือครูประจำชั้นทุกคนจะไปเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยมีเป้าหมายคือ 100% แต่จะมีครูบางท่านที่ไม่สามารถไปเยี่ยมได้ 100% ก็จะมีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเด็กที่มีปัญหา ก็จะไปพูดคุยกันนะคะ ว่าเด็กมีปัญหาอย่างไร แล้วจะช่วยกันยังไง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“ก็ปัญหาที่เกิดขึ้นก็อย่างที่บอก ครูต้องไปเยี่ยมบ้าน เพราะว่าเรียกเข้ามา คำก็บอกว่าหาเข้ากินคำ ไม่มีเวลามา”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“โครงการที่เห็นหลายๆโรงเรียนทำ แล้วทำได้สำเร็จนะคะ ก็คือโครงการเยี่ยมบ้าน คือจะไปเก็บข้อมูลทุกอย่างเลย ตั้งแต่สภาพความเป็นอยู่ของเค้า สภาพฐานะทางเศรษฐกิจ หรือการจะให้ช่วยเหลือเรื่องทุน หลายๆโรงเรียนทำได้ดีมาก คือเยี่ยมได้ 100% เลยคะ จะมีบางที่เราไม่มีโอกาสได้ไปก็จะได้เห็นจากภาพถ่ายบ้าน พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นยังไง ก็ช่วยได้เยอะ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 5)

5.1.5 ระบบครูที่ปรึกษาที่ดี

เมื่อเด็กอยู่ที่โรงเรียน ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากกว่าครูท่านอื่น ดังนั้นการมีระบบครูที่ปรึกษาที่ดี จะสามารถช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนได้

“คนที่จะต้องมีบทบาทสำคัญในโรงเรียนก็คือครูที่ปรึกษา เพราะฉะนั้นเราก็จะพยายามทำระบบครูที่ปรึกษาให้เข้มแข็ง แล้วเราก็พบว่า ถ้าครูที่ปรึกษาไม่เอาใจใส่ดูแล ส่วนใหญ่เด็กก็จะออกกลางคันหรือมีปัญหาท้อง ปัญหาอะไรต่างๆมากมายตามมา ซึ่งถ้าครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญและดูแลใกล้ชิด แล้วก็มีการติดต่อกับผู้ปกครอง ก็จะช่วยตรงนี้ได้มาก แม้ว่าบางที่ผู้ปกครองอาจจะมีความฐานะทางสังคมไม่ค่อยดีนักหรือว่าไม่มีวุฒิการศึกษาอะไรต่างๆ อันนี้ก็เป็นปัญหาที่ช่วยได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 5)

5.1.6 การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก

การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนไม่จำเป็นต้องศึกษาจากตำราหรือได้รับการอบรมเท่านั้น การเห็นแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่ผู้ปกครองและครู ก็จะช่วยให้เขาลอกเลียนแบบในสิ่งที่ดีและแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมออกมา

“คือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการกระทำของพ่อแม่ ไม่มีความรู้ก็ได้ แต่สอนโดยการกระทำเป็นตัวอย่าง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก ยิ่งสมัยนี้ พ่อแม่เนี่ยสำคัญที่สุด คุณครูเค้าก็จะสอนเฉพาะในโรงเรียน แต่พอเค้าออกนอกโรงเรียนมาแล้ว เราก็ต้องเป็นโรงเรียนที่สองของลูก”

(ผู้ปกครอง 4)

5.1.7 การใช้หลักพระพุทธศาสนา

การใช้พระพุทธศาสนาเข้ามาช่วยในการขัดเกลาจิตใจให้กับเด็กเป็นสิ่งที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นวิธีที่ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีได้

“ในวันศุกร์เราก็จะใช้เวลาประมาณชั่วโมง ชั่วโมงกว่าให้เด็กนั่งสมาธิก่อนกลับบ้าน ก็จะพาเด็กไปนั่งที่โบสถ์บ้าง นั่งที่โรงเรียนบ้าง พอนั่งเสร็จเราก็จะประชาสัมพันธ์ให้เด็กมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ บางทีก็มีพระที่วัดมาพูดให้เด็กฟังเรื่องพระคุณแม่ ก็ได้ผลขึ้นเยอะ

(ผู้เชี่ยวชาญ 3)

“เราจัดกิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร เอาพระพุทธศาสนามาช่วยกล่อมเกลาจิตใจ บางทีเราก็เชิญพระมาให้ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม”

(ผู้ปกครอง 6)

5.2 การติดต่อสื่อสาร

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารด้วยวิธีที่หลากหลาย การพัฒนาและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา การทำงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ บุคลิกภาพที่ดีของครู การต้อนรับอย่างดี และการจัดทำข้อมูลของครูและผู้ปกครอง

5.2.1 การติดต่อสื่อสารด้วยวิธีที่หลากหลาย

ผู้ปกครองแต่ละคนก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ทั้งลักษณะอาชีพการทำงานและความเป็นอยู่ของครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองแต่ละคนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน ดังนั้นทางโรงเรียนควรใช้วิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายเพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่โรงเรียนและข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

“ที่โรงเรียนจะมีทั้งจดหมาย มีทั้งรายการคุยกับคุณครู ปฐมนิเทศก่อน คือเรามีหมดใจ สมมติว่าถ้าเรามีปัญหา เราก็จะเชิญเป็นรายบุคคลก็มี หรือผู้ปกครองอยากจะพบเรา โทรศัพท์มาถึงเราก็ได้ และอาจจะเป็นไปได้ว่าเขียนมาในจดหมาย ในสมุดการบ้านว่าวันนี้ดิฉันขอมาพบ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“โดยมากจะโทรศัพท์ไปก็กรณีที่เด็กมีปัญหา เช่น เด็กมาสาย เด็กขาดเรียนบ่อย เด็กมีปัญหาเรื่องการสอบซ่อมยังไม่ผ่าน อะไรอย่างนี้ค่ะ ทางครูก็จะโทรศัพท์ไปคุยกับผู้ปกครอง บางทีก็จะเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน มาคุยกันอีกทีหนึ่ง นอกจากนี้โรงเรียนก็จะมีวารสารให้ภาคเรียนละ 2 ฉบับ เกี่ยวกับเรื่องความรู้ทั่วไปที่ผู้ปกครองควรทราบ แล้วก็แจ้งให้ผู้ปกครองรู้ว่าช่วงนี้โรงเรียนมีกิจกรรมอะไรบ้าง ก่อนเปิดเทอมก็จะมีการประชุมเครือข่าย คือเด็กห้องไหน ผู้ปกครองห้องนั้น ก็จะไปรวมกันที่ห้องในสายชั้นนั้น แล้วก็ตัดสินใจกันว่าทำอะไร”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“โรงเรียนนะคะ เค้าจะจัดเป็นวารสารเล่มเล็กๆค่ะ เราก็จะเขียนไปว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมอะไรบ้าง วันนี้ สัปดาห์นี้มีอะไร ก็ให้ผู้ปกครองไป วารสารก็จะออกประมาณเดือนละครั้ง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 3)

“พวกเด็กเกรงก็จะมีสมุดอยู่เล่มหนึ่ง ไม่ว่าทุกเรื่อง จะจดรายการไปแล้วครูก็เซ็นชื่อ ผู้ปกครองก็รับรู้ เซ็นรับทราบกลับมา คล้ายๆสมุดจดการบ้านเหมือนเมื่อก่อนนี้ที่เค้ามี เสร็จแล้วอันไหนมีรายการพิเศษ เราก็จะมีจดหมายข่าว อันนี้โรงเรียนก็จะออกทั้งโรงเรียนเลย”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“คือเหมือนกับครูต้องสร้างช่องทางที่เยอะๆ พ่อแม่บางคนอาจจะสะดวกที่จะคุยทางโทรศัพท์ บางคนก็จะสะดวกที่จะมาพบด้วยตนเอง เวลามีปัญหาอยากจะคุยกับครู ก็ะออกมาในลักษณะนั้น อย่างที่เขียนมาในหนังสือการบ้าน ก็จะเป็นการสื่อสารได้อีกทางหนึ่ง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.2.2 การพัฒนาและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา

การติดต่อสื่อสารในบางครั้งอาจมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้ปกครองอาจจะไม่เข้าใจในสิ่งที่โรงเรียนส่งไปให้ เนื่องจากผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ จึงทำให้ไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ ทางโรงเรียนจึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา

“ของอาจารย์มีปัญหาตรงที่ว่าถึงจะทำเป็นตำรา ผู้ปกครองก็ไม่อ่านเพราะอ่านหนังสือไม่ได้ ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าเชิญมาพบบ้างเป็นบางครั้งบางคราว”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“แล้วก็ในเรื่องของการใช้จดหมายหรือที่จะให้พ่อแม่ผู้ปกครองเขียนก็จะมีบางส่วนที่ผู้ปกครองเขียนหนังสือไม่ได้ ครูที่โรงเรียนเค้าก็จะใช้วิธีให้เด็กอ่านให้ฟัง แล้วเค้ามีความคิดเห็นอย่างไรก็ให้เด็กเขียนมา ก็คือเอาความคิดเห็นของผู้ปกครอง แต่ว่าเด็กเป็นคนเขียนแทน ก็อาจจะเป็นแนวทางหนึ่ง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

การติดต่อสื่อสารที่ดีควรเป็นการสื่อสารสองทางจากโรงเรียนไปบ้าน และจากบ้านมาโรงเรียน แต่ปัญหาที่พบก็คือ ส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียวจากโรงเรียนไปบ้าน ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน และสิ่งที่ครอบครัวอยากจะทำให้โรงเรียนช่วยเหลือ ก็จะช่วยให้ทางโรงเรียนเข้าใจครอบครัวมากยิ่งขึ้น

“ก็ในหนังสือนอกจากจะมีคอลัมน์ที่โรงเรียนเขียนถึงผู้ปกครองแล้ว มันก็จะมีคอลัมน์ให้ผู้ปกครองเสนอความคิดเห็น มีปัญหาอะไรก็ถามตอบกันก็ได้ มันก็จะช่วยส่งข่าวได้เหมือนกัน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

ปัญหาที่สำคัญของการติดต่อสื่อสารด้วยวิธีการประชุมก็คือ ผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุมน้อย ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรหาแนวทางแก้ไขโดยอาจจะจัดให้มีการประชุมในวันหยุดงานของผู้ปกครอง ก็จะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมประชุมได้มากขึ้น

“ปีนี้เป็นปีที่ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดีขึ้นกว่าทุกครั้ง เพราะว่าเราหาจุดเจอว่ามันควรจะในวันหยุดของเค้าด้วย”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

“ก็จะต้องจัดนัดพบผู้ปกครองในวันหยุด วันที่เค้าว่าง ซึ่งวันหยุดที่เค้าว่างของแต่ละครอบครัวก็คือวันอาทิตย์ ส่วนใหญ่ก็จะนัดวันอาทิตย์”

(ผู้ปกครอง 5)

“เพราะฉะนั้นผมจึงเลือกประชุมวันอาทิตย์ ผมบอกคุณไม่มีเวลาใช่ไหม ผมแก่ ผมไม่ประชุมวันธรรมดา ไม่ประชุมวันเสาร์ ผมประชุมวันอาทิตย์ เพราะวันอาทิตย์แน่นอนคุณต้องหยุด อ้างว่าไม่มีเวลาเนี่ย ผมขอเวลาคุณสัก 2 ชั่วโมง 9 โมงเช้าถึง 11 โมง ช่วงนี้ ได้มั๊ย เค้าบอกว่าได้”

(ผู้ปกครอง 6)

5.2.3 การทำงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

โรงเรียนควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองในทุกขณะ ถึงแม้ว่าในบางครั้งจะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ตาม แต่ผู้ปกครองอาจเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนได้ และสิ่งที่สำคัญก็คือ โรงเรียนควรทำงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

“การติดต่อระหว่างโรงเรียนกับที่บ้าน ควรจะติดต่ออย่างจริงจัง สม่ำเสมอ ไม่ว่าจะมีเหตุเล็กเหตุน้อย ก็ควรจะติดต่อ เพราะตอนเรากรอกประวัติ เราก็ให้เบอร์ไว้แล้ว ก็ติดต่อมานิดหนึ่งว่า มีปัญหาเรื่องนี้นะ อะไรยังงี้ ก็ก็ต้องเน้นเรื่องการติดต่อสื่อสารให้ชัดเจน ให้ละเอียดมากขึ้น”

(ผู้ปกครอง 2)

“ต้องจัดกิจกรรมบ่อยๆ ให้เด็กกับผู้ปกครองเข้าร่วม ไม่ใช่มีอะไรก็แจ้งเป็นจดหมาย เพราะบางทีเด็กก็ไม่เอามาให้เรา แต่ถ้าแจ้งโดยโทรศัพท์มาโดยตรง แบบให้เข้าร่วมอย่างเป็นทางการ ถึงจะโอเค แต่ถ้าแบบไม่ค่อยเป็นทางการ เราจะรู้สึกที่ไม่ไปก็ได้”

(ผู้ปกครอง 1)

5.2.4 บุคลิกภาพที่ดีของครู

การที่ครูมีบุคลิกภาพที่ดีก็มีส่วนช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความไว้วางใจที่จะเข้ามาขอคำปรึกษาหรือเข้ามาพูดคุยกับทางโรงเรียนมากขึ้น

“บุคลิกภาพของครูก็สำคัญ อย่างเช่นท่านอาจารย์ทัศนีย์ อย่างนี้เป็นต้น จะเห็นว่าบุคลิกของท่านเป็นผู้ใหญ่ แล้วก็น่ารักอบอุ่น ก็จะมีส่วนทำให้ผู้ปกครองกล้าที่จะเข้ามาพูดคุยด้วย เด็กกล้าที่จะเข้ามาพูดคุยกับครูด้วย เพราะฉะนั้นประเด็นเรื่องของการสื่อสารมันก็จะง่ายขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.2.5 การต้อนรับอย่างดี

ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการต้อนรับอย่างดี จะมีส่วนช่วยให้ผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนมากขึ้น

“เมื่อปี สองปีที่แล้วนะคะ เวลาจัดวันพ่อกับแม่ กิจกรรมทุกอย่าง พ่อแม่จะไม่ค่อยมาร่วม พอตอนหลังเราก็ลองจัดแบบใหม่ มีการเลี้ยงน้ำ เลี้ยงอย่างดี พอปีหลังๆมาเพียบเลย ไม่มีเก้าอี้ให้นั่งเลย เดียวนี้ดีขึ้นเยอะ 80% จากเมื่อก่อน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 3)

5.2.6 การจัดทำข้อมูลของครูและผู้ปกครอง

สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้การติดต่อสื่อสารได้ผลก็คือ ครูจะต้องมีข้อมูลของผู้ปกครอง และผู้ปกครองก็ต้องมีข้อมูลของครู เพื่อให้การติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

“แล้วอีกวิธีก็คือ จะใช้โทรศัพท์ ครูจะให้ผู้ปกครองเขียนเบอร์โทรศัพท์ไว้ตั้งแต่แรกเลย ผู้ปกครองทุกคนในห้องจะต้องมีเบอร์โทรศัพท์ของผู้ปกครองในห้องทุกคน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“ช่วงต้นปี โดยปกติโรงเรียนก็จะประชุมผู้ปกครอง ตรงนั้นน่าจะเป็นส่วนที่เราจะขอข้อมูลจากผู้ปกครองเอง เบอร์โทรติดต่อ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

“ควรมีข้อมูลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารอย่างครบถ้วน ข้อมูลส่วนตัวของเด็กถึงผู้ปกครอง เด็กก็ควรมีข้อมูลของคุณครูเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถติดต่อได้ทุกขณะ ถ้าอะไรจะได้แจ้งหรือติดต่อสื่อสารกันได้”

(ผู้ปกครอง 2)

5.3 การอาสาสมัคร

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ การวางแผนที่ดี การเปิดโอกาสของโรงเรียน การสำรวจความรู้ความสามารถของอาสาสมัคร และการจัดทำตารางเวลาการทำงานอาสาสมัครที่หลากหลาย

5.3.1 การวางแผนที่ดี

ก่อนที่โรงเรียนจะให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือ ทางโรงเรียนควรมีการวางแผนให้ดีเสียก่อนว่า ทางโรงเรียนจะจัดกิจกรรมใดบ้าง และต้องการให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

“หลักสำคัญคือ โรงเรียนต้องเขียนโปรแกรมว่าปีนี้จะทำอะไร ต้องการความร่วมมือจากผู้ปกครองด้านไหนบ้าง แล้วก็ list มา ออกแบบสอบถามว่าคนไหนช่วยได้ แล้วก็มาประชุมกันอีกทีว่าปีนี้จะเอาอย่างไร เทอมนี้รูปแบบนี้นะ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“แนวทางที่มองก็คือว่า อันที่หนึ่งเลยก็คือ คุณต้องวางแผนก่อนเปิดเรียนว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่คุณจะดำเนินการ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.3.2 การเปิดโอกาสของโรงเรียน

การเปิดโอกาสของโรงเรียนในการให้ผู้ปกครองเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเป็นอาสาสมัครมากขึ้น

“อย่างแห่เทียนพรรษา ดอกไม้มาเพียบเลย บางที่เราทำไม่ทัน ก็ขอให้ผู้ปกครองมาช่วย ก็มากันเต็มเลย แต่ก่อนเราไม่เคยเปิดโอกาสแบบนี้ เราจะพยายามทำอะไรด้วยตนเอง เป็นการฝึก แต่พอเราเปิดโอกาสเท่านั้นแหละ มันเสร็จก่อนเวลา สวยด้วย แล้วได้ใจอีกต่างหาก เค้ารู้สึกว่เค้ามีความสำคัญ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

5.3.3 การสำรวจความรู้ความสามารถของอาสาสมัคร

การที่โรงเรียนทราบข้อมูลของอาสาสมัครว่ามีความรู้ความสามารถในเรื่องใดบ้าง ก็จะช่วยโรงเรียนจัดกิจกรรมได้สอดคล้องและเหมาะสมกับประสิทธิภาพที่มีอยู่ของอาสาสมัคร

“ที่สำคัญก็คือ อาจารย์จะต้องมีข้อมูลของผู้ปกครองอยู่ในมือก่อน ว่าผู้ปกครองคนนี้อาชีพอะไร ช่วยอะไรได้ คนนี้ถนัดอะไร ช่วยอะไรได้ อาจารย์จะต้องเสาะหาไปสักพักหนึ่งว่ามีอะไร

ซึ่งของเราเนี่ย เราจะสอบถาม ว่าแต่ละคนมีความสามารถอะไร จะสามารถช่วยอะไรเราได้บ้าง เช่น แม่เป็นพยาบาล พอเราเปิดชมรมปั๊ม ก็จะมีชมรมคุณหมอน้อยตัวจิ๋ว ฟันแสนแข็งแรง หรือจะมีผู้ปกครองบางท่านก็จะเก่ง อย่างหมากล้อมเนี่ย โรงเรียนเราก็ทำ เพราะฉะนั้นผู้ปกครองช่วยได้เยอะ แม้กระทั่งการเต้นรำ ผู้ปกครองบางคนเก่ง เป็นครูสอนเต้นรำ เค้าก็จะมาสอนให้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“แต่ก่อนที่คุณจะดำเนินการ คุณต้องรู้ก่อนว่าพ่อแม่ผู้ปกครองที่จะเข้ามาอาสาสมัคร เค้ามีความสามารถในเรื่องนั้นรึป่าว ถ้าคุณจะทำกิจกรรมนี้ แต่พ่อแม่เค้าไม่สามารถมันก็ไม่ work แล้วก็ความพร้อมของพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.3.4 การจัดทำตารางเวลาการทำงานอาสาสมัครที่หลากหลาย

ผู้ปกครองแต่ละคนมีลักษณะอาชีพการทำงานที่แตกต่างกัน ทำให้เวลาว่างของผู้ปกครองแต่ละคนไม่ตรงกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดทำตารางเวลาการเป็นอาสาสมัครให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วยงานโรงเรียนได้มากขึ้น

“คือถ้าบางท่านจะว่างเสาร์อาทิตย์ แต่บางท่านเนี่ยเสาร์อาทิตย์จะไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นควรกำหนดช่วงเวลาให้มันสอดคล้องกับเวลาว่างของผู้ปกครองด้วย”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.4 การเรียนรู้ที่บ้าน

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและการออกแบบกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

5.4.1 การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

โรงเรียนควรให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองว่าการเรียนรู้ที่บ้านสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ไม่จำเป็นต้องเป็นการเรียนรู้ในลักษณะทางวิชาการเท่านั้น แต่กิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงานบ้าน ก็สามารถทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้

“ถ้าเราจะมองในแง่ว่าสิ่งที่เป็นงานบ้านนี่เป็นการเรียนรู้ ก็น่าจะให้เด็กได้มีส่วนเรียนรู้ร่วมกันที่บ้านบ้าง ทำไมเราจะต้องให้เค้าไปทำอะไรที่มันอยู่ข้างนอก เราเอาที่มันใกล้ตัวของเค้า”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

“การเรียนรู้ที่บ้าน ไม่จำเป็นต้องเป็นวิชาการ เป็นสิ่งในชีวิตประจำวัน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 1)

5.4.2 การออกแบบกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

โรงเรียนอาจจะมีการออกแบบการบ้านให้นักเรียนได้ทำร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

“แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความคิด ไอเดียของครูที่จะออกแบบกิจกรรมที่จะให้กิจกรรมสามัญพื้นฐานในบ้านเนี่ยก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ ยกตัวอย่างเช่น ครูที่สอนวิทยาศาสตร์ เค้กก็วางแผนเรื่องว่าจะทำยังไงให้เด็กกับผู้ปกครองเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน พอดีช่วงนั้นเค้าสอนเกี่ยวกับเรื่องสารอาหาร เค้กก็เลยให้เด็กกับผู้ปกครองร่วมกันวิเคราะห์เมนูอาหารที่บ้านในแต่ละวันว่า วันนี้มีอะไรบ้าง แล้วอาหารในแต่ละอย่าง แต่ละมื้อ มีสารอาหารครบมั๊ย เค้กก็จะสามารถโยงไปถึงการเลี้ยงดูเด็กได้ว่าเค้าดูแลลูกเค้าให้ได้รับสารอาหารครบมั๊ย ก็ต่อเนื่องเกี่ยวโยงกันได้”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.5 การตัดสินใจ

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การเป็นคณะกรรมการโรงเรียน และการเปิดโอกาสของโรงเรียน

5.5.1 การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง

การมีเครือข่ายผู้ปกครองในโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถติดต่อประสานงานกันได้ง่ายสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น

“เรามีเครือข่ายผู้ปกครองนะ เราจะประชุมกันปีละ 2 ครั้ง ผู้ปกครองเค้าก็จะเข้ามาเสนอความคิดเห็น”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“ก็มี เช่น ที่โรงเรียนมีเด็กติดยา เค้กก็เชิญผู้ปกครองไปประชุมว่าให้ช่วยกันดูแลลูกหลาน คือเวลามีปัญหาเค้าก็จะเรียกประชุม”

(ผู้ปกครอง 4)

5.5.2 การเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

การให้ผู้ปกครองเข้ามาเป็นคณะกรรมการต่างๆ ในโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนเองเพื่อช่วยพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ

“ส่วนหนึ่งก็อาจจะเข้ามาเป็นคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อจะได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา”

(ผู้เชี่ยวชาญ 5)

“ตรงนี้นั้นจะมีเรื่องของคณะกรรมการสถานศึกษา ทั้งหมดของโรงเรียนจะมีองค์กรทั้งหมด 5 องค์กรหลัก องค์กรที่จะมาช่วยในเรื่องของการตัดสินใจ ก็จะเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งในความเป็นจริงเค้าจะกำหนดเลยว่าจะประกอบด้วยพระ องค์กรชุมชน เข้ามาร่วม แล้วก็ช่วยกันสร้างหลักสูตรขึ้นมา ซึ่งตรงนี้นั้นบางทีมันเป็นไปได้ที่จะให้เขาเข้ามาสร้าง เพราะว่าตัวหลักสูตรมันมีอยู่ มีแต่ทางโรงเรียนเนี่ยจะสร้างหลักสูตรขึ้นมา เสร็จแล้วจึงนำไปให้คณะกรรมการสถานศึกษาช่วยกันพิจารณา อันนี้เค้าก็จะมีการประชุมกันเดือนละหนเหมือนกัน คือตัดสินใจในเรื่องของหลักสูตรที่ใช้มาเนี่ยใช้ได้มั้ย ควรจะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร แล้วก็จะมีพวกสมาคมศิษย์เก่า มูลนิธิ สมาคมผู้ปกครองและครู แล้วก็เครือข่ายผู้ปกครอง ทั้งหมดมี 5 องค์กรหลัก แต่ตัวที่จะช่วยในเรื่องของการตัดสินใจในเรื่องของการบริหาร ก็คือ คณะกรรมการสถานศึกษา อย่างเดียวเท่านั้นเอง นอกนั้นก็จะเป็นองค์กรช่วยเสริม ช่วยสนับสนุนอื่นๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

5.5.3 การเปิดโอกาสของโรงเรียน

การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรหรือการร่วมกันแก้ไขปัญหาของนักเรียน ก็จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

“ตอนนี้โรงเรียนกำลังทำร่างระเบียบวัดผล ก็ให้ผู้ปกครองช่วยตัดสินใจว่าระเบียบนี้โอเคมั้ย เห็นด้วยมั้ย ถ้าไม่เห็นด้วยจะเปลี่ยนแปลงอะไร ตรงไหน ก็ให้โอกาสเค้าตัดสินใจ ถ้าเค้ายอมรับ ก็เอาตัวนั้นเป็นความจริงใช้ แต่ถ้าเค้าไม่ยอมรับ เราก็เปิดโอกาสให้เค้าเสนอความคิดเห็นมา นี่คือสิ่งที่โรงเรียนทำอยู่”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“เช่น ที่โรงเรียนมีเด็กติดยา เค้าก็เชิญผู้ปกครองไปประชุมว่าให้ช่วยกันดูแลลูกหลาน คือเวลามีปัญหาเค้าก็จะเรียกประชุมให้ช่วยกันเสนอวิธีแก้ไข”

(ผู้ปกครอง 4)

ผู้ปกครองบางคนอาจมีความคิดว่าตนเองมีการศึกษาน้อย ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายตามความสามารถของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากขึ้น

“มองตามสภาพของผู้ปกครองนะคะว่าแต่ละคนมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากันเพราะฉะนั้นในการที่จะให้เค้าเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจจะต้องมีความสูงต่ำไม่เท่ากัน ผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถไม่ค่อยสูงมาก เราอาจจะส่งเสริมให้เค้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องของการกำหนดเป้าหมายของลูกว่า เค้าต้องการให้ลูกเค้าไปทางไหน ซึ่งจะได้ร่วมกับครูในการที่จะช่วยพัฒนานุเคราะห์หลานให้เป็นไปในส่วนที่เค้าต้องการ ขณะเดียวกันเราก็จะต้องยึดกรอบของหลักสูตรไว้ด้วยว่าให้มันสมดุลกัน ไม่ใช่ไปทางใดทางหนึ่งตามที่แต่ละคนต้องการ อีกส่วนหนึ่งก็คือ

ในเรื่องของการประเมิน ซึ่งอาจจะเริ่มจากง่าย ๆ คือ การให้คำประเมินผลงานของลูกตนเอง ก็ถือว่าเป็นเรื่องของการตัดสินใจได้อย่างหนึ่ง แล้วก็คนที่มีความรู้ความสามารถน้อยก็อาจจะเป็นในรูปของคณะกรรมการโรงเรียน ที่จะเข้ามาช่วยโรงเรียนพิจารณาในเรื่องที่สำคัญๆ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

5.6 การร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การช่วยพัฒนาสถานที่ และการเปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้บริการแก่ชุมชน

5.6.1 การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ

การร่วมมือรวมพลังกับชุมชนที่พบเห็นบ่อยที่สุดก็คือ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น เป็นการดึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

“การร่วมมือกับชุมชนก็อย่างเช่น เทศกาลอาสาฬหบูชา เข้าพรรษา เราก็จะมีแม่เทียนบอกบุญไปทั่วตลาดสามย่าน โรงพักก็ไปหมด จนกระทั่งเค้ารู้แหละ และก็ได้เงินมากี่ถวายวัด มันก็เป็นลูกโซ่ พอที่โรงเรียนมีอะไร ทางวัดก็จะเอาเงินที่โรงเรียนถวายมาอุดหนุนโรงเรียน ยิ่งตอนนี้โรงเรียนมีประกวดวาดภาพเฉลิมพระเกียรติในหลวง เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่กำลังทำ วัดก็เป็นผู้จ่ายเงินค่ารางวัล จ่ายทุกอย่าง แล้วก็ทำโล่ ให้รางวัลโรงเรียนละสามสี่พัน ตอนนี้ ผอ. ท่านเข้ามาใหม่ไหม ท่านบอกว่าโรงเรียนทำอะไรไม่ค่อยโฆษณา ผอ.ท่านก็ให้ทำป้าย โรงเรียนทำอะไร ทุกคนต้องรู้ ชาวบ้านคงรู้แหละ เพราะโรงเรียนจะทำทุกปี เอากลองยาวมา ร่วมกันบริจาค อันนี้ก็เป็น การร่วมมือรวมพลัง”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมเวลาว่าง เช่น เวลาที่มีกิจกรรมแม่เทียน เค้าก็จะมีการแม่เทียนไปตามชุมชนต่างๆ เชิญชวนให้ทำบุญ เค้าก็ได้ทำอยู่เป็นประจำ ในวันต่อต้านยาเสพติด ในวันสำคัญต่างๆ เค้าก็จะทำหมดในเรื่องที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ก็มีการประชาสัมพันธ์ให้มีส่วนร่วมอยู่เป็นประจำ งานวันเด็ก ถึงแม้จะไม่ได้เป็นผู้ปกครองของนักเรียน ก็มาร่วมงานได้ แล้วรู้สึกเท่าที่ผ่านมาก็จะมีคนมาร่วมกันมากนะ อย่างทหารเรือเนี่ย ก็ให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือกับทางโรงเรียนเยอะ”

(ผู้ปกครอง 7)

5.6.2 การช่วยพัฒนาสถานที่

การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาสถานที่ต่างๆ ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็น การขุดลอกคูคลอง การพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชน ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพิ่มมากขึ้น

“ก็มีหลายโครงการนะคะที่โรงเรียนทำ พวกเดินรณรงค์ต่อต้าน แต่ที่โรงเรียนทำแล้วเห็นได้ชัดก็คือ เมื่อปีที่แล้ว โรงเรียนทำน้ำหมักชีวภาพ พอถึงเวลาเราก็ให้นักเรียนนำไปปล่อยในคลอง ตอนที่ได้โครงการ เขตเคাঁก็ให้มาถังใหญ่ เสร็จแล้วขอความร่วมมือจากชุมชน เคাঁก็ให้พวกขยะมา ตอนนี้มีถังใหญ่มากเลยที่โรงเรียน แต่เมื่อก่อนทำนิดเดียว แต่ตอนนี้พ่อแม่เคাঁเป็นแกนนำไงคะ ก็ร่วมมือกับชุมชน นำน้ำหมักชีวภาพไปทิ้งในคลองหนะคะ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 3)

“ก็จะมีโครงการรักษาคคลองภาษีเจริญ ก็จะมีการติดต่อกับสำนักงานเขต เพื่อลอกคลองภาษีเจริญ โรงเรียนก็จะมีการติดต่อกับโรงเรียนอัสสรี เข้าร่วมโครงการด้วย ไปช่วยกันลอกคลอง แล้วก็มีการประชาสัมพันธ์ในเรือที่ลอกคลองว่าให้ช่วยกันดูแลเรื่องคลองให้สะอาด”

(ผู้เชี่ยวชาญ 2)

5.6.3 การเปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้บริการแก่ชุมชน

โรงเรียนอาจช่วยเหลือชุมชนได้ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้สถานที่ของโรงเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ

“ในบางครั้งที่มีการจัดกิจกรรมในชุมชน ทางชุมชนอาจจะมีการขอความช่วยเหลือจากทางโรงเรียนในการใช้เป็นสถานที่จอดรถ”

(ผู้ปกครอง 6)

“เป็นสถานที่ออกกำลังกายของชุมชนในตอนเย็น อย่างถ้าวัดมีงานก็ให้เข้าไปใช้เป็นสถานที่ในการจอดรถ ห้องสมุดคนทั่วไปก็เข้าไปใช้ได้ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต คนทั่วไปก็เข้าไปใช้ได้”

(ผู้ปกครอง 7)

จากแนวทางที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้ว ผู้ปกครองยังมีความเห็นว่า การสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอันดับแรก

“ต้องสร้างความตระหนักก่อนเลย หนึ่งคือต้องให้รู้ว่าจัดประชุมเพื่ออะไร ซึ่งตรงนี้ผู้บริหารก็ต้องรู้ด้วย มันมีข้อดีอย่างไร แล้วพอโรงเรียนรู้แล้ว ก็จะต้องมีการวางแผน มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองตระหนักถึงจุดนี้ด้วยว่าดีเพราะอะไร ทำไมถึงเรียกมา พอผู้ปกครองรู้เคাঁก็จะให้ความสำคัญมากขึ้น คือให้ผู้ปกครองเคাঁมาแล้วรู้สึกว่เคাঁได้อะไรกลับไปบ้าง ไม่ใช่มาแล้วก็จบที่การขอเงิน”

(ผู้ปกครอง 8)

“หนึ่งคือ ผู้บริหาร สองคือ ผู้ปกครอง ถ้าสองส่วนนี้ได้มีโอกาสได้หันหน้าเข้าหากันได้คุยกัน ร่วมกันแก้ปัญหา ผมว่าความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองต้องดีขึ้นแน่ๆ เพราะพวกเราก็อยากให้โรงเรียนดีขึ้น เมื่อโรงเรียนอยากจะให้โรงเรียนดีมีชื่อเสียง มีเด็กที่มีคุณภาพ โรงเรียนก็ต้องเปิดใจให้ผู้ปกครองเข้าไปคุยด้วย มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งทุกครั้งที่มีการกิจกรรม”

(ผู้ปกครอง 6)

“ที่สำคัญก็คือครูทุกคนต้องช่วยกัน ไม่ใช่แต่ผู้อำนวยการคนเดียว ช่วยกันในที่นี้ก็คือ ครูทุกคนจะต้องให้ความร่วมมือด้วย แล้วก็ช่วยกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองด้วย”

(ผู้ปกครอง 7)

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านต่างก็มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า สภาพบริบทของโรงเรียนและผู้ปกครองในแต่ละที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับบริบทของโรงเรียนและผู้ปกครอง

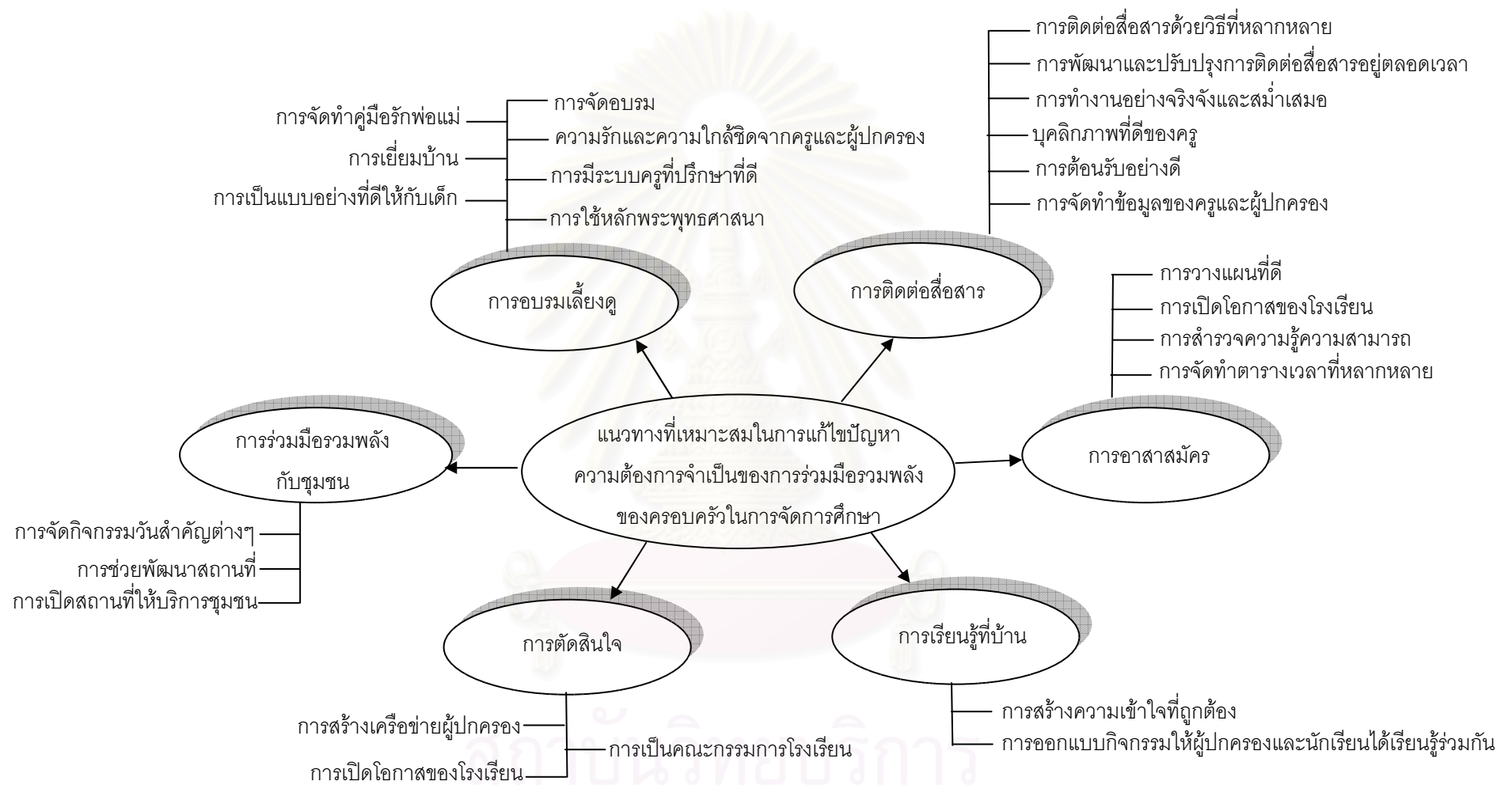
“เพราะฉะนั้นการเลี้ยงดูนะ ถ้าถามว่ามีสูตรไหนที่จะช่วยให้มันพัฒนา คงยากเนอะ มันแล้วแต่สภาพแวดล้อมของผู้ปกครองอะ”

(ผู้เชี่ยวชาญ 4)

“พ่อแม่มีรูปแบบแตกต่างกัน คนหนึ่งอาจจะเหมาะกับวิธีนี้ อีกคนหนึ่งก็อาจจะเหมาะกับอีกวิธีหนึ่ง คือมันจะสรุปเบ็ดเสร็จว่าวิธีนี้วิธีเดียวมันไม่ได้ เราจะต้องปรับกันไปตามแต่ละคน”

(ผู้เชี่ยวชาญ 6)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4.4 แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน 2) เปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา และ 4) กำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาคือความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอนคือ 1) การศึกษากำหนดความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน โดยใช้การสำรวจด้วยแบบสอบถาม และ 2) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาและการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นดังกล่าว โดยใช้การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยแปลและพัฒนาจากแบบวัดความเป็นหุ้นส่วนของครอบครัวและโรงเรียน ของมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-แมดิสัน (Bogenschneider, Johnson & Covalt, 1997) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทำตาราง 2 มิติ (cross-tabulation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล (LISREL) และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน

ครอบครัวมีระดับการร่วมมือรวมพลังในด้านการตัดสินใจสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน และด้านการอาสาสมัคร ตามลำดับ โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 มีระดับการร่วมมือรวมพลังสูงสุด รองลงมาคือผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3, 1 และ 2 ตามลำดับ โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีระดับการร่วมมือรวมพลังด้านการติดต่อสื่อสารสูงสุด ส่วนผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 มีระดับการร่วมมือรวมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด และในทุกช่วงชั้นมีระดับการร่วมมือรวมพลังในด้านการอาสาสมัครต่ำที่สุด

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน พบว่า การร่วมมือรวมพลังด้านการอาสาสมัครมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของการร่วมมือรวมพลังด้านการอาสาสมัครต่ำกว่าผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4

3. การประเมินความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน

ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาประกอบด้วยความต้องการจำเป็นใน 6 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีความต้องการจำเป็นด้านการอาสาสมัครสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ส่วนความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 3-6 ของแต่ละช่วงชั้นมีความแตกต่างกันคือ ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 4 มีความต้องการจำเป็นด้านการอบรมเลี้ยงดูเป็นลำดับที่ 3 และมีความต้องการจำเป็นด้านการเรียนรู้ที่บ้านเป็นลำดับที่ 4 แต่ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 มีความต้องการจำเป็นด้านการเรียนรู้ที่บ้านเป็นลำดับที่ 3 และมีความต้องการจำเป็นด้านการอบรมเลี้ยงดูเป็นลำดับที่ 4 สำหรับความต้องการจำเป็นในลำดับที่ 5 และ 6 พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 มีความต้องการจำเป็นด้านการติดต่อสื่อสารเป็นลำดับที่ 5 และมีความต้องการจำเป็นด้านการตัดสินใจเป็นลำดับที่ 6 ส่วน

ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีความต้องการจำเป็นด้านการตัดสินใจเป็นลำดับที่ 5 และมีความต้องการจำเป็นด้านการติดต่อสื่อสารเป็นลำดับที่ 6 และผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 มีความต้องการจำเป็นด้านการตัดสินใจและด้านการติดต่อสื่อสารเป็นลำดับที่ 5 แสดงว่าผู้ปกครองของนักเรียนในทุกช่วงชั้นมีความต้องการจำเป็นด้านการอาสาสมัครอย่างเร่งด่วนมากกว่าด้านอื่น

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 2 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน โดยปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่ำ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ส่วนปัจจัยด้านโรงเรียน ประกอบด้วย การขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู และการขาดการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

4.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) พบว่า ค่า $\chi^2 = 19.37$ ค่า $P = 0.99756$ ค่าองศาอิสระเท่ากับ 40 ดัชนีวัดความกลมกลืน $GFI = 0.99$ กับดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว $AGFI = 0.98$ ซึ่งเข้าใกล้ 1 และดัชนีกำลังสองของเศษที่เหลือ $RMR = 0.022$ มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ร้อยละ 7

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) สามารถสรุปความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรในโมเดลได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) มากที่สุด คือ ช่วงชั้นของผู้เรียน (STAGE) รองลงมาคือ ภูมิหลังของผู้ปกครอง (BACKGRND)

เมื่อพิจารณาปัจจัยภูมิหลังของผู้ปกครอง (BACKGRND) พบว่า ตัวแปรเพศ (SEX) อายุ (AGE) ความสัมพันธ์กับนักเรียน (RELATION) สถานภาพสมรส (STATUS) ระดับการศึกษา (EDU) และรายได้ของครอบครัว (INCOME) มีอิทธิพลทางลบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) ยกเว้นตัวแปรอาชีพ (OCCU) กล่าวคือ ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองเพศหญิง ผู้ปกครองที่มีอายุมากมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอายุน้อย ผู้ปกครองที่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่เป็นญาติของนักเรียน ผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีสถานภาพสมรสที่ไม่ใช่สมรสอยู่ด้วยกัน ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำ และผู้ปกครองที่มีรายได้สูงมีความต้องการจำเป็นสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ เมื่อพิจารณาปัจจัยช่วงชั้นของผู้เรียน (STAGE) พบว่าตัวแปรช่วงชั้นของผู้เรียน มีอิทธิพลทางลบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา (NEEDS) กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่สูงขึ้น ผู้ปกครองจะมีความต้องการจำเป็นสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาโดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า ปัจจัยภูมิหลังของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา คือ รายได้ของครอบครัว นอกจากนี้ จากการศึกษาเชิงคุณภาพยังให้ข้อมูลที่ระบุปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครอง การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา การขาดประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสาร พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู และการขาดการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

5. แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง ทำให้ได้แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาใน 6 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ดังนี้

5.1 ด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การฝึกอบรม การจัดทำคู่มือรักพ่อแม่ ความรักและความใกล้ชิดจากครูและผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้าน การมีระบบครูที่ปรึกษาที่ดี การเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก และการใช้หลักพระพุทธศาสนา

5.2 ด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารด้วยวิธีที่หลากหลาย การพัฒนาและปรับปรุงการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา การทำงานอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ บุคลิกภาพที่ดีของครู การต้อนรับอย่างดี และการจัดทำข้อมูลของครูและผู้ปกครอง

5.3 ด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ การวางแผนที่ดี การเปิดโอกาสของโรงเรียน การสำรวจความรู้ความสามารถของอาสาสมัคร และการจัดทำตารางเวลาการทำงานอาสาสมัครที่หลากหลาย

5.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ การสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและการออกแบบกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

5.5 ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ การจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครอง การเป็นคณะกรรมการโรงเรียน และการเปิดโอกาสของโรงเรียน

5.6 ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน ได้แก่ การจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ การช่วยพัฒนาสถานที่ และการเปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้บริการแก่ชุมชน

อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านต่างก็มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ไม่มีแนวทางใดที่เป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา เนื่องจากสภาพบริบทของโรงเรียนและผู้ปกครองในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นควรพิจารณาเลือกใช้แนวทางให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ ผู้ปกครองยังมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอันดับแรก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นที่ต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวม ผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการร่วมมือรวมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 ได้กำหนดให้ทางสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้รับการคัดเลือกมาจากผู้ปกครองหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นตัวแทนจากส่วนต่าง ๆ มีส่วนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน รวมทั้งการกำหนดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญก็พบว่าทางโรงเรียนก็

เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการร่วมมือร่วมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกตามช่วงชั้นของนักเรียน พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 มีระดับการร่วมมือร่วมพลังด้านการติดต่อสื่อสารสูงสุด ซึ่งแตกต่างจากผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2, 3 และ 4 ที่มีระดับการร่วมมือร่วมพลังด้านการตัดสินใจสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 ยังเป็นเด็กเล็ก ผู้ปกครองจึงได้ให้ความสนใจและมีการติดต่อสื่อสารพูดคุยกับครูอยู่เสมอ ซึ่งจากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครอง พบว่า ส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูและผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กัน ก็คือ เวลาที่ผู้ปกครองไปรับไปส่งนักเรียน ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 ควรจะมีการไปรับไปส่งนักเรียนมากกว่าในช่วงชั้นอื่น ๆ

2. ความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับ ผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นที่ต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า การร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามีความต้องการจำเป็นในทุกด้าน โดยเฉพาะการร่วมมือร่วมพลังในด้านอาสาศักดิ์มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549) ที่พบว่า ครอบครัวมีความตระหนักรู้บทบาท มีความรู้ความเข้าใจในบทบาท และมีทักษะความสามารถแสดงบทบาทอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยมีความต้องการจำเป็นในด้านการอาสาช่วยงานโรงเรียน และด้านการร่วมพลังกับชุมชนมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเกตุฤดี ราชไชยา (2547) ที่พบว่าบทบาทด้านที่พ่อแม่ยังมีการส่งเสริมน้อย ได้แก่ ด้านการอาสาศักดิ์ช่วยงานโรงเรียน และด้านการร่วมมือร่วมพลังในชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันพ่อแม่ต้องทำงานทั้งสองคน ไม่มีเวลาสำหรับการทำงานเพื่อสังคม ด้านการอาสาศักดิ์ช่วยงานโรงเรียนจะทำได้ยากมากถ้าไม่มีการทำหนังสือเชิญ เพราะพ่อแม่บางคนไม่กล้าที่จะมาช่วยงานโรงเรียนเนื่องจากอาจถูกมองว่ามาก้าวก่ายหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียน ในขณะที่ทางโรงเรียนก็เกรงใจที่จะเชิญผู้ปกครองมาช่วย นอกจากนั้นในส่วนของความต้องการจำเป็นการร่วมมือร่วมพลังกับชุมชน ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ จันรอล เงินคำ (2543) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษานั้น สำหรับเมืองไทยยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่านิยมและความคาดหวังของคนไทยที่จะเป็นเพียงผู้รับบริการทางการศึกษาจากรัฐเท่านั้น และที่สำคัญคือผู้ปกครองไม่มีเวลา สอดคล้องกับ Daniel & Rayna (1996 อ้างถึงใน เกตุสุเดช กำแพงแก้ว, 2546) ที่พบว่า บางครั้งเวลาและโอกาสไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองอาสาศักดิ์เข้ามามีส่วนร่วมได้ทุกครั้ง

เมื่อพิจารณาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง จำแนกตามช่วงชั้นของนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 มีความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังสูงกว่านักเรียนในช่วงชั้นอื่น สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Griffith (1988 อ้างถึงใน Ford และ Amaral, 2006) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่มักจะลดลงเมื่อผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นเกรด 5 และ 6 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 เป็นช่วงที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่น ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองลดลง นักเรียนอาจจะไม่ได้แจ้งข่าวสารของทางโรงเรียนให้กับผู้ปกครองทราบ จึงอาจทำให้การร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัวลดลงในช่วงชั้นนี้ ดังนั้นโรงเรียนและผู้ปกครองจึงควรส่งเสริมและพัฒนาการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 2 เป็นพิเศษ

3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยด้านโรงเรียน โดยปัจจัยด้านครอบครัวนั้นพบว่า การที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเนื่องจากมีภาระต้องประกอบอาชีพการทำงาน เป็นปัจจัยด้านครอบครัวที่สำคัญที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Capland (2000) และนิภาพรรณ หงส์ฐเกียรติ (2544) ที่กล่าวว่า สาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเพราะว่าไม่มีเวลา เนื่องจากผู้ปกครองมีภาระในการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544) ที่พบว่าการบริหารจัดการของพ่อแม่ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากภารกิจในการทำงานประจำทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้

การที่ผู้ปกครองไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของตนเอง ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองไม่เข้าใจว่าตนเองสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวิรัตน์ ทองปาน (2544) และ Capland (2000) ที่พบว่า ผู้ปกครองยังไม่เข้าบทบาทหน้าที่ของตนเองจึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมาย และผู้ปกครองหลายคนไม่รู้ว่าจะไปมีส่วนร่วมกับการศึกษาของลูกได้อย่างไรบ้าง และงานวิจัยของ American Association of School Administrators (1998) ที่กล่าวว่า มีผู้ปกครองจำนวนมากที่ไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและไม่เชื่อว่าการเข้าร่วมของพวกเขาเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์

นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มยังพบอีกว่า ปัจจุบันการติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียว และผู้ปกครองบางคนมีความเห็นว่า ครูจะติดต่อกับผู้ปกครองเฉพาะเวลาที่เด็กเกิดปัญหาเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jones (2001) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าเป็น 95% ของการติดต่อสื่อสารของโรงเรียนเป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียว งานวิจัยของ Capland (2000) ที่พบว่า ผู้ปกครองหลายคนมีความเชื่อว่า ครูจะติดต่อมาเฉพาะเวลาที่บุตรหลานของเขาเกิดปัญหาเท่านั้น และงานวิจัยของ Wherry (2003) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีความรู้สึกลัวว่าครูจะติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเฉพาะเวลาที่นักเรียนมีปัญหาเท่านั้น ขาดความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ และส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อสื่อสารทางเดียว คือจากโรงเรียนมาที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ผู้ปกครองมีโอกาสดูแลความคิดเห็นร่วมกับโรงเรียนน้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นหลัก ดังนั้น ถ้าโรงเรียนและครอบครัวมีการติดต่อสื่อสารที่ดี ก็จะช่วยให้เกิดความร่วมมือรวมพลังเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Capland (2000) ที่กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานที่จะทำให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ และงานวิจัยของ American Association of School Administrators (1998) ที่พบว่า การติดต่อสื่อสารที่ดีมีส่วนช่วยให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพียงร้อยละ 7 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยที่นำมาศึกษา คือ ปัจจัยภูมิหลังของผู้ปกครองและช่วงชั้นของผู้เรียนเพียงสองปัจจัยเท่านั้น ซึ่งยังไม่ใช้ปัจจัยทั้งหมด เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆอีกมากมายที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ ดังนั้นจึงทำให้ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้ไม่สูงนัก

4. แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ควรจะเป็นสิ่งแรกก็คือ จะต้องสร้างความตระหนักให้ครูและผู้ปกครองทุกคนเห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเสียก่อน จากงานวิจัยของ Epstein และ Jansorn (2004) กล่าวว่า ผู้บริหารควรสร้าง

ความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา และงานวิจัยของ Baker (2000) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีการจัดฝึกอบรมครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ได้รับการฝึกอบรมจะตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาและจะมีส่วนช่วยให้การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มยังพบอีกว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาไม่ควรปล่อยให้เป็นที่ของผู้บริหารเพียงคนเดียว จะต้องอาศัยความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wherry (2003) ที่เห็นว่า การร่วมมือรวมพลังของโรงเรียนจะประสบความสำเร็จเมื่อครูทุกคนในโรงเรียนให้ความร่วมมือ ไม่ใช่ปล่อยให้เป็นที่ของผู้บริหารเพียงคนเดียว อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่มมีความคิดเห็นว่าการที่ผู้ปกครองรู้สึกที่ตนเองได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากทางโรงเรียน ก็จะช่วยให้ผู้ปกครองรู้สึกอยากเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Epstein และ Jansorn (2004) กล่าวว่า ควรให้การต้อนรับผู้ปกครองที่มาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อทางโรงเรียนมีความต้องการที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียน ผู้บริหารหรือครูทุกคนจะต้องแสดงความมีไมตรีจิตและแสดงให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญตนเองที่จะสามารถเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการร่วมกันพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ

ในด้านการอบรมเลี้ยงดู ผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองมีความเห็นว่าการเยี่ยมบ้านเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถแก้ปัญหาของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันรอน เงินคำ (2543) ที่พบว่า การเยี่ยมบ้านเป็นวิธีทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูทราบสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่แท้จริงของนักเรียนและทำให้ครูและผู้ปกครองมีโอกาสได้พูดคุยกันมากขึ้น ดังนั้นการเยี่ยมบ้านจึงเป็นประโยชน์ต่อครูในการศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนและเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง

ในด้านการติดต่อสื่อสารนั้น จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองได้เสนอแนะแนวทางไว้ว่า ควรเน้นให้การติดต่อสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองเป็นการติดต่อสองทาง คือ จากโรงเรียนถึงบ้าน และจากบ้านถึงโรงเรียน และควรใช้วิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Capland (2000) ที่กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนและครอบครัวควรจะเป็นการติดต่อสื่อสารสองทางและมีวิธีการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย และสอดคล้องกับเกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546) ที่กล่าวเพิ่มเติมว่า การติดต่อสื่อสารควรมีความสม่ำเสมอ กระชับกะทัดรัดแต่ชัดเจน ดังนั้นนอกจากที่โรงเรียนหรือครูจะมีการติดต่อกับผู้ปกครอง

เพื่อรายงานผลการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนแล้ว โรงเรียนควรจะเปิดโอกาสให้ทางผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอีกด้วย

นอกจากนี้ จากการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองได้เสนอว่า ทางครอบครัวก็ควรมีส่วนช่วยในการสร้างความร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษากับโรงเรียน โดยผู้ปกครองจะต้องให้ความรักและความใกล้ชิดกับบุตรหลาน ไม่ทำให้บุตรหลานรู้สึกตัวเองถูกทอดทิ้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงทอง ภูศรี (2545) ที่กล่าวว่า ความรักและห่วงใยที่มีต่อบุตรหลานและนักเรียนของผู้ปกครองและครูที่จะทำให้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันนักเรียนจากปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามีความต้องการจำเป็นในด้านอาสาสมัครสูงที่สุด ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการไม่มีเวลาของผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษาร่วมกับทางโรงเรียน และทางโรงเรียนก็ต้องจัดตารางเวลาที่เหมาะสม เพื่อช่วยกระจายให้ผู้ปกครองมาร่วมงานในด้านอาสาสมัครได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับต้องการของแต่ละช่วงเวลา ซึ่งการแสวงหาและระดมผู้ปกครองอาสาสมัครให้มาช่วยกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนควรมีขยายผลและมีการระดมการร่วมมือรวมพลังที่มีประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้ได้ผู้ปกครองจำนวนมากมาเข้าร่วมอย่างสบายใจมากขึ้น ท่ามกลางเวลาและหน้าที่การงานที่จำกัด ผู้ปกครองอาสาสมัครจะสามารถใช้ความรู้ ความชำนาญเฉพาะตัวมาร่วมงานต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องเข้าร่วมเต็มเวลา

2. เมื่อพิจารณาตามช่วงชั้น พบว่า ผู้ปกครองในช่วงชั้นที่ 2 มีระดับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรกำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือรวมพลัง โดยชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบและตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือกับทางโรงเรียนและให้ครูประจำชั้นสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองของนักเรียนในชั้นเรียนที่รับผิดชอบ ตั้งแต่เริ่มแรกของการเปิดภาคเรียน ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเกิดความสนิทสนมกับครูประจำชั้นและง่ายต่อการขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในครั้งต่อไป

3. สำหรับแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา พบว่า ไม่มีแนวทางใดเป็นแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา เพราะการแก้ปัญหาจะขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละโรงเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ ดังนั้นในการแก้ปัญหาจึงควรที่จะคำนึงถึงบริบทของโรงเรียนและความ

แตกต่างของผู้ปกครองของนักเรียนด้วย แต่การสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเห็นถึงความสำคัญของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเป็นสิ่งที่ควรทำเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรทำการศึกษาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเพิ่มเติมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครู โรงเรียนสังกัดอื่นๆ หรือในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาเมื่อบริบทต่างกัน ว่าผลการวิจัยที่ได้มีความสอดคล้องกันหรือไม่

2. เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า การร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษามีความต้องการจำเป็นในทุกด้าน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาถึงวิธีการและกระบวนการที่เหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้ปกครองเกิดการร่วมมือรวมพลังกับทางโรงเรียนในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในด้านอาสาศักดิ์ซึ่งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยและพัฒนาโปรแกรมที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้ปกครองของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงชั้นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เกิดการร่วมมือรวมพลังในการจัดการศึกษากับทางโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

4. เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา เป็นข้อมูลที่ได้มาจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองเท่านั้น ดังนั้นจึงควรที่จะนำแนวทางที่ได้ไปทำการทดลองปฏิบัติ และการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาต่าง ๆ ต่อไป

5. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพไปออกแบบการวิจัยโดยใช้เชิงปริมาณ เพื่อจะได้อธิบายความแปรปรวนของความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรภูมิหลังในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น ซึ่งถือว่าน้อยมาก แสดงว่าตัวแปรเชิงสาเหตุที่ศึกษาเฉพาะภูมิหลังของผู้ปกครองสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้น้อย ดังนั้นจึงควรนำตัวแปรประเภทของรูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครองเข้ามาศึกษาเพิ่มขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมล สุดประเสริฐ. (2540). รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: อรรถพลการพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2544). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน. การศึกษาปฐมวัย 5(4): 30-37.
- เกตุฤดี ราชไชยา. (2547). การสืบสอบแบบขึ้นชมด้านการจัดโอกาสการเรียนรู้ของพ่อแม่สำหรับผู้เรียน: รูปแบบเสนอแนะจากการปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกตุสุเดช กำแพงแก้ว. (2546). การศึกษากิจกรรมรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษม ใจเถิง. (2546). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนกลุ่มโรงเรียนอุดรสัมพันธ์ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *Partnership for Family Involvement in Education*. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มงานบริการข้อมูลอินเทอร์เน็ต.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *สาระสำคัญที่เกี่ยวกับบทบาทของบิดามารดา ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *แนวปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษา เอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). *ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

- คมศร วงษ์รักษา. (2540). การเปรียบเทียบคุณภาพและความสอดคล้องของเทคนิคการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่อิงโมเดลความแตกต่างในการประเมินความต้องการจำเป็น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). ระบบครอบครัวกับระบบสังคม. หน่วยที่ 5-7. ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จันรอล เงินคำ. (2543). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุมพล นิมพานิช. (2539). สังคมและวัฒนธรรม. หน่วยที่ 1-8. เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยกับสังคม. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชมเชย พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2541). การศึกษากับครอบครัว. หน่วยที่ 1-8. เอกสารประกอบชุดวิชาการศึกษา กับชีวิตและชุมชน. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาเนตร ธรรมบวร. (2541). บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นิภาพรรณ หงษ์ชูเกียรติ. (2544). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บรรพต วีระชัย. (2541). *สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประไพจิตร หิรัญชัยสุติ. (2545). *องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนานักเรียน: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี. (2541). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมให้บริการชุมชนของโรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี. (2548). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริ ลิขิตสุนทร. (2543). บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน. *สานปฏิรูป*, 3(25): 22-23.
- พรชัย ภาพันธ์. (2543). คืบหน้างานให้ชุมชน กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้ยั่งยืน. *วิทยาจารย์*, 99(9): 20.
- พัทธยา สายหนู. (2541). *ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม*. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- ไพโรจน์ กำภูศิริ. (2544). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- ศิรินทรรัตน์ ทองปาน. (2544). *รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมบุญ โอฬารกิจเจริญ. (2547). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลนครเขตภาคกลาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สามารถ กมขุนทด. (2548). แนวทางการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองและชุมชนเพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนบางซวดอนุสรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดา ทัพสุวรรณ. (2545). บ้านกับโรงเรียน. *บริหารการศึกษา มศว*, 1(2): 19-26.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉบับพ่อแม่*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. (2549). *บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. หน่วยที่ 5-8. *สัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- แสงทอง ภูศรี. (2545). *แนวคิดและการปฏิบัติด้านความเป็นหุ้นส่วนระหว่างครอบครัวและโรงเรียนในการจัดการศึกษา: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิญา เวชชัย. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2538). *การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- อรุณี หวดาล. (2536). ผู้ปกครองกับการจัดการปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 15. *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย เล่ม 4*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภาษาอังกฤษ

- Abrams L. S. (2000). Planning for School Change School-Community Collaboration in a Full-Service Elementary School. *Urban Education*, 35(1): 79-103.
- Adams, K.S., & Christenson S.L. (2000). Trust and the family-school relationship examination of parent-teacher differences in elementary and secondary grades. *Journal of School Psychology*, 38(5): 477-497.

- American Association of School Administrators. (1998). Promoting Parent Involvement [Electronic version]. *Leaders's Edge*, 2 (2).
- Bogenschneider, K., Johnson, C., & Covalt, B. (1997). *Family/School Partnership Checklist* [Online]. Available from: <http://familyimpactseminars.org/fspcheck.pdf>[2006, July 27].
- Capland, J.G. (2000). Building Strong Family-School Partnerships to Support High Student Achievement. *The informed Educator Series*. Arlington, VA: Educational Research Service.
- Christension, S.L. (1995). *Home-School Collaboration: Building Effective Parent-School Partnerships*[Online]. Available from: <http://www.nwrel.org/scpd/sirs/3/cu6.html> [2006, June 6].
- Deslandes, R., & Bertrand, R. (2005). Motivation of parental involvement in secondary level schooling. *Journal of Educational Research*, 98(3): 164-175.
- Epstein, J.L. (1995). *Epstein's Framework of Six Type of Involvement*[Online]. Available from: www.cpirc.nonprofitoffice.com/.../uploads/%7B1310DD65-F94A-457D-A680-9EE824084458%7D.PDF[2006, June 6].
- Epstein, J.L., and Jansorn, N.R. (2004). Developing Successful Partnership Programs. *Principal*, 83(3): 10-15.
- Evanthia, N.P. (1996). Investigating the Academic Achievement of Adolescents with Learning Disabilities: A Structural Modeling Approach. *Journal of Educational Psychology*, 88(3): 435-450.
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Childs, S. (2000). Family Involvement Questionnaire: A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education. *Journal of Education Psychology*, 92(2): 367-376.
- Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2002). *A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement*[Online]. Available from: <http://www.ncpie.org/pubs/NewWaveofEvidenceJan2003.pdf> [2006, June 5].
- Hoover-Dempsey, K. V., Walker, J. M. T., Sandler, H. M., Whetsel, D., Green, C. L., Wilkins, A. S., & others. (2005). Why do parents become involved? Research findings and implications. *The Elementary School Journal*, 106(2): 105-130.
- Jones, R. (2001). How Parents Can Support Learning. *Amarican School Board Journal*, 188(9): 18-22.

- Kohl, G.O., Lengua, L.J., & McMahon, R.J. (2000). Parent involvement in school conceptualizing multiple dimensions and their relations with family and demographic risk factor. *Journal of School Psychology*, 38(6): 501-523.
- Manz, P.H., Fantuzzo, J.W., & Power T.J. (2004). Multidimensional assessment of family involvement among urban elementary students. *Journal of School Psychology*, 42: 461-475.
- National Association of School Psychologist. (2005). *Position Statement on Home-School Collaboration: Establishing Partnerships to Enhance Educational Outcomes* [Online]. Available from: [http:// www.nasponline.org](http://www.nasponline.org)[2006, September 26].
- Pienda, J.A., & others. (2002). A Structural Equation Model of Parent Involvement, Motivational and Attitudinal Characteristics, and Academic Achievement. *The Journal of Experimental Education*, 70(3): 257-287.
- Simmons, E.W. (2001). *The Impact of Home/School/Community Collaboration On Student Achievement: An Analysis of Reading Renaissance*[Online]. Available from: http://chiron.valdosta.edu/are/Litreviews/vol1no1/simmons_litr.pdf[2006, July 4].
- Wherry, J.H. (2003). The 10 Biggest Mistakes in Parent Involvement. *Principal*, 83(2): 6.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทร์ทรงกลด คชเสนี
อาจารย์ประจำภาควิชาสัตวศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล
อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. อาจารย์ ดร. ฉัตรชนก สายสุวรรณ
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
4. อาจารย์ ดร. สมพงษ์ ปันนุณ
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม

1. รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ผลเนืองมา
อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
2. อาจารย์ประวีษฐรุ้ง จันทร์แดง
อาจารย์ประจำโรงเรียนปลูกจิต
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
3. อาจารย์กฤษณา วงศ์กระจำ
อาจารย์โรงเรียนวัดชัยมงคล
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
4. อาจารย์อรุณี วัฒนกุล
อาจารย์โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
5. อาจารย์ ดร. ฉัตรชนก สายสุวรรณ
นักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
6. อาจารย์วราภรณ์ แยมทิม
ผู้ช่วยนักวิจัยโครงการบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/061

วันที่ 27 ธันวาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อวยพร เรืองตระกูล

เนื่องด้วย นางสาวพนิดามารุ่งเรือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยที่นิสิตสร้างขึ้น ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดทรงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2771)/0159

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

19 มกราคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังข์กระจาย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นต่างกัน” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม กับผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง ได้ทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 02-218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2711)/0161

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

19 มกราคม 2550

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชวินิตประถมบางแค

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในช่วงชั้นต่างกัน” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม กับผู้ปกครองนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง ได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์)

รองคณบดี

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

สำนักงานหลักสูตรและการสอน

โทร. 02-218-2578

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-2578

ที่ ศธ 0512.6(2755)/098

วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอบเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม และรองคณบดี

ด้วย นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ผลเนืองมา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่มในหัวข้อ แนวทางการสร้างความร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 16.30-18.00 น. ณ ห้อง 505 ชั้น 5 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ รองศาสตราจารย์ทัศนีย์ ผลเนืองมา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่ ศธ 0512.6(2755)/101

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

28 กุมภาพันธ์ 2550

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

ด้วย นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง นิสิตชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน” โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญ อาจารย์อรุณี วัฒนกุล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดสนทนากลุ่มในหัวข้อ แนวทางการสร้างความร่วมมือร่วมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา ในวันพฤหัสบดีที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2550 เวลา 16.30-18.00 น. ณ ห้อง 505 ชั้น 5 อาคาร 3 คณะครุศาสตร์ ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดให้ อาจารย์อรุณี วัฒนกุล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

หัวหน้าภาควิชา

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

เรียน ผู้ปกครองที่เคารพทุกท่าน

เนื่องด้วยดิฉัน นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเชิงเปรียบเทียบการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นต่างกัน โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ขณะนี้อยู่ในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการร่วมมือรวมพลังของโรงเรียนและครอบครัวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อเอื้อประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาการศึกษาของบุตรหลานของท่าน โดยคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใดต่อตัวท่านและบุตรหลานของท่านทั้งสิ้น ดิฉันขอให้ความมั่นใจว่าข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอเป็นภาพรวมเท่านั้น

งานวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไปไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองทุกท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองทุกท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

พนิดา มารุ่งเรือง

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

☞ คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความที่ตรงกับความจริงของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 21 ปี

☐ 2) 21-30 ปี

☐ 3) 31-40 ปี

☐ 4) 41-50 ปี

☐ 5) 51-60 ปี

☐ 6) 60 ปีขึ้นไป

3. เป็นผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้น.....โรงเรียน.....

4. ความสัมพันธ์กับนักเรียน

☐ 1) เป็นบิดา-มารดา

☐ 2) เป็นญาติ

☐ 3) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. สถานภาพสมรส

☐ 1) โสด

☐ 2) สมรส อยู่ด้วยกัน

☐ 3) แยกกันอยู่

☐ 4) หม้าย/หย่าร้าง

6. ประกอบอาชีพ

- ☐ 1) รับราชการ ☐ 2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ ☐ 3) พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 4) อาชีพอิสระ/ค้าขาย ☐ 5) รับจ้าง ☐ 6) ไม่ได้ทำงาน
☐ 7) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. ระดับการศึกษาสูงสุด

- ☐ 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ ☐ 2) ประถมศึกษา ☐ 3) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ☐ 5) อนุปริญญา/ปวส. ☐ 6)ปริญญาตรี
☐ 7) สูงกว่าปริญญาตรี ☐ 8) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

8. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน

- ☐ 1) ต่ำกว่า 5,000 บาท ☐ 2) 5,000-10,000 บาท ☐ 3) 10,001-15,000 บาท
☐ 4) 15,001-20,000 บาท ☐ 3) 20,001-25,000 บาท ☐ 6) 25,001-30,000 บาท
☐ 7) มากกว่า 30,000 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติของโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการร่วมมือรวมพลังของครอบครัวในการจัดการศึกษา

- ระดับ 0 หมายถึง ไม่ทราบ
 ระดับ 1 หมายถึง ไม่เคยเกิดขึ้น
 ระดับ 2 หมายถึง เกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง
 ระดับ 3 หมายถึง เกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้ง
 ระดับ 4 หมายถึง เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง
 ระดับ 5 หมายถึง เกิดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

รายการที่โรงเรียนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
	0	1	2	3	4	5
ด้านการอบรมเลี้ยงดู						
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน						
2. โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และความช่วยเหลือกับทุกครอบครัวที่ต้องการหรือมีความจำเป็น						
3. โรงเรียนจัดทำข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ปกครองอย่างชัดเจน นำไปใช้ได้จริง และเชื่อมโยงไปสู่ความสำเร็จของนักเรียน						
4. โรงเรียนสอบถามข้อมูลจากครอบครัวเกี่ยวกับเป้าหมาย จุดเด่น และความสามารถพิเศษของนักเรียน						

รายการที่โรงเรียนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
	0	1	2	3	4	5
5. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการเยี่ยมบ้านหรือการพบปะเพื่อนบ้าน เพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้าใจโรงเรียนและช่วยให้โรงเรียนเข้าใจครอบครัว						
6. โรงเรียนให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน						
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน						
ด้านการติดต่อสื่อสาร						
8. โรงเรียนให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่าย ความชัดเจน รูปแบบ และความถี่ในการส่ง ของบันทึก ประกาศ และ สื่ออื่นๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ที่โรงเรียนส่งไปให้						
9. โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองที่มีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาในการพูดหรือการเขียน เพื่อให้สื่อสารกัน เข้าใจมากขึ้น						
10. โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และ จัดหาผู้แปลภาษาให้หากจำเป็น						
11. โรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนในการติดต่อสื่อสารสองทาง จากบ้าน ถึงโรงเรียน และจากโรงเรียนถึงบ้าน						
12. โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองทุกคนอย่างน้อยปีละครั้ง						
13. โรงเรียนมีการสำรวจประจำปีเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนกับการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและที่บ้าน						
14. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองใหม่						
15. โรงเรียนส่งผลงานของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละเดือน ไปที่บ้านเพื่อให้ผู้ปกครองตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น						
16. โรงเรียนนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาใช้ในการพัฒนา แผนงานและกิจกรรมของโรงเรียน และมีการรายงานผลให้ผู้ปกครอง รับทราบ						
17. โรงเรียนติดต่อกับครอบครัวของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน หรือปัญหาความประพฤติ						
18. โรงเรียนให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผล ระดับผลสัมฤทธิ์ และสมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน						

รายการที่โรงเรียนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
	0	1	2	3	4	5
19. โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของ ครอบครัว รวมถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับ ครอบครัว						
20. โรงเรียนสร้างนโยบายที่กระตุ้นให้ครูทุกคนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำเกี่ยวกับแผนของหลักสูตร ความคาดหวังต่อการบ้านของนักเรียน และวิธีการช่วยเหลือนักเรียน						
21. โรงเรียนจัดทำจดหมายข่าวเป็นระยะๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับโรงเรียน กิจกรรมพิเศษ โครงสร้างขององค์กร การประชุม รวมถึงคำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าให้นักเรียน						
22. โรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนในการรายงานผลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและกิจกรรมของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองรับทราบ						
23. โรงเรียนจัดหาเวลาให้ครูพบกับผู้ปกครองนอกเวลาราชการ ในกรณีที่ผู้ปกครองทำงานและไม่สามารถลงงานได้						
24. โรงเรียนจัดการฝึกอบรมครูและผู้ปกครอง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง						
ด้านการอาสาสมัคร						
25. โรงเรียนมีการสำรวจประจำปีเพื่อระบุความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้ปกครองที่ยินดีมาเป็นอาสาสมัคร เพื่อที่จะจัดกลุ่มผู้ปกครองให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชั้นเรียน						
26. โรงเรียนมีห้องทำงานสำหรับผู้ปกครองหรือศูนย์ผู้ปกครอง เพื่อใช้ทำงานอาสาสมัคร ประชุม และเป็นแหล่งศูนย์รวมสำหรับครอบครัว						
27. โรงเรียนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ เครื่องถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์ ให้กับผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการทำงานอาสาสมัคร						
28. โรงเรียนจัดทำตารางเวลาการเป็นอาสาสมัครและกิจกรรมของโรงเรียนทั้งในระหว่างวัน และเวลาเย็น เพื่อให้ผู้ปกครองที่ต้องทำงานสามารถจัดสรรเวลามาเข้าร่วมได้						
29. โรงเรียนจัดหาพาหนะรับส่งให้กับผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัคร						
30. โรงเรียนจัดฝึกอบรมทักษะความรู้ต่างๆ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครทำงานให้กับโรงเรียนได้อย่างเต็มที่						

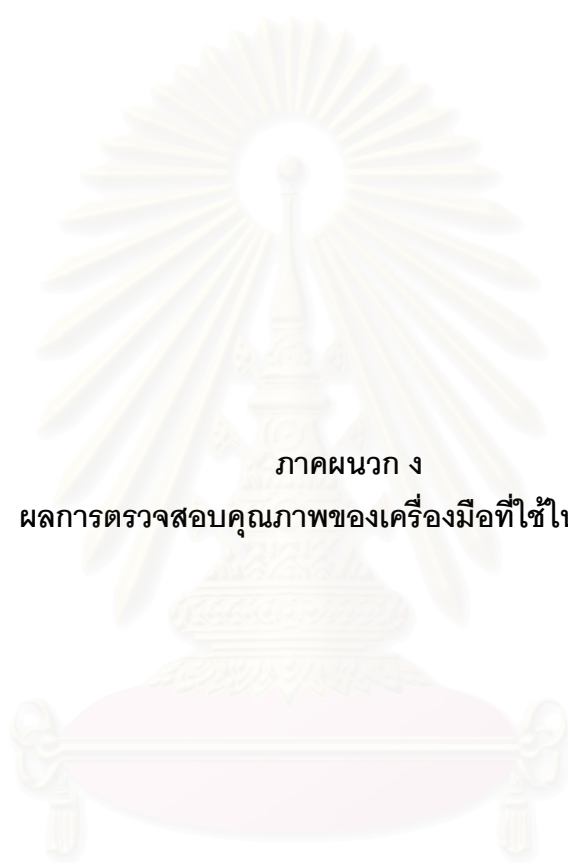
รายการที่โรงเรียนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
	0	1	2	3	4	5
31. โรงเรียนเห็นคุณค่าของอาสาสมัครที่เสียสละเวลาและมีความตั้งใจมาช่วยทำงานให้กับโรงเรียน						
32. โรงเรียนจัดให้มีอาสาสมัครผู้ปกครองช่วยงานโรงเรียนในหลาย ๆ ด้าน เช่น การมีส่วนช่วยเหลือในชั้นเรียน การเป็นวิทยากร การเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น						
ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน						
33. โรงเรียนให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ครอบครัวเกี่ยวกับวิธีการกำกับติดตามและแสดงความคิดเห็นต่องานของนักเรียน						
34. โรงเรียนให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ครอบครัวเกี่ยวกับทักษะที่นักเรียนต้องใช้ในทุกวิชา						
35. โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและเฉพาะเจาะจงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีทักษะบางประการที่ต้องได้รับการปรับปรุง						
36. โรงเรียนช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือที่บ้าน และขอให้ผู้ปกครองอ่านหนังสือไปพร้อมกับเด็กด้วย						
37. โรงเรียนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยนักเรียนตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การเลือกวิชาเรียน และกิจกรรมของโรงเรียน						
38. โรงเรียนมีตารางเวลาการบ้านที่ให้นักเรียนได้แสดงและอภิปรายในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ในห้องเรียนร่วมกับสมาชิกในครอบครัว						
ด้านการตัดสินใจ						
39. โรงเรียนมีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน						
40. โรงเรียนมีตัวแทนผู้ปกครองในสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน และคณะกรรมการอื่น ๆ						
41. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน ทบทวน และพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง						
42. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น						
43. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน						
44. โรงเรียนจัดทำเอกสารรวบรวมชื่อและที่อยู่ของศูนย์และหน่วยงานบริการของชุมชน ให้กับผู้ปกครองและนักเรียน						

รายการที่โรงเรียนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ					
	0	1	2	3	4	5
ด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน						
45. โรงเรียนร่วมมือกับองค์กรภาคธุรกิจในพื้นที่ โรงเรียน อุตสาหกรรม ห้างสมุด สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ และองค์กรอื่นๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของนักเรียน						
46. โรงเรียนจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนให้แก่นักเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาคธุรกิจในชุมชน หน่วยงานต่างๆ และอาสาสมัคร						
47. โรงเรียนร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนในการจัดหาเจ้าหน้าที่ สถานที่ และเงินทุน ที่ต้องใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ						
48. โรงเรียนจัดให้มี “ศูนย์บริการร่วม” (one-stop) สำหรับบริการครอบครัว						
49. โรงเรียนเปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้บริการชุมชนนอกเวลาราชการ						
50. โรงเรียนร่วมมือกับครอบครัวในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการชุมชน เช่น การช่วยพัฒนาสถานที่ การช่วยงานประเพณีเทศกาลต่าง ๆ						

☺ ข้อมูลของท่านมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย ☺

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเที่ยงของแบบสอบถามจากการนำไปทดลองใช้ โดยใช้การประมาณค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในตามสูตรของ Cronbach's Alpha

Reliability ของแบบสอบถามด้านการอบรมเลี้ยงดู

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 7

Alpha = .8027

Reliability ของแบบสอบถามด้านการติดต่อสื่อสาร

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 17

Alpha = .8812

Reliability ของแบบสอบถามด้านการอาสาสมัคร

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 8

Alpha = .9262

Reliability ของแบบสอบถามด้านการเรียนรู้ที่บ้าน

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 6

Alpha = .8464

Reliability ของแบบสอบถามด้านการตัดสินใจ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 5

Alpha = .8951

Reliability ของแบบสอบถามด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน

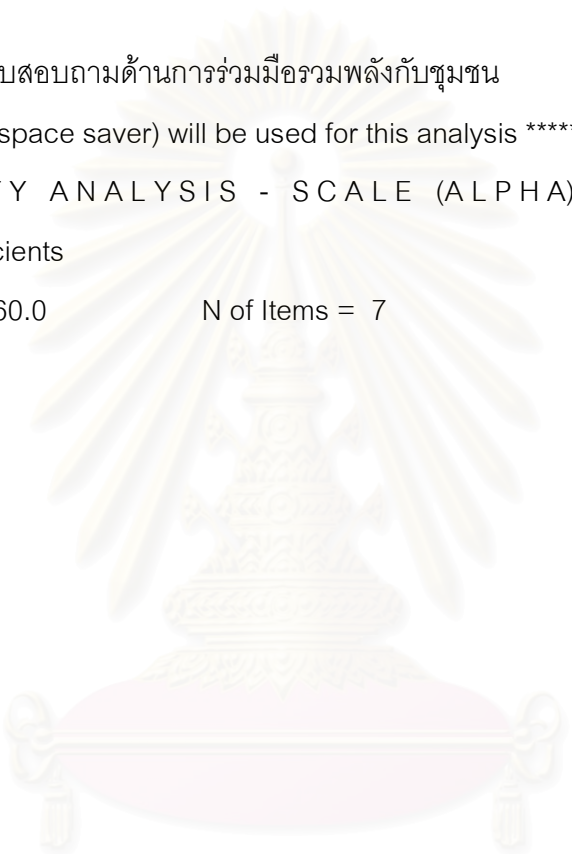
***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

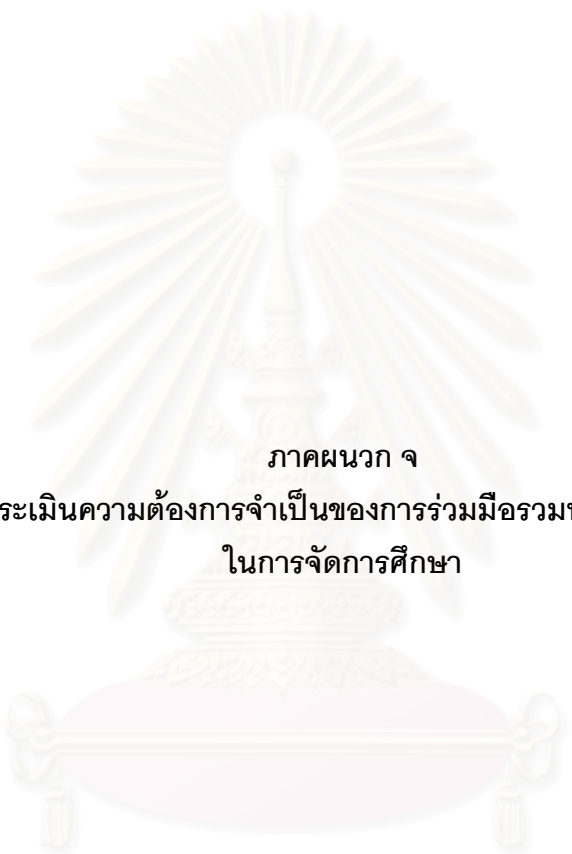
Reliability Coefficients

N of Cases = 60.0 N of Items = 7

Alpha = .8534

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลังของครอบครัว
ในการจัดการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอบรมเลี้ยงดู จำแนกตามช่วงชั้น
ของผู้เรียน

ข้อรายการ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
1. โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียน	0.55 (7)	0.67 (6)	0.68 (7)	0.65 (6)
2. โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และความช่วยเหลือกับทุกครอบครัวที่ต้องการหรือมีความจำเป็น	0.86 (4)	0.85 (5)	0.97 (3)	0.81 (5)
3. โรงเรียนจัดทำข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ปกครองอย่างชัดเจน นำไปใช้ได้จริง และเชื่อมโยงไปสู่ความสำเร็จของนักเรียน	0.74 (6)	0.67 (6)	0.70 (6)	0.65 (6)
4. โรงเรียนสอบถามข้อมูลจากครอบครัวเกี่ยวกับเป้าหมาย จุดเด่น และความสามารถพิเศษของนักเรียน	0.82 (5)	0.97 (4)	0.89 (5)	0.88 (4)
5. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการเยี่ยมบ้านหรือการพบปะเพื่อนบ้านเพื่อช่วยให้ครอบครัวเข้าใจโรงเรียนและช่วยให้โรงเรียนเข้าใจครอบครัว	1.79 (1)	2.43 (1)	1.06 (2)	1.48 (1)
6. โรงเรียนให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่บ้านเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน	1.20 (3)	1.18 (3)	0.96 (4)	0.95 (2)
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน	1.52 (2)	1.43 (2)	1.09 (1)	0.94 (3)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้องการจำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางที่ 2๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการติดต่อสื่อสาร จำแนกตามช่วงชั้น
ของผู้เรียน**

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 3
8. โรงเรียนให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความยากง่าย ความชัดเจน รูปแบบ และความถี่ในการส่ง ของบันทึก ประกาศ และสื่ออื่นๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ ที่โรงเรียนส่งไปให้	0.97 (5)	0.99 (7)	0.99 (4)	0.87 (6)
9. โรงเรียนมีการปรับปรุงและพัฒนาการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองที่มีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาในการพูดหรือการเขียน เพื่อให้สื่อสารกันเข้าใจมากขึ้น	1.10 (3)	1.31 (1)	1.09 (2)	1.06 (2)
10. โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย และจัดหาผู้แปลภาษาให้หากจำเป็น	0.94 (6)	1.07 (4)	0.89 (6)	0.94 (4)
11. โรงเรียนมีแนวทางที่ชัดเจนในการติดต่อสื่อสารสองทาง จากบ้านถึงโรงเรียน และจากโรงเรียนถึงบ้าน	0.64 (11)	0.82 (11)	0.68 (12)	0.69 (9)
12. โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองทุกคนอย่างน้อยปีละครั้ง	0.25 (15)	0.19 (17)	0.21 (17)	0.24 (14)
13. โรงเรียนมีการสำรวจประจำปีเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน และความพึงพอใจของนักเรียนกับการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและที่บ้าน	0.98 (4)	0.85 (10)	0.80 (9)	0.80 (7)
14. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมพิเศษผู้ปกครองใหม่	0.28 (14)	0.38 (15)	0.51 (14)	0.66 (10)
15. โรงเรียนส่งผลงานของนักเรียนในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละเดือนไปที่บ้านเพื่อให้ผู้ปกครองตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น	0.70 (10)	0.91 (8)	1.50 (1)	1.40 (1)
16. โรงเรียนนำความคิดเห็นของผู้ปกครองมาใช้ในการพัฒนาแผนงานและกิจกรรมของโรงเรียน และมีการรายงานผลให้ผู้ปกครองรับทราบ	0.97 (5)	1.00 (6)	1.08 (3)	0.87 (6)
17. โรงเรียนติดต่อกับครอบครัวของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนหรือปัญหาความประพฤติ	0.80 (7)	0.86 (9)	0.50 (15)	0.55 (12)
18. โรงเรียนให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผล ระดับผลสัมฤทธิ์ และสมุดรายงานประจำตัวผู้เรียน	0.25 (14)	0.25 (16)	0.42 (16)	0.38 (13)

ตารางที่ 2๑ (ต่อ)

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
19. โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือการฝึกอบรมผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของครอบครัว รวมถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับครอบครัว	0.76 (8)	0.79 (12)	0.79 (10)	0.74 (8)
20. โรงเรียนสร้างนโยบายที่กระตุ้นให้ครูทุกคนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำเกี่ยวกับแผนของหลักสูตร ความคาดหวังต่อการบ้านของนักเรียน และวิธีการช่วยเหลือนักเรียน	0.74 (9)	1.01 (5)	0.82 (8)	0.89 (5)
21. โรงเรียนจัดทำจดหมายข่าวเป็นระยะๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับโรงเรียน กิจกรรมพิเศษ โครงสร้างขององค์กร การประชุม รวมถึงคำแนะนำในการพัฒนาความก้าวหน้าให้นักเรียน	0.48 (12)	0.53 (14)	0.74 (11)	0.69 (9)
22. โรงเรียนมีนโยบายที่ชัดเจนในการรายงานผลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กและกิจกรรมของโรงเรียนให้กับผู้ปกครองรับทราบ	0.44 (13)	0.60 (13)	0.59 (13)	0.58 (11)
23. โรงเรียนจัดหาเวลาให้ครูพบกับผู้ปกครองนอกเวลาราชการ ในกรณีที่ผู้ปกครองทำงานและไม่สามารถมางานได้	1.11 (2)	1.18 (2)	0.88 (7)	0.89 (5)
24. โรงเรียนจัดการฝึกอบรมครูและผู้ปกครอง เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารและการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง	1.12 (1)	1.13 (3)	0.97 (5)	1.04 (3)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความถี่การจำเป็น

**ตารางที่ 3๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการอาสาศัมคร จำแนกตามช่วงชั้น
ของผู้เรียน**

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
25. โรงเรียนมีการสำรวจประจำปีเพื่อระบุความสนใจและความสามารถพิเศษของผู้ปกครองที่ยินดีมาเป็นอาสาสมัคร เพื่อที่จะจัดกลุ่มผู้ปกครองให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชั้นเรียน	1.23 (8)	1.02 (8)	0.95 (7)	0.93 (8)
26. โรงเรียนมีห้องทำงานสำหรับผู้ปกครองหรือศูนย์ผู้ปกครอง เพื่อใช้ทำงานอาสาสมัคร ประชุม และเป็นแหล่งศูนย์รวมสำหรับครอบครัว	2.31 (5)	1.76 (5)	1.46 (6)	1.71 (4)
27. โรงเรียนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ เครื่องถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์ ให้กับผู้ปกครอง เพื่อใช้ในการทำงานอาสาสมัคร	2.77 (4)	1.99 (3)	1.64 (3)	1.77 (3)
28. โรงเรียนจัดทำตารางเวลาการเป็นอาสาสมัครและกิจกรรมของโรงเรียนทั้งในระหว่างวัน และเวลาเย็น เพื่อให้ผู้ปกครองที่ต้องทำงานสามารถจัดสรรเวลามาเข้าร่วมได้	2.90 (2)	1.98 (4)	1.69 (2)	1.70 (5)
29. โรงเรียนจัดหาพาหนะรับส่งให้กับผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัคร	4.34 (1)	3.55 (1)	2.28 (1)	2.08 (1)
30. โรงเรียนจัดฝึกอบรมทักษะความรู้ต่างๆ ให้กับอาสาสมัคร เพื่อให้อาสาสมัครทำงานให้กับโรงเรียนได้อย่างเต็มที่	2.87 (3)	2.24 (2)	1.69 (2)	1.78 (2)
31. โรงเรียนเห็นคุณค่าของอาสาสมัครที่เสียสละเวลาและมีความตั้งใจมาช่วยทำงานให้กับโรงเรียน	1.86 (6)	1.53 (6)	1.59 (4)	1.21 (7)
32. โรงเรียนจัดให้มีอาสาสมัครผู้ปกครองช่วยงานโรงเรียนในหลายๆ ด้าน เช่น การมีส่วนร่วมช่วยเหลือในชั้นเรียน การเป็นวิทยากร การเป็นผู้นำในกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น	1.62 (7)	1.36 (7)	1.54 (5)	1.28 (6)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้องการจำเป็น

**ตารางที่ 4๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการเรียนรู้ที่บ้าน จำแนกตามช่วงชั้น
ของผู้เรียน**

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
33. โรงเรียนให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ครอบครัวเกี่ยวกับวิธีการกำกับติดตามและแสดงความคิดเห็นต่องานของนักเรียน	0.81 (4)	0.88 (4)	0.95 (3)	0.90 (2)
34. โรงเรียนให้ความรู้หรือข้อมูลข่าวสารแก่ครอบครัวเกี่ยวกับทักษะที่นักเรียนต้องใช้ในทุกวิชา	0.85 (3)	0.98 (3)	0.93 (4)	0.78 (5)
35. โรงเรียนให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและเฉพาะเจาะจงกับผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีทักษะบางประการที่ต้องได้รับการปรับปรุง	0.99 (2)	1.03 (2)	1.06 (2)	0.87 (3)
36. โรงเรียนช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือที่บ้านและขอให้ผู้ปกครองอ่านหนังสือไปพร้อมกับเด็กด้วย	0.47 (6)	0.69 (6)	0.92 (5)	0.83 (4)
37. โรงเรียนให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยนักเรียนตั้งเป้าหมายทางการศึกษา การเลือกวิชาเรียน และกิจกรรมของโรงเรียน	0.64 (5)	0.82 (5)	0.76 (6)	0.63 (6)
38. โรงเรียนมีตารางเวลาการบ้านที่ให้นักเรียนได้แสดงและอภิปรายในสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ในห้องเรียนร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	1.13 (1)	1.24 (1)	1.28 (1)	1.16 (1)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้องการจำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการตัดสินใจ จำแนกตามช่วงชั้นของ
ผู้เรียน

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
39. โรงเรียนมีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง เพื่อช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน	0.44 (5)	0.44 (5)	0.42 (5)	0.37 (5)
40. โรงเรียนมีตัวแทนผู้ปกครองในสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการพัฒนาโรงเรียน และคณะกรรมการอื่นๆ	0.53 (4)	0.54 (4)	0.53 (4)	0.45 (4)
41. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน ทบทวน และพัฒนากิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	0.72 (3)	0.68 (3)	0.75 (3)	0.66 (2)
42. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น	1.33 (1)	1.61 (1)	1.29 (1)	1.14 (1)
43. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของโรงเรียน	0.89 (2)	0.87 (2)	0.80 (2)	0.64 (3)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้อ้งการจำเป็น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6๑ ผลการประเมินและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการร่วมมือรวมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษาด้านการร่วมมือรวมพลังกับชุมชน จำแนก
ตามช่วงชั้นของผู้เรียน

ข้อความ	PNI _{Modified}			
	ช่วงชั้นที่ 1	ช่วงชั้นที่ 2	ช่วงชั้นที่ 3	ช่วงชั้นที่ 4
44. โรงเรียนจัดทำเอกสารรวบรวมชื่อและที่อยู่ของศูนย์ และหน่วยงานบริการของชุมชน ให้กับผู้ปกครองและนักเรียน	1.78 (3)	1.60 (3)	1.42 (2)	1.31 (2)
45. โรงเรียนร่วมมือกับองค์กรภาคธุรกิจในพื้นที่ โรงเรียนอุตสาหกรรม ห้างสมุด สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ และองค์กรอื่นๆ เพื่อจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของนักเรียน	1.10 (5)	0.98 (4)	1.03 (5)	1.09 (3)
46. โรงเรียนจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนให้แก่นักเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาคธุรกิจในพื้นที่ ชุมชน หน่วยงานต่างๆ และอาสาสมัคร	1.17 (4)	0.82 (6)	1.00 (6)	0.95 (5)
47. โรงเรียนร่วมมือกับครอบครัวและชุมชนในการจัดหาเจ้าหน้าที่ สถานที่ และเงินทุน ที่ต้องใช้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ	0.98 (6)	0.78 (7)	1.07 (4)	0.88 (6)
48. โรงเรียนจัดให้มี “ศูนย์บริการร่วม” (one-stop) สำหรับบริการครอบครัว	2.79 (1)	2.32 (1)	1.95 (1)	1.75 (1)
49. โรงเรียนเปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้บริการชุมชนนอกเวลาวิชาการ	1.82 (2)	1.96 (2)	1.39 (3)	1.08 (4)
50. โรงเรียนร่วมมือกับครอบครัวในการจัดกิจกรรมเพื่อให้บริการชุมชน เช่น การช่วยพัฒนาสถานที่ การช่วยงานประเพณีเทศกาลต่าง ๆ	0.74 (7)	0.90 (5)	0.94 (7)	0.87 (7)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ลำดับของความต้องการจำเป็น

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุความต้องการจำเป็นของการร่วมมือร่วมพลัง
ของครอบครัวในการจัดการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DATE: 5/ 5/2007

TIME: 17:10

L I S R E L 8.72

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
Scientific Software International, Inc.

7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100

Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-2140

Copyright by Scientific Software International, Inc., 1981-2005

Use of this program is subject to the terms specified in the
Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file E:\LISREL\LISREL.LS8:

FAMILY COLLABORATION

DA NG=1 NI=14 NO=440 MA=CM

LA

PARENT COMMU VOLUN LEARN DECISION COLLAB

SEX AGE RELATION STATUS OCCU EDU INCOME STAGE

KM=E:/LISREL/correlation.txt

ME=E:/LISREL/ME.txt

SD=E:/LISREL/SD.txt

MO NY=6 NX=8 NE=1 NK=2 C

LX=FU,FI LY=FU,FI GA=FU,FI PH=FU,FI PS=SY,FI TD=FU,FI TE=FU,FI

FR LX 1 1 LX 2 1 LX 3 1 LX 4 1 LX 5 1 LX 6 1 LX 7 1

FR LY 1 1 LY 2 1 LY 3 1 LY 4 1 LY 5 1 LY 6 1

FR GA 1 1 GA 1 2

FR PH 1 1 PH 2 2

FR TE 1 1 TE 2 2 TE 3 3 TE 4 4 TE 5 5 TE 6 6

FR TD 1 1 TD 2 2 TD 3 3 TD 4 4 TD 5 5 TD 6 6 TD 7 7

ST .65 TD 8 8

FR LX 8 2 PS 1 1

FR TE 2 1 TE 5 1 TE 4 3 TE 3 2 TH 8 2 TH 8 4 TD 6 2 TD 7 5 TH 8 1 TE 6 2

FR TD 8 6 TD 2 1 TE 4 1 TD 3 1 TH 8 6 TH 7 5 TH 6 5 TD 2 3 TH 2 4 TD 8 4

FR TH 1 1 TH 2 6 TH 3 2 TH 7 1 TD 3 5 TD 3 6 TD 3 7 TD 3 8 TD 5 6 TD 6 4

FR TD 7 1 TD 8 7 TH 1 6 TE 3 6 TD 6 1 TH 8 1 TH 6 1

ST 0.1 TE 3 5 TH 7 6 PH 2 1

ST 0.01 TD 4 3

ST 0 LX 6 2 LX 8 1 LX 3 2

LE

NEEDS

LK

BACKGRND STAGE

PATH DIAGRAM

OU SE TV RS FS MI SS EF SC AD=OFF

FAMILY COLLABORATION

Number of Input Variables 14

Number of Y - Variables 6

Number of X - Variables 8

Number of ETA - Variables 1

Number of KSI - Variables 2

Number of Observations 440

FAMILY COLLABORATION

	Covariance Matrix					
	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
PARENT	0.62					
COMMU	0.33	0.37				
VOLUN	0.54	0.40	1.77			
LEARN	0.51	0.42	0.72	1.10		
DECISION	0.26	0.29	0.68	0.51	0.94	
COLLAB	0.46	0.41	0.96	0.75	0.55	1.37
SEX	0.00	-0.01	-0.05	-0.02	-0.03	0.00
AGE	0.02	0.00	0.02	0.06	-0.03	-0.02
RELATION	0.02	0.02	0.05	0.04	0.05	0.04
STATUS	0.01	0.00	0.05	0.00	0.03	0.03
OCCU	0.01	0.01	0.03	0.02	0.03	0.01
EDU	0.16	0.02	0.14	0.13	-0.11	0.12
INCOME	0.17	-0.02	0.03	0.02	-0.25	0.09
STAGE	-0.10	0.01	-0.20	-0.01	-0.10	-0.06

	Covariance Matrix					
	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
SEX	0.21					
AGE	-0.05	0.79				
RELATION	-0.02	0.01	0.12			
STATUS	-0.03	0.03	0.06	0.16		
OCCU	-0.01	0.00	0.01	-0.01	0.22	
EDU	-0.08	0.16	0.02	0.06	0.01	2.76
INCOME	-0.09	0.33	0.07	0.14	0.13	2.19
STAGE	0.01	-0.01	-0.04	-0.07	0.01	-0.39

	Covariance Matrix	
	INCOME	STAGE
INCOME	4.33	
STAGE	-0.36	1.21

FAMILY COLLABORATION

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	NEEDS
PARENT	0
COMMU	1
VOLUN	2
LEARN	3
DECISION	4
COLLAB	5

LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
SEX	6	0
AGE	7	0
RELATION	8	0
STATUS	9	0
OCCU	10	0
EDU	11	0
INCOME	12	0
STAGE	0	13

GAMMA

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
NEEDS	14	15

PSI

NEEDS

16

THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	17					
COMMU	18	19				
VOLUN	0	20	21			
LEARN	22	0	23	24		
DECISION	25	0	0	0	26	
COLLAB	0	27	28	0	0	29

THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	30	0	0	0	0	31
AGE	0	0	0	33	0	34
RELATION	0	37	0	0	0	0
STATUS	0	0	0	0	0	0
OCCU	0	0	0	0	0	0
EDU	44	0	0	0	45	0
INCOME	52	0	0	0	53	0
STAGE	58	59	0	60	0	61

THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	32					
AGE	35	36				
RELATION	38	39	40			
STATUS	0	0	0	41		
OCCU	0	0	42	0	43	
EDU	46	47	48	49	50	51
INCOME	54	0	55	0	56	0
STAGE	0	0	62	63	0	64

THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
	-----	-----
INCOME	57	
STAGE	65	0

FAMILY COLLABORATION

Number of Iterations =199

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y

	NEEDS

PARENT	0.55
COMMU	0.49 (0.04) 12.14
VOLUN	0.98 (0.11) 9.28
LEARN	0.86 (0.06) 13.97
DECISION	0.59 (0.06) 10.53
COLLAB	0.88 (0.09) 10.28

LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
SEX	0.29 (0.09) 3.28	- -
AGE	-0.26 (0.08) -3.40	- -
RELATION	-0.45 (0.11) -4.11	- -
STATUS	-0.12 (0.03) -4.15	- -
OCCU	-0.03 (0.03) -1.05	- -
EDU	-0.89 (0.38) -4.99	- -
INCOME	-0.77 (0.24) -4.94	- -
STAGE	- -	0.74 (0.05) 13.64

GAMMA

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
NEEDS	-0.06 (0.03) -1.96	-0.24 (0.09) -2.73

Covariance Matrix of ETA and KSI

	NEEDS	BACKGRND	STAGE
	-----	-----	-----
NEEDS	1.00		
BACKGRND	-0.09	1.00	
STAGE	-0.25	0.10	1.00

PHI

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
BACKGRND	1.00	
STAGE	0.10	1.00

PSI

NEEDS

0.93 (0.15) 6.37

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

NEEDS

0.07

THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	0.33 (0.04) 9.05					
COMMU	0.06 (0.02) 3.65	0.13 (0.02) 7.80				
VOLUN	- -	-0.08 (0.03) -2.58	0.80 (0.10) 8.25			
LEARN	0.03 (0.04) 0.97	- -	-0.13 (0.04) -2.83	0.36 (0.05) 7.59		
DECISION	-0.07 (0.03) -2.61	- -	0.10	- -	0.58 (0.04) 14.08	
COLLAB	- -	-0.02 (0.03) -0.73	0.09 (0.07) 1.33	- -	- -	0.61 (0.06) 9.36

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
-----	-----	-----	-----	-----	-----
0.48	0.64	0.55	0.68	0.38	0.56

THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	0.02 (0.01) 1.82	- -	- -	- -	- -	0.03 (0.02) 1.63
AGE	- -	- -	- -	0.06 (0.03) 1.88	- -	-0.03 (0.04) -0.83
RELATION	- -	0.00 (0.01) -0.35	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	- -	- -	- -	- -	- -
OCCU	- -	- -	- -	- -	- -	- -
EDU	0.11 (0.04) 2.47	- -	- -	- -	-0.18 (0.06) -2.97	- -
INCOME	0.18 (0.05) 3.38	- -	- -	- -	-0.27 (0.07) -3.63	0.10
STAGE	0.00 (0.04) 0.02	0.09 (0.03) 3.11	- -	0.14 (0.05) 2.77	- -	0.11 (0.05) 2.22

THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	0.13 (0.05) 2.56					
AGE	0.02 (0.03) 0.56	0.72 (0.06) 12.14				
RELATION	0.11 (0.06) 1.78	-0.10 (0.04) -2.39	-0.09 (0.10) -0.91			
STATUS	- -	- -	0.01	0.15 (0.01) 13.24		
OCCU	- -	- -	-0.01 (0.01) -0.41	- -	0.22 (0.01) 14.72	
EDU	0.46 (0.19) 2.47	-0.35 (0.20) -1.73	-0.83 (0.25) -3.38	-0.17 (0.08) -2.13	-0.05 (0.07) -0.71	-0.80 (1.40) -0.57

INCOME	0.24 (0.13) 1.86	- -	-0.45 (0.19) -2.42	- -	0.11 (0.05) 1.97	- -
STAGE	- -	- -	0.00 (0.02) 0.05	-0.05 (0.02) -2.62	- -	-0.25 (0.09) -2.80

THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
INCOME	2.99 (0.55) 5.44	
STAGE	-0.28 (0.10) -2.75	0.65

Squared Multiple Correlations for X - Variables

SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
0.39	0.09	0.77	0.09	0.01	0.69

Squared Multiple Correlations for X - Variables

INCOME	STAGE
0.31	0.46

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 40
 Minimum Fit Function Chi-Square = 19.56 (P = 1.00)
 Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 19.37 (P = 1.00)
 Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 0.0)

Minimum Fit Function Value = 0.045
 Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0)
 Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0
 90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ; 0.0)
 P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 1.00

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.39
 90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.39 ; 0.39)
 ECVI for Saturated Model = 0.48
 ECVI for Independence Model = 5.70

Chi-Square for Independence Model with 91 Degrees of Freedom = 2474.95
 Independence AIC = 2502.95
 Model AIC = 149.37
 Saturated AIC = 210.00
 Independence CAIC = 2574.17
 Model CAIC = 480.01
 Saturated CAIC = 744.11

Normed Fit Index (NFI) = 0.99
 Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.02
 Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.44
 Comparative Fit Index (CFI) = 1.00
 Incremental Fit Index (IFI) = 1.01
 Relative Fit Index (RFI) = 0.98

Critical N (CN) = 1430.71

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.022

Standardized RMR = 0.022

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.98

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.38

FAMILY COLLABORATION

Fitted Covariance Matrix

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
PARENT	0.63					
COMMU	0.33	0.37				
VOLUN	0.54	0.39	1.77			
LEARN	0.51	0.42	0.72	1.10		
DECISION	0.26	0.29	0.68	0.51	0.94	
COLLAB	0.48	0.41	0.96	0.76	0.52	1.38
SEX	0.01	-0.01	-0.02	-0.02	-0.01	0.01
AGE	0.01	0.01	0.02	0.08	0.01	-0.01
RELATION	0.02	0.02	0.04	0.03	0.02	0.03
STATUS	0.01	0.00	0.01	0.01	0.01	0.01
OCCU	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
EDU	0.20	0.08	0.16	0.14	-0.08	0.14
INCOME	0.23	0.05	0.10	0.09	-0.21	0.19
STAGE	-0.10	0.00	-0.18	-0.02	-0.11	-0.05

Fitted Covariance Matrix

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
SEX	0.21					
AGE	-0.06	0.79				
RELATION	-0.02	0.01	0.12			
STATUS	-0.03	0.03	0.06	0.16		
OCCU	-0.01	0.01	0.01	0.00	0.22	
EDU	-0.08	0.15	0.02	0.05	0.02	2.77
INCOME	-0.09	0.31	0.08	0.14	0.15	2.21
STAGE	0.02	-0.02	-0.03	-0.06	0.00	-0.39

Fitted Covariance Matrix

	INCOME	STAGE
INCOME	4.35	
STAGE	-0.37	1.20

Fitted Residuals

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
PARENT	-0.01					
COMMU	0.00	0.00				
VOLUN	0.00	0.00	0.00			
LEARN	0.00	0.00	0.00	0.00		
DECISION	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
COLLAB	-0.02	0.00	0.00	-0.01	0.03	-0.01
SEX	0.00	0.00	-0.03	0.00	-0.01	-0.01
AGE	0.01	-0.01	0.00	-0.01	-0.04	-0.01
RELATION	0.00	0.00	0.01	0.00	0.02	0.00
STATUS	0.00	0.00	0.04	0.00	0.02	0.02
OCCU	0.01	0.01	0.02	0.02	0.03	0.01
EDU	-0.04	-0.06	-0.02	-0.01	-0.03	-0.02
INCOME	-0.06	-0.07	-0.07	-0.07	-0.04	-0.09
STAGE	0.00	0.01	-0.01	0.01	0.01	-0.01

Fitted Residuals

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	0.00					
AGE	0.00	0.00				
RELATION	0.00	0.00	0.00			
STATUS	0.00	0.00	0.00	0.00		
OCCU	0.00	-0.01	0.00	-0.01	0.00	
EDU	0.01	0.02	0.00	0.00	-0.01	-0.01
INCOME	0.00	0.03	-0.01	0.00	-0.02	-0.02
STAGE	-0.01	0.01	0.00	-0.01	0.02	0.00

Fitted Residuals

	INCOME	STAGE
-----	-----	-----
INCOME	-0.02	
STAGE	0.01	0.01

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.09
 Median Fitted Residual = 0.00
 Largest Fitted Residual = 0.04

Stemleaf Plot

```

- 9|4
- 8|
- 7|20
- 6|6
- 5|97
- 4|33
- 3|6
- 2|75433
- 1|97743333100
- 0|99987776665444443333222222111100000000
  0|111111112222244445566788899
  1|1235689
  2|224668
  3|
  4|3

```

Standardized Residuals

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	-1.08					
COMMU	-1.16	-0.34				
VOLUN	0.05	0.03	-0.28			
LEARN	-0.48	0.35	-0.35	-0.27		
DECISION	0.07	0.46	-0.15	0.07	0.48	
COLLAB	-1.44	-0.81	-0.27	-0.76	1.16	-1.01
SEX	-0.18	0.11	-0.92	-0.11	-0.64	-0.66
AGE	0.26	-0.39	0.02	-0.39	-1.05	-0.22
RELATION	0.11	0.14	0.74	0.10	1.65	0.24
STATUS	0.26	-0.25	1.73	-0.24	1.05	1.02
OCCU	0.51	0.97	0.80	0.69	1.18	0.19
EDU	-1.11	-1.51	-0.27	-0.21	-0.79	-0.32
INCOME	-1.08	-1.28	-0.56	-0.68	-0.75	-0.86
STAGE	0.25	1.45	-0.52	0.64	0.18	-0.43

Standardized Residuals

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	-0.93					

AGE	0.71	-0.33					
RELATION	0.36	-0.38	0.11				
STATUS	0.96	-0.34	-0.08	-0.59			
OCCU	-1.05	-0.33	-0.95	-1.16	0.12		
EDU	0.57	0.80	-0.87	0.30	-0.78	-0.87	
INCOME	0.36	0.86	-1.21	0.11	-1.38	-0.68	
STAGE	-0.38	0.17	-0.63	-1.08	0.61	-0.05	

Standardized Residuals

	INCOME	STAGE
	-----	-----
INCOME	-0.60	
STAGE	0.22	1.60

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -1.51
Median Standardized Residual = -0.22
Largest Standardized Residual = 1.73

Stemleaf Plot

```

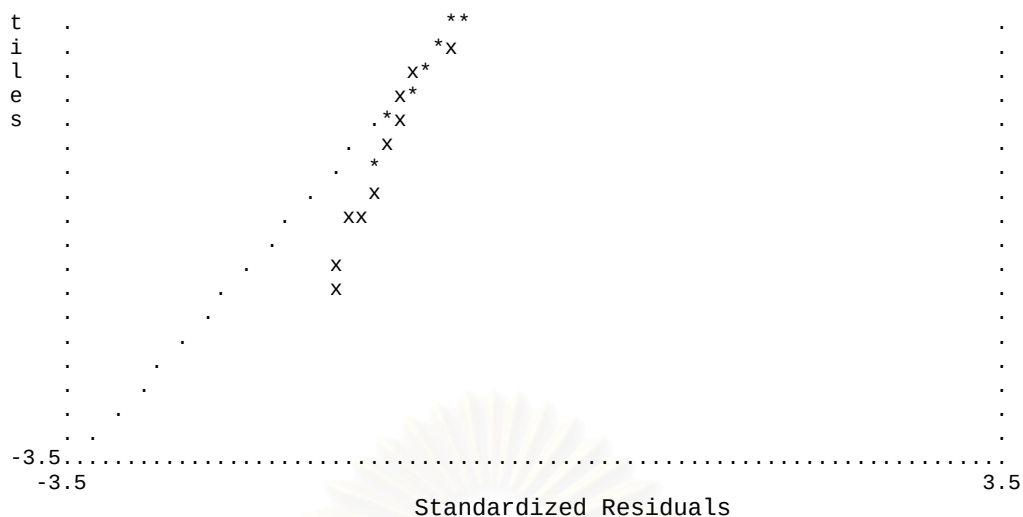
-14|14
-12|881
-10|661888551
- 8|5327761
- 6|9865886430
- 4|96283
- 2|998854433287775421
- 0|85185
  0|235770111124789
  2|245660566
  4|6817
  6|14914
  8|00667
 10|2568
 12|
 14|5
 16|053

```

FAMILY COLLABORATION

Qplot of Standardized Residuals

FAMILY COLLABORATION

Modification Indices and Expected Change

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-Y

Modification Indices for LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
SEX	- -	0.14
AGE	- -	0.03
RELATION	- -	0.02
STATUS	- -	0.43
OCCU	- -	0.04
EDU	- -	0.05
INCOME	- -	1.47
STAGE	0.36	- -

Expected Change for LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
SEX	- -	-0.01
AGE	- -	0.01
RELATION	- -	-0.01
STATUS	- -	-0.05
OCCU	- -	0.01
EDU	- -	-0.11
INCOME	- -	0.48
STAGE	-0.05	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
SEX	- -	-0.01
AGE	- -	0.01
RELATION	- -	-0.01
STATUS	- -	-0.05
OCCU	- -	0.01
EDU	- -	-0.11
INCOME	- -	0.48
STAGE	-0.05	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
SEX	- -	-0.03
AGE	- -	0.01
RELATION	- -	-0.04
STATUS	- -	-0.13
OCCU	- -	0.01
EDU	- -	-0.07
INCOME	- -	0.23
STAGE	-0.04	- -

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

Modification Indices for PHI

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
BACKGRND	0.36	
STAGE	0.36	0.36

Expected Change for PHI

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
BACKGRND	1.27	
STAGE	-0.06	1.27

Standardized Expected Change for PHI

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
BACKGRND	1.27	
STAGE	-0.06	1.27

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	- -					
COMMU	- -	- -				
VOLUN	0.58	- -	- -			
LEARN	- -	0.37	- -	- -		
DECISION	- -	0.09	0.65	0.84	- -	
COLLAB	0.65	- -	- -	0.14	0.99	- -

Expected Change for THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	- -					
COMMU	- -	- -				
VOLUN	0.04	- -	- -			
LEARN	- -	0.02	- -	- -		
DECISION	- -	-0.01	-0.04	-0.11	- -	
COLLAB	-0.03	- -	- -	-0.02	0.04	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
PARENT	- -					
COMMU	- -	- -				
VOLUN	0.04	- -	- -			
LEARN	- -	0.03	- -	- -		

DECISION	- -	-0.01	-0.03	-0.10	- -	- -
COLLAB	-0.04	- -	- -	-0.02	0.03	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
SEX	- -	0.12	0.31	0.02	0.21	- -
AGE	0.25	0.03	0.12	- -	1.24	- -
RELATION	0.01	- -	0.42	0.01	1.72	0.22
STATUS	0.02	0.49	2.04	0.97	0.01	0.66
OCCU	0.00	0.28	0.22	0.01	0.49	0.42
EDU	- -	1.07	0.01	0.40	- -	0.17
INCOME	- -	0.00	0.18	0.01	- -	0.10
STAGE	- -	- -	0.06	- -	0.06	- -

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
SEX	- -	0.00	-0.01	0.00	-0.01	- -
AGE	0.01	0.00	0.02	- -	-0.04	- -
RELATION	0.00	- -	-0.01	0.00	0.01	-0.01
STATUS	0.00	-0.01	0.02	-0.01	0.00	0.01
OCCU	0.00	0.00	0.01	0.00	0.01	-0.01
EDU	- -	-0.03	0.00	0.03	- -	0.02
INCOME	- -	0.00	-0.03	-0.01	- -	-0.02
STAGE	- -	- -	-0.02	- -	0.01	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
SEX	- -	0.01	-0.02	0.00	-0.02	- -
AGE	0.02	-0.01	0.01	- -	-0.04	- -
RELATION	0.00	- -	-0.02	0.00	0.04	-0.01
STATUS	0.00	-0.02	0.04	-0.03	0.00	0.02
OCCU	0.00	0.02	0.02	0.00	0.03	-0.02
EDU	- -	-0.03	0.00	0.02	- -	0.01
INCOME	- -	0.00	-0.01	0.00	- -	-0.01
STAGE	- -	- -	-0.01	- -	0.01	- -

Modification Indices for THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
SEX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
AGE	- -	- -	- -	- -	- -	- -
RELATION	- -	- -	- -	- -	- -	- -
STATUS	0.13	0.02	0.02	- -	- -	- -
OCCU	0.96	0.13	- -	1.17	- -	- -
EDU	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INCOME	- -	0.13	- -	0.63	- -	0.05
STAGE	0.26	0.01	- -	- -	0.32	- -

Modification Indices for THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
INCOME	- -	- -
STAGE	- -	0.36

Expected Change for THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
SEX	- -	- -	- -	- -	- -	- -
AGE	- -	- -	- -	- -	- -	- -

RELATION	- -	- -	- -			
STATUS	0.01	0.00	0.00	- -		
OCCU	-0.02	-0.01	- -	-0.01	- -	
EDU	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INCOME	- -	0.07	- -	0.08	- -	-0.36
STAGE	-0.01	0.01	- -	- -	0.01	- -

Expected Change for THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
	-----	-----
INCOME	- -	
STAGE	- -	0.70

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
SEX	- -					
AGE	- -	- -				
RELATION	- -	- -	- -			
STATUS	0.05	-0.01	-0.04	- -		
OCCU	-0.08	-0.02	- -	-0.05	- -	
EDU	- -	- -	- -	- -	- -	- -
INCOME	- -	0.04	- -	0.10	- -	-0.10
STAGE	-0.02	0.01	- -	- -	0.03	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
	-----	-----
INCOME	- -	
STAGE	- -	0.59

Maximum Modification Index is 2.04 for Element (4, 3) of THETA DELTA-EPSILON

FAMILY COLLABORATION

Factor Scores Regressions

ETA

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
NEEDS	0.03	0.52	0.19	0.32	0.06	0.14

ETA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
NEEDS	-0.03	-0.02	0.04	-0.05	0.00	0.00

ETA

	INCOME	STAGE
	-----	-----
NEEDS	-0.01	-0.11

KSI

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BACKGRND	0.05	0.14	0.08	0.16	-0.16	-0.04
STAGE	0.17	-0.34	0.01	-0.13	0.09	-0.06

KSI

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
BACKGRND	0.92	-0.18	-4.53	1.30	0.00	-0.84
STAGE	0.07	-0.02	-0.32	0.31	-0.01	0.01

KSI

	INCOME	STAGE
-----	-----	-----
BACKGRND	0.19	-0.22
STAGE	0.03	0.65

FAMILY COLLABORATION

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	NEEDS
-----	-----
PARENT	0.55
COMMU	0.49
VOLUN	0.98
LEARN	0.86
DECISION	0.59
COLLAB	0.88

LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
-----	-----	-----
SEX	0.29	- -
AGE	-0.26	- -
RELATION	-0.45	- -
STATUS	-0.12	- -
OCCU	-0.03	- -
EDU	-1.89	- -
INCOME	-1.17	- -
STAGE	- -	0.74

GAMMA

	BACKGRND	STAGE
-----	-----	-----
NEEDS	-0.06	-0.24

Correlation Matrix of ETA and KSI

	NEEDS	BACKGRND	STAGE
-----	-----	-----	-----
NEEDS	1.00		
BACKGRND	-0.09	1.00	
STAGE	-0.25	0.10	1.00

PSI

NEEDS

0.93

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	BACKGRND	STAGE
-----	-----	-----
NEEDS	-0.06	-0.24

FAMILY COLLABORATION

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	NEEDS
PARENT	0.69
COMMU	0.80
VOLUN	0.74
LEARN	0.82
DECISION	0.61
COLLAB	0.75

LAMBDA-X

	BACKGRND	STAGE
SEX	0.63	- -
AGE	-0.29	- -
RELATION	-1.33	- -
STATUS	-0.29	- -
OCCU	-0.07	- -
EDU	-1.14	- -
INCOME	-0.56	- -
STAGE	- -	0.68

GAMMA

	BACKGRND	STAGE
NEEDS	-0.06	-0.24

Correlation Matrix of ETA and KSI

	NEEDS	BACKGRND	STAGE
NEEDS	1.00		
BACKGRND	-0.09	1.00	
STAGE	-0.25	0.10	1.00

PSI

NEEDS
0.93

THETA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
PARENT	0.52					
COMMU	0.13	0.36				
VOLUN	- -	-0.10	0.45			
LEARN	0.04	- -	-0.09	0.32		
DECISION	-0.09	- -	0.08	- -	0.62	
COLLAB	- -	-0.03	0.06	- -	- -	0.44

THETA-DELTA-EPS

	PARENT	COMMU	VOLUN	LEARN	DECISION	COLLAB
SEX	0.06	- -	- -	- -	- -	0.05
AGE	- -	- -	- -	0.06	- -	-0.03
RELATION	- -	-0.01	- -	- -	- -	- -
STATUS	- -	- -	- -	- -	- -	- -
OCCU	- -	- -	- -	- -	- -	- -

EDU	0.08	- -	- -	- -	-0.11	- -
INCOME	0.11	- -	- -	- -	-0.13	0.04
STAGE	0.00	0.14	- -	0.12	- -	0.09

THETA-DELTA

	SEX	AGE	RELATION	STATUS	OCCU	EDU
SEX	0.61					
AGE	0.05	0.91				
RELATION	0.71	-0.35	-0.77			
STATUS	- -	- -	0.07	0.91		
OCCU	- -	- -	-0.04	- -	0.99	
EDU	0.61	-0.24	-1.47	-0.25	-0.06	-0.29
INCOME	0.25	- -	-0.64	- -	0.11	- -
STAGE	- -	- -	0.00	-0.12	- -	-0.13

THETA-DELTA

	INCOME	STAGE
INCOME	0.69	
STAGE	-0.12	0.54

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	BACKGRND	STAGE
NEEDS	-0.06	-0.24

FAMILY COLLABORATION

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on Y

	BACKGRND	STAGE
PARENT	-0.03 (0.02) -1.96	-0.13 (0.05) -2.73
COMMU	-0.03 (0.02) -1.97	-0.12 (0.04) -2.81
VOLUN	-0.06 (0.03) -1.97	-0.24 (0.09) -2.76
LEARN	-0.05 (0.03) -1.97	-0.21 (0.08) -2.80
DECISION	-0.04 (0.02) -1.98	-0.14 (0.05) -2.75
COLLAB	-0.06 (0.03) -1.97	-0.21 (0.08) -2.80

FAMILY COLLABORATION

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on Y

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
PARENT	-0.03	-0.13
COMMU	-0.03	-0.12
VOLUN	-0.06	-0.24
LEARN	-0.05	-0.21
DECISION	-0.04	-0.14
COLLAB	-0.06	-0.21

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	BACKGRND	STAGE
	-----	-----
PARENT	-0.04	-0.17
COMMU	-0.05	-0.19
VOLUN	-0.05	-0.18
LEARN	-0.05	-0.20
DECISION	-0.04	-0.15
COLLAB	-0.05	-0.18

Time used: 0.141 Seconds

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพนิดา มารุ่งเรือง เกิดเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2526 จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป-เคมี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย